

**PROCURATURA GENERALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

**ГЕНЕРАЛЬНАЯ ПРОКУРАТУРА
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

2005, mun. Chișinău,
str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, 26
tel: 22-50-75
e-mail: proc-gen@procuratura.md

2005, мун. Кишинэу,
ул. Митрополита Бăнулеску-Бодони, 26
тел: 22-50-75
e-mail: proc-gen@procuratura.md

25.04.2014 nr. 1-10/14-2168

**Parlamentul Republicii Moldova
Dlui Igor CORMAN**

Stimate domnule Președinte,

Prin prezenta, în temeiul art.27 alin.(2) lit.a) și în conformitate cu prevederile art.27 alin.(3) ale Legii nr. 294-XVI din 25.12.2008 cu privire la Procuratură,

Vă remit Raportul activității organelor Procuraturii pentru anul 2013, care conține și informații privind starea legalității și ordinii de drept, măsurile întreprinse pentru redresarea acesteia.

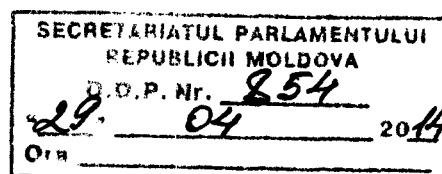
Raportul este publicat pe pagina oficială de Internet a Procuraturii.

Anexă: Raportul activității organelor Procuraturii pentru anul 2013, 55 file.

Cu respect,

Procuror General

Corneliu GURIN

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

R A P O R T U L

**ACTIVITĂȚII ORGANELOR PROCURATURII
PENTRU ANUL 2013**

**C H I Ș I N Ă U
2 0 1 4**

CUPRINS

CAPITOLUL I

Aspecte generale

1.1. Organizarea activității organelor Procuraturii	3
1.2. Politica de cadre.....	5
1.3. Asigurarea tehnico-materială a organelor Procuraturii	6
1.4. Cooperarea cu organismele internaționale.....	6
1.5. Consolidarea cadrului juridic.....	7
1.6. Transparența și conlucrarea cu mass-media.....	8

CAPITOLUL II

Apărarea intereselor generale ale societății, drepturilor și libertăților omului

2.1. Rolul și atribuțiile Procuraturii în domeniul apărării intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturilor și libertăților omului.....	10
2.2. Starea legalității în țară	10
2.3. Activitatea desfășurată	11
2.4. Respectarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului.....	13
2.5. Respectarea legilor în Forțele Armate.....	14
2.6. Respectarea legilor în locurile de recluziune și executării hotărârilor judecătorești	16

CAPITOLUL III

Exercitarea și conducerea urmăririi penale

3.1. Analiza situației infracționale.....	16
3.2. Exercitarea urmăririi penale.....	23
3.3. Conducerea urmăririi penale.....	26
3.4. Criminalitatea juvenilă.....	29
3.5. Combaterea corupției.....	30
3.6. Combaterea traficului de ființe umane.....	35
3.7. Combaterea torturii și relexelor tratamente.....	39
3.8. Investigarea infracțiunilor în domeniul informaticii.....	45
3.9. Aportul activității operative de investigații în combaterea criminalității	48

CAPITOLUL IV

Contribuirea la înfăptuirea justiției

4.1. Reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată Date statistice, analiza în dinamică.....	50
4.2. Pedepsele penale.....	51
4.3. Proceduri speciale.....	52
4.4. Contribuirea procurorului la înfăptuirea justiției pe cauze civile.....	53
4.5. Delicte contravenționale.....	53

CAPITOLUL V

Obiective pentru anul 2013

5.1. În domeniul apărării intereselor generale ale societății, drepturilor și libertăților cetățenilor.....	54
5.2. În domeniul urmăririi penale.....	54
5.3. În domeniul contribuirii la înfăptuirea justiției.....	55

CAPITOLUL VI

Concluzii

6.1. Concluzii.....	55
---------------------	----

Capitolul I **ASPECTE GENERALE**

1.1. Organizarea activității organelor Procuraturii

Pe parcursul anului 2013 Procuratura Republicii Moldova și-a desfășurat activitatea în contextul continuității proceselor de reformare a sistemului justiției inițiate anterior.

Întru executarea Legii privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, Procuratura Generală, în comun cu societatea civilă, a elaborat și aprobat Programul de dezvoltare strategică a Procuraturii pentru anii 2013-2014.

De asemenea, întru executarea prevederilor Legii sus-numite, la capitolul domeniul specific de intervenție 2.2.6. Procuratura Generală împreună cu Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și Consiliul Superior al Procurorilor, a elaborat și a efectuat un studiu cu privire la necesitățile de personal ale organelor Procuraturii și de optimizare a numărului de procurori și personal auxiliar.

Studiul vizat identifică rolul subdiviziunilor procuraturii, cât și al Consiliului Superior al Procurorilor, ca fiind garant al autonomiei, obiectivității și imparțialității procurorilor, ținând cont de atribuțiile funcționale stabilite prin Legea cu privire la Procuratură pe segmentele - instruirea inițială și continuă, cariera și disciplina procurorilor.

Instituirea organelor de autoadministrare a fost primul pas concret în reorganizarea Procuraturii.

Astfel, la finele anului 2013, în cadrul Adunării Generale a Procurorilor, transparent, prin vot direct și liber exprimat a fost aleasă noua componență a organelor de autoadministrare a procurorilor, 6 membri în Consiliul Superior al Procurorilor și câte 9 membri în Colegiul de calificare și Colegiul disciplinar. În vederea asigurării participării societății civile la procesul decizional în Cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, prin Hotărârea Parlamentului nr. 341 din 24.12.2013 au fost aleși 3 profesori de drept titulari, totodată, Consiliul Superior al Procurorilor a numit 2 profesori titulari în drept în calitate de membri ai Colegiului de calificare a Procurorilor. Structura organizatorico-funcțională a Consiliului și a Colegiilor din subordine, prevăzută de Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură s-a dovedit a fi eficientă.

Pentru a asigura caracterul coerent, consecvent și durabil al reformelor din sectorul justiției în ansamblu, în anul 2013 Procuratura a avut drept priorități realizarea mai multor obiective de ordin organizatoric, inclusiv:

- perfecționarea legislației procesual-penale în vederea înlăturării contradicțiilor existente între aceasta și standardele în domeniul protecției drepturilor omului și libertăților fundamentale;
- contribuirea la elaborarea actelor legislative în scopul reglementării activității funcționale a Procuraturii (Codului penal, Codului de procedură penală, Codului de procedură civilă, Codului contravențional, Legii cu privire la Procuratură, Legii cu privire la măsurile speciale de investigații);
- armonizarea cadrului juridic instituțional la rigurile și standardele internaționale – prin asigurarea protecției eficiente a drepturilor de muncă și sociale a angajaților Procuraturii prin consacrarea legislativă și asigurarea instituțională, funcțională și organizațională a drepturilor specifice acestei categorii de angajați;
- reglementarea explicită a competențelor organelor Procuraturii;
- asigurarea transparenței, parteneriatului și orientării sociale în activitatea Procuraturii prin crearea unui program care să asigure informarea corectă a societății despre activitatea Procuraturii;
- sporirea calității și rolului procesului analitic, care este un factor de apreciere a randamentului activității Procuraturii și de constatare a deficiențelor;

- ridicarea profesionismului fiecărui procuror la îndeplinirea sarcinilor puse în fața organelor Procuraturii, educarea spiritului intoleranței față de corupție, eliminarea fenomenelor negative din activitate;
- fortificarea capacităților și asigurarea independenței Consiliului Superior al Procurorilor;
- reexaminarea mecanismului de finanțare a organelor Procuraturii.

Pe parcursul anului 2013 Procuratura a acordat o importanță sporită procesului de implementare a reformei în Procuratură.

În acest context au fost elaborate și puse în aplicare:

- Regulamentul cu privire la evaluarea performanțelor profesionale ale procurorilor;
- Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de procuror în procuraturile teritoriale și specializate;
- Regulamentul privind procedura alegerii din rândul procurorilor a membrilor Consiliului Superior al Procurorilor, Colegiului de calificare și Colegiului disciplinar.

În decursul anului 2013 organele Procuraturii au menținut aceleași priorități de bază, direcționând eforturile spre: implementarea practicilor avansate de analiză; sporirea disciplinei executorii; asigurarea transparenței; eficacitatea politicii de personal; educarea colaboratorilor în spiritul intoleranței față de fenomenul corupției; excluderea practicilor defectuoase la exercitarea urmăririi penale; asigurarea controlului eficient asupra măsurilor operative de investigații și a urmăririi penale; reacționarea promptă la pronunțarea hotărârilor vădit ilegale ale instanțelor de judecată, etc.

Activitatea organelor Procuraturii în perioada de raport a fost îndreptată spre realizarea programului de activitate al Procuraturii Generale, precum și a planurilor de activitate ale subdiviziunilor Procuraturii Generale, ale procuraturilor teritoriale și specializate. Măsurile programate pentru perioada de referință au fost executate integral și în termen.

Prin adoptarea Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției a fost recunoscută existența mai multor probleme care afectează activitatea sistemului organelor Procuraturii. În consecință, s-a constatat necesitatea unor intervenții orientate spre:

- a) sporirea independenței procesuale a procurorilor;
- b) asigurarea specializării procurorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității funcționării unor procuraturi specializate;
- c) stabilirea unor criterii și procedurilor clare și transparente de selectare, numire și promovare a procurorilor;
- d) revizuirea procedurii de numire a Procurorului General;
- e) reexaminarea regulilor privind răspunderea procurorilor;
- f) fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor.

În vederea realizării obiectivelor trasate de Strategie, precum și a acțiunilor indicate în direcția strategică 2.2. din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei, prin Ordinul comun al Ministrului Justiției și Procurorului General nr. 307/46, din 11 iulie 2013, a fost constituit Grupul de lucru pentru elaborarea proiectelor de legi cu privire la activitatea sistemului organelor Procuraturii.

Reformarea Procuraturii se fundamentează pe următoarele principii și scopuri:

- instituirea standardelor din țările europene/comunitare în organizarea și activitatea sistemului organelor Procuraturii;
- excluderea din domeniile de competență ale procurorului a majorității activităților care nu țin de procedurile penale;
- specializarea procurorilor;
- limitarea considerabilă a controlului repetat al legalității actelor procesuale emise de procurori în procedura penală;
- alocarea rațională a surselor bugetare necesare pentru activitatea Procuraturii și a organelor de autoadministrare a procurorilor.

Întru realizarea acestor scopuri, Concepția de reformare a propus și soluții concrete cu privire la:

- locul și rolul Procuraturii în sistemul de drept, care să-i asigure un anumit grad de independență de acțiune,
  - modalitatea de selectare numire în și eliberare din funcție a Procurorului General, care ar trebui să excludă orice dubiu referitor la politizarea acestei instituții importante a statului,
  - competențele organelor Procuraturii, care ar presupune consolidarea atribuțiilor în domeniul urmăririi penale și reprezentării învinuirii în instanțele de judecată și excluderea atribuției de reprezentare a intereselor generale ale societății,
  - organizarea și activitatea sistemului organelor Procuraturii, care ar asigura maximă eficiență și calitate, precum și o distribuire clară a funcțiilor și folosire optimală a resurselor umane,
  - independența funcțională și răspunderea procurorilor, menite să asigure capacitatea de auto-reglementare a Procuraturii, reglementarea subordonării ierarhice prin delimitarea ierarhiei administrative de cea procesuală, calificarea suficientă a procurorilor și responsabilizarea acestora,
  - și, nu în ultimul rând, garanțiile sociale ale procurorilor, care ar trebui să beneficieze de o majorare substanțială a salariilor corespunzător sarcinilor puse în fața acestora, ceea ce va avea drept rezultat atragerea celor mai bune cadre în Procuratură, asigurarea unui nivel de trai decent și reducerea riscurilor de corupție, responsabilitate sporită și stimulente de promovare și carieră
- Concepția și proiectele de legi corespunzătoare urmează a fi aprobate de Parlament.

1.2 Politica de cadre

Conform prevederilor Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, întru perfecționarea proceselor de instruire profesională a procurorilor, Institutul Național al Justiției a continuat perfecționarea proceselor de instruire profesională a candidaților la funcția de procurori, judecătorilor, precum și a altor persoane care înfăptuiesc justiția, inclusiv prin implementarea instruirii la distanță.

Formarea profesională continuă a procurorului constituie garanția eficienței, independenței și imparțialității lui în exercitarea funcției. La formarea profesională continuă trebuie să se țină cont de dinamica procesului legislativ. Această formare constă mai ales în aprofundarea cunoașterii legislației interne, a actelor europene și internaționale la care Republica Moldova este parte, a jurisprudenței instanțelor de judecată naționale și internaționale.

În vederea asigurării realizării activităților de instruire continuă a procurorilor, pe parcursul anului 2013 au fost organizate 113 conferințe, mese rotunde, seminare cu participarea a 2133 procurori și 8 funcționari publici din Procuratura Generală, procuraturile teritoriale și specializate.

O atenție sporită a fost acordată lucrului cu tinerii recomandați la învățătură de către Procuratura Generală și cu studenții care deja își fac studiile la facultățile de drept ale Instituțiilor de învățământ superior – USEM, USM, ULIM și ai Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul.

Pe parcursul anului 2013 au fost repartizați la practică în procuraturile teritoriale și specializate în total 694 studenți ai facultăților de drept din instituțiile superioare de învățământ.

Totodată, în această perioadă de timp au fost organizate 12 concursuri pentru suplinirea funcțiilor vacante de procuror.

La finele anului 2013 în cadrul organelor Procuraturii activau 1163 colaboratori, inclusiv:

- 744 procurori (bărbați - 492, femei - 252),
- 233 funcționari publici (bărbați – 36, femei - 197), inclusiv consultanți ai procurorilor,
- 186 lucrători tehnici (bărbați - 27, femei -159).

În concediu pentru îngrijirea copilului s-au aflat 27 procurori și 20 funcționari publici.

Pe parcursul anului 2013 au fost angajați;

- în funcția de procuror - 37 persoane;
- în calitate de funcționar public - 38 persoane.

- lucrători tehnici - 34 persoane.

În perioada ianuarie-decembrie 2013 au demisionat conform art. 85 alin (1) și (2) Codul muncii 32 procurori, 23 funcționari publici și 16 lucrători tehnici.

Analiza activității și sarcinile sporite denotă necesitatea sporirii numărului de consultanți ai procurorului și a funcționarilor publici.

1.3. Asigurarea tehnico-materială a organelor Procuraturii

Bugetul Procuraturii pentru anul 2013 a fost precizat în sumă de 130066,8 mii lei, inclusiv **6738,2 mii lei din contul resurselor alocate pentru reforma justiției/procuraturii**, după cum urmează:

- cheltuielile de personal – 98548,6 mii lei sau 75,77 la sută din planul precizat;
- plata mărfurilor și serviciilor – 14618,5 mii lei sau 11,24 la sută din planul precizat;
- deplasările de serviciu – 244,9 mii lei sau 0,19 la sută din planul precizat;
- documente executorii – 1823,1 mii lei sau 1,40 la sută din planul precizat;
- indemnizații achitate la încetarea raporturilor de muncă – 3150,8 mii lei sau 2,42 la sută din planul precizat;
- indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă achitate din mijloacele financiare ale angajatorului – 323,3 mii lei sau 0,25 la sută din planul precizat;
- procurarea mijloacelor fixe – 9357,6 mii lei sau 7,19 la sută din planul precizat;
- reparația capitală a clădirilor administrative – 2000,0 mii lei sau 1,54 la sută din planul precizat.

În perioada de raport bugetul a fost executat în sumă de 124564,5 mii lei, sau 95,77 la sută către planul precizat pentru anul 2013. Cheltuielile efective constituie suma de 120892,3 mii lei, datoriile față de furnizori și prestatorii de servicii sunt înregistrate în sumă de 849,7 mii lei.

Pe parcursul anului 2013 au fost desfășurate un șir de măsuri organizatorice pentru întreținerea funcțională a activității organelor Procuraturii. În perioada gestionară, au fost perfectate și înregistrate 117 contracte privind achiziționarea bunurilor, serviciilor și lucrărilor, a fost efectuată reparația clădirilor a 14 procuraturii teritoriale, 8 procuraturii teritoriale și specializate au fost asigurate cu autoturisme noi, a fost procurat utilaj special pentru amenajarea camerelor destinate asistenței și audierii minorilor, dotări cu tehnică informațională, calculatoare și imprimante.

1.4. Cooperarea cu organismele internaționale

Pe parcursul anului 2013 în domeniul cooperării cu organismele internaționale Procuratura a cooperat cu:

- *autoritățile naționale* – MAEIE, Ministerul Justiției, Departamentul Instituții Penitenciare, Inspectoratul Național de Investigații din cadrul Inspectoratului General al Poliției,
- *autoritățile străine* – Ministerele Justiției, Procuraturile din străinătate,
- *organizații internaționale* – organizații/proiecte atât rezidente în Republica Moldova, cât și cu sediul în alte state,
- *misiuni diplomatice acreditate pentru Republica Moldova.*

În anul 2013 Procuratura Republicii Moldova a fost încadrată în realizarea măsurilor adiționale la Programul național de implementare al Planului de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană în domeniul liberalizării regimului de vize conform Planurilor de Acțiuni aprobate de Guvern și a Ordinilor Procurorului General (nr.27/07 din 05.04.2012 și nr.50/07 din 24.07.2013).

În perioada 18 februarie – 15 martie 2013 s-a participat activ la prima misiune de evaluare pentru faza II de implementare a Planului de Acțiuni, în care Procuratura a participat la 6 din 12 evaluări tematice (protecția datelor cu caracter personal, prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, prevenirea și combaterea corupției, asistența judiciară în materie penală, prevenirea și combaterea crimei organizate; droguri și cooperarea între organele de drept, inclusiv reformele de cadru instituțional).

În acest proces, Procuratura a fost antrenată în:

- participarea la toate reuniunile grupului de lucru pentru liberalizarea regimului de vize organizate de MAEIE,
- prezentarea MAEIE a informațiilor necesare pentru participare la ședințele Comisiei guvernamentale pentru integrare europeană, Consiliului de cooperare RM-UE, alte reuniuni la nivel european,
- prezentarea către instituțiile antrenate în organizarea misiunii de evaluare a informațiilor necesare, cât și desemnarea persoanelor din cadrul Procuraturii ce vor participa la ședințele cu experții – au fost instruiți și antrenați în evenimente procurori din Procuratura generală, procuratura Anenii-Noi, Căușeni, UTA Găgăuzia și Procuratura Anticoruptione Serviciul Nord.

Un alt segment la acest capitol a fost realizarea Foi de Parcurs semnate între PG, MAI, MJ, CNA, INJ, SV, SIS și aprobate prin Procesul verbal nr.2 din 08.06.2012 al Comisiei Guvernamentale pentru Integrare Europeană. Cu referire la aceasta s-a făcut o prezentare aparte pentru experții misiunii de evaluare.

În domeniul asistenței juridice internaționale în materie penală, pe parcursul anului 2013 au fost inițiate către statele străine 220 cereri de extrădare a infractorilor căutați de organele de drept moldave și reținuți sau localizați pe teritoriul altor state. Procuratura Generală a primit spre examinare 35 de informații despre localizarea/reținerea pe teritoriul țării a cetățenilor străini căutați de alte state, din care de către instanța de judecată au fost admise 10 cereri de extrădare.

Procurorii au participat în 82 procese judecătorești atât pentru arestarea preventivă a persoanelor în vederea extrădării, cât și la examinarea demersurilor de extrădare inițiate de Ministerul Justiției.

Procuraturile teritoriale și specializate au primit spre executare 512 cereri de comisie rogatorie formulate de către organele de drept străine.

Totodată, organele de drept naționale au formulat cu scop de inițiere către alte state 393 de cereri de comisie rogatorie din care 323 au fost admise spre transmitere părților solicitate.

Au fost primite de la autoritățile străine 20 cauze penale, din care în 12 cazuri s-a decis continuarea urmăririi penale pe teritoriul Republicii Moldova.

În același timp, din 40 cauze penale transmise la Procuratura Generală pentru transferul urmăririi penale în alte state au fost admise doar 26 cauze.

În perioada de referință au fost examinate 80 de petiții ce prevedeau elemente de extraneitate, în majoritatea cazurilor fiind solicitate informații de la autoritățile străine cu prezentare de explicații petiționarilor.

1.5. Consolidarea cadrului juridic

Activitatea Procuraturii în domeniul de consolidare a cadrului legislativ și implementării reformelor legislative și instituționale a fost axată pe realizarea acțiunilor prevăzute de *Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, aprobată prin Legea nr.231 din 25.11.2011 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.6 din 16.02.2012*, care sunt atribuite Procuraturii Generale și Consiliului Superior al Procurorilor, în calitate de instituții responsabile.

Sinteza unor probleme de drept rezultate din documentele de planificare strategică, de către Procuratura Generală au fost elaborate un șir de studii și analize privind:

- sistemele organelor de urmărire penală în vederea optimizării numărului acestora;
- procedura de numire și demitere a Procurorului General și a procurorilor ierarhic inferiori și durata mandatului Procurorului General;
- necesitatea specializării procurorilor pe cauze specifice și oportunitatea funcționării procuraturilor specializate;
- practica finanțării organelor procuraturii și practicile internaționale în domeniu;
- regulile de răspundere a procurorilor, inclusiv de răspundere disciplinară, și eliminarea imunității generale a acestora;
- colectarea și analiza datelor statistice ce țin de justiția penală și problemele existente în acest domeniu;

- analiza sistemului indicatorilor de performanță a organelor implicate în înfăptuirea justiției penale și a colaboratorilor acestora;

- analiza legislației și a practicii aplicării măsurilor preventive și a altor măsuri procesuale de constrângere, cu accent pe arestul preventiv, arestul la domiciliu și eliberarea pe cauțiune.

Concluziile și recomandările formulate au fost utilizate de Grupul de lucru pentru elaborarea Conceptului de reformare a Procuraturii, constituit prin Ordinul comun al Procurorului General și al Ministrului Justiției nr.307/46 din 11 iulie 2013.

Totodată, în scopul consolidării cadrului normativ, au fost elaborate un șir de proiecte a actelor legislative, normative și interdepartamentale:

- proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborat în scopul executării pct.25 din *Planul de acțiuni pentru anii 2012–2013 de implementare a Strategiei naționale anticorupție (2011–2015), aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.12 din 17 februarie 2012*, în vederea creării premiselor pentru posibilitatea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie, pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie, necesitatea modificării cărora a fost generată de sporirea responsabilității individuale a membrilor organelor colegiale prin includerea votului nominal;

- proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului penal și Codului de procedură penală, elaborat în vederea limitării aplicabilității liberării de răspundere penală în cazurile de corupție și stabilirii obligatorii a pedepsei cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități ca pedeapsă complementară;

- proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală ce ține de activitatea specială de investigații, care are drept scop eliminarea unor deficiențe în activitatea de aplicare și interpretare a prevederilor secțiunii a 5-a din capitolul III a Legii procesual penale „Activitatea specială de investigații”;

- proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului penal și Codul contravențional, elaborarea căruia a fost determinată de necesitatea reevaluării situației criminogene la capitolul investigării și judecării infracțiunilor legate de securitatea circulației rutiere, care a demonstrat ineficiența în raport cu prevenirea și combaterea acestui fenomen care determină criminalizarea excesivă a unor categorii de cetățeni, precum și în scopul eficientizării procedurii contravenționale, excluderii situațiilor de coruptibilitate și aplicare neuniformă și inechitabilă a legii.

Pe parcursul anului 2013 au fost adoptate proiectele a 20 de ordine, cu privire la modificarea și completarea unor acte normative departamentale, aprobarea programelor de activitate a Procuraturii Generale și de realizare/implementare a unor documente de planificare strategică adoptate de Parlament sau Guvern.

În scopul realizării atribuțiilor privind avizarea proiectelor de acte legislative și normative, în perioada de referință au fost pregătite 112 avize care au fost prezentate Parlamentului, Guvernului, altor ministere și departamente, asupra proiectelor parvenite în Procuratura Generală, în corespundere cu prevederile Legii nr.780 din 27.12.2001 privind actele legislative.

1.6. Transparența și colaborarea cu mass-media

Asigurarea transparenței în activitate, dar și protejarea aspectelor de confidențialitate impuse de procedura penală, a reprezentat prioritățile și dimensiunile de importanță în activitatea Procuraturii pe parcursul anului 2013 în domeniul colaborării cu mass-media.

Rezultatele atestate pe segmentul dat denotă o diversificare a tematicii subiectelor prezentate. De asemenea, a continuat practicarea participărilor procurorilor la discuții publice, interviuri, talk-show-uri, publicarea articolelor în presa scrisă și electronică pe baza cazurilor concrete, mediatizarea activității și a actelor de reacționare a procurorilor.

Colaborarea cu mass-media a fost realizată și prin intermediul a:

- 410 comunicate de presă,
- 14 conferințe de presă,
- 495 interviuri, declarații zilnice de presă.

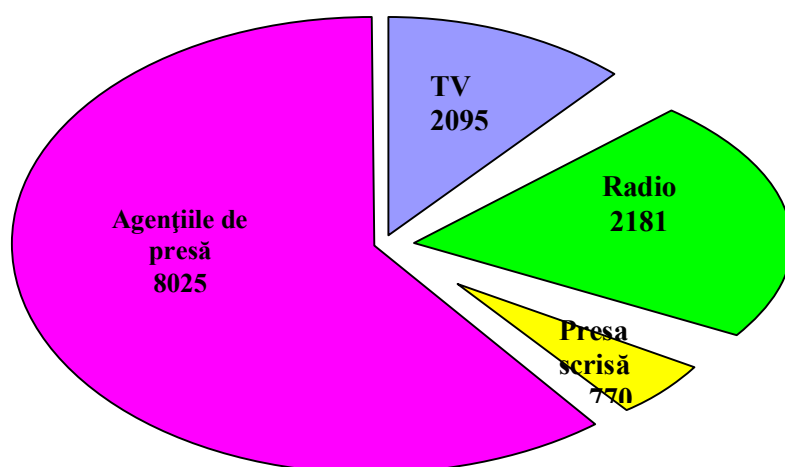
Concomitent cu activitățile de bază de furnizare a informațiilor către mass-media Procuratura a întreprins un set de măsuri în vederea realizării Strategiei de comunicare:

- Actualizarea permanentă a link-ului „noutăți” de pe website-ul oficial al Procuraturii Republicii Moldova prin plasarea a 410 comunicate, preluate de jurnaliști și intens mediatizate;
- Completarea cotidiană pe site a secțiunii: „Presa despre noi”, care include revista presei zilnice la nivel republican asupra activității instituției.

Statistica ce reprezintă indicii de bază, obținuți de organele procuraturii sunt următorii:

Informații furnizate	Presa scrisă	1	654
	Radio	2	765
	Televiziune	3	704
	Agenții de presă	4	1624
Total		5	3747
Informații furnizate	Drepturile constituționale ale omului	6	269
	Drepturile minorilor	7	31
	Corupție și protecționism	8	112
	Trafic de ființe umane	9	19
	Cauzele cu rezonanță socială sporită	10	410
	Alte subiecte	11	5
Informații, convorbiri, lecții prezentate de procurori		12	2

Prin urmare, Procuratura în anul 2013 a mediatizat masiv atât prin intermediul presei audio-vizuale, cât și a celei scrise naționale și internaționale 3747 de subiecte, care au fost preluate și mediatizate în total de 13071 de surse mediatice:

La moment, pagina W.E.B. este o modalitate eficace de a aduce la cunoștința publicului larg atât din țară, cât și de peste hotare problemele privind direcțiile de activitate instituțională prin prisma viziunilor Procuraturii. Această sursă de informare poate fi utilizată de toți doritorii, fără a avea temeri că va fi falsificată. Pentru motivele indicate, rămîne drept o direcție prioritară a activității de asigurare a transparenței instituționale - prezentarea materialelor pentru toate compartimentele paginii W.E.B. ale instituției.

Pentru asigurarea modernizării traducerii și actualizării sunt necesare resurse suplimentare, care urmează a fi identificate pe parcursul anului 2014 din surse bugetare și cu susținerea partenerilor externi.

Capitolul II

APĂRAREA INTERESELOR GENERALE ALE SOCIETĂȚII, A DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR OMULUI

2.1. Rolul și atribuțiile Procuraturii în domeniul apărării intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturilor și libertăților omului

Atribuțiile în domeniul investigațiilor generale își găsesc reflectare în art. 5 lit.a) din Legea cu privire la Procuratură, care stabilește că Procuratura, în numele societății și în interes public, asigură aplicarea legii, apără ordinea de drept, drepturile și libertățile cetățeanului atunci când încălcarea acestora atrage sancțiune penală.

Pornind de la spectrul vast al domeniilor vulnerabile din societate și continuitatea unor tendințe negative, sarcina primordială a Procuraturii în anul 2013 a constituit-o reacționarea adecvată și operativă în cazurile de violare a legislației. Rolul major în realizarea acestor atribuții ale Procuraturii a revenit Direcției investigații generale, atât sub aspectul realizării propriilor măsuri, cât și în dirijarea procuraturilor teritoriale la compartimentul activității extrajudiciare.

În vederea realizării sarcinilor de protecție a drepturilor fundamentale ale omului (persoanelor din categoriile social-vulnerabile) în 2013 a fost analizat *modul de asigurare a respectării legislației în procesul internării persoanelor în internatele psihoneurologice*. Au fost constatate fapte de încălcare a drepturilor beneficiarilor de asistență psihiatrică și o implicare insuficientă a autorităților abilitate cu contracararea acestor ilegalități. Rezultatele evaluării au determinat necesitatea sesizării Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Ministerului Sănătății. Concomitent, s-a solicitat Guvernului, Parlamentului și Consiliului Superior al Magistraturii să examineze oportunitatea inițierii procedurii de revizuire a cadrului legislativ și practicii judiciare în vederea sporirii garanțiilor de asigurare a respectării drepturilor persoanelor în procesul spitalizării fără liberul consimțământ în staționarul de psihiatrie.

Rămân actuale problemele generate din fenomenul migrației de muncă a cetățenilor: lipsa supravegherii adecvate a copiilor, abuzurile și violența asupra copiilor, litigii determinate de intenția unuia din părinți de a pleca cu copiii peste hotare, divergențe referitoare la stabilirea, după divorț, a locului de trai al copilului cu unul din părinți, eschivarea de la achitarea pensiei de întreținere, etc.

Organele Procuraturii atribuie în continuare atenție sporită activității în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. Importanța acestui segment de activitate se explică prin faptul că, de regulă, starea de violență în familie afectează și copiii.

Analiza activității în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie a elucidat deficiențe de funcționare a mecanismului de combatere a fenomenului, determinate de factori de ordin funcțional-organizatoric, instituțional și nu în ultimul rând, de omisiuni și lacune de ordin legislativ. În consecință, au fost sesizate autoritățile abilitate cu atribuții de prevenire și combatere a violenței în familie (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei). Au fost formulate propuneri pentru modificarea și completarea cadrului legal de investigare a cazurilor de violență în familie, concomitent urmărindu-se și scopul asigurării concordanței cadrului legislativ și instituțional național prevederilor Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice din 11.05.2011, adoptată la Istanbul.

2.2. Starea legalității în țară

Activitatea procuraturii în domeniul apărării intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturilor și libertăților omului a fost axată pe efectuarea controalelor privind respectarea drepturilor la ocrotirea sănătății, gestionarea terenurilor și patrimoniului public, la petiționare, respectării legislației în cadrul achizițiilor publice de medicamente, etc.

În domeniul investigațiilor generale, Procuratura a fost antrenată într-un șir de cazuri de rezonanță sporită, în care era necesară intervenția promptă și rapidă a procurorului. Actualmente se desfășoară investigații pe un șir de cauze, inclusiv pe faptul modificărilor și completărilor la Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, care au prejudiciat interesele

statului; pe faptul abuzului la înstrăinarea terenului cu suprafața de 4,0659 ha, din comuna Budești, mun. Chișinău; pe faptul înstrăinării ilegale a imobilului cu suprafața de 1162,5 m² din or. Taraclia; pe faptul practicării ilegale a activității de întreprinzător și evaziune fiscală în privința unor agenți economici din raza mun. Chișinău, manifestată prin întreținerea sălilor cu aparate de joc, cazinouri și săli de pariuri fără licență de funcționare. Alte cazuri ar fi: neglijența admisă de către factori de decizie ai Agenției Proprietății Publice la înstrăinarea pachetelor de acțiuni ale statului în 9 întreprinderi amplasate pe teritoriul parcului industrial „Tracom”; escrocheria în proporții deosebit de mari, delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari, însușirea și dobândirea ilicită a bunurilor SA „Aroma”, care au cauzat starea de insolabilitate a întreprinderii; excesul de putere sau abuzul de serviciu, comis de către persoane publice din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, soldat cu urmări grave pentru SA „Aroma”, etc.

Cu titlu de inițiativă legislativă, Procuratura a propus includerea unor modificări în Legea nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător (în vigoare de la 31.02.2013). Ca motivare, s-a invocat lipsa unui mecanism funcțional, care ar reglementa modalitatea de transmitere a materialelor controalelor efectuate de către instituțiile cu atribuții de control fiscal, la organele de drept.

2.3. Activitatea desfășurată

Un segment important al activității organelor Procuraturii în domeniul investigațiilor generale, revine activității de investigație financiar-economică, care încadrează activitatea de depistare a încălcărilor cu caracter de masă, ce prejudiciază interesele statului implicând, după caz, în acest proces organele de control abilitate.

Investigațiile efectuate la *compartimentul respectării legislației de către organele administrației publice locale și centrale ce vizează legalitatea gestionării obiectivelor acvatice*, au determinat pornirea urmăririi penale în 6 cazuri, înaintarea în interes public a 8 acțiuni civile privind încasarea plăților de arendă și rezilierea contractelor, sesizarea a 139 factori de decizie privind lichidarea derogărilor de la legislația în vigoare. Cu preponderență obiectul încălcărilor la compartimentul vizat a constituit:

- gestionarea frauduloasă a obiectivelor acvatice de către autoritățile administrației publice centrale și locale;
- folosirea obiectivelor acvatice în lipsa contractelor de arendă;
- înstrăinarea ilegală a terenurilor din fondurile apelor;
- diminuarea plății de arendă de către autoritățile publice locale;
- corectitudinea și plenitudinea achitării de către arendași a plăților pentru folosința terenurilor din fondul apelor etc.

Ca rezultat al controalelor efectuate de procurori la *compartimentul respectării legislației de către Oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat privind efectuarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale* în perioada anului 2013, au fost începută urmărirea penală în 141 cauze, prejudiciul constituind 179308505 lei. La intervenția procurorilor, pe cale extrajudiciară a fost restituit prejudiciul în valoare de 2068369 lei. Au fost sesizați factorii de decizie în 1061 cazuri, contestate 239 acte administrative ilegale cu caracter normativ sau individual, din care 53 recursuri au fost admise, înaintate 2395 cereri de chemare în judecată cu valoarea de 123258953 lei, din care până în prezent au fost examinate și admise 1590 acțiuni cu valoarea de 101942988 lei.

Necesitatea realizării controalelor respective a fost determinată de multiplele petiții ale cetățenilor, interpelările deputaților din Parlament, precum și de sesizările parvenite de la diverse instituții cu atribuții de control (Curtea de Conturi, Inspekția Financiară, Serviciul de Informații și Securitate, MAI, CNA), în care erau reclamate ilegalitățile comise de organele administrației publice locale, cu preponderență la gestionarea patrimoniului unităților administrativ-teritoriale, precum și lipsa reacției adecvate a oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat la încălcările autorităților publice locale, care în situația dată constituie factorul primar și nemijlocit de constatare și contracarare a ilegalităților.

Procurorii au stabilit 125 de cazuri de emiteră a actelor ilegale de către autoritățile publice locale, pe care oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat nu au reacționat, iar în 4 cazuri oficiile au evitat intervenirea chiar și la sesizarea procurorului.

Urmare a investigațiilor efectuate în vederea *respectării legislației în cadrul achizițiilor de bunuri, executare de lucrări și prestare de servicii de către organele administrației publice locale*, Procuratura a înaintat 216 sesizări autorităților administrației publice locale, a pornit 5 proceduri contravenționale în baza art.298 alin.(5) și art.337 Cod contravențional, a examinat 24 materiale în conformitate cu prevederile art.274 din Codul de procedură penală, fiind pornită o cauză penală.

Ca rezultat al controalelor efectuate la compartimentul *legalității gestionării fondului silvic de către întreprinderile silvice* din teritoriu, pentru anii 2011–2012, Procuratura a înaintat 5 sesizări în adresa factorilor de decizie care gestionează fondul forestier, 11 proceduri contravenționale în privința persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul subdiviziunilor Agenției „Moldsilva” în baza art.337 Cod contravențional, a pornit 24 cauze penale.

În rezultatul examinării actelor Inspecției Financiare și Curții de Conturi, a fost generalizată *practica vicioasă de remunerare a reprezentanților statului* în consiliile de administrație ale întreprinderilor de stat și ale societăților comerciale cu cotă de participare a statului. Astfel, datorită numărului mare al întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu cotă de participare a statului, unii funcționari ai Ministerelor, în afară de funcția de bază, exercită funcțiile de reprezentare concomitent în 4 – 7 întreprinderi, fiind-le dublate sau chiar triplate veniturile lunare obținute comparativ cu salariul primit din activitatea de bază. Aceste cazuri se referă, în mare parte, la funcționarii Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei și Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor. Despre rezultatele generalizării menționate a fost informat Prim–ministrul Republicii Moldova, cu expedierea informației în procuraturile teritoriale pentru luarea de atitudine.

În domeniul **protecției drepturilor fundamentale ale omului, inclusiv a copilului**, în anul 2013 procurorii au efectuat 795 investigații din oficiu și generalizări, fiind înaintate 435 acte de reacționare de procuror.

În perioada de referință de către organele Procuraturii au fost examinate 2823 petiții ce vizează drepturile constituționale ale omului, inclusiv de protecție a copiilor, 633 fiind recunoscute ca întemeiate. Urmare a controalelor efectuate, au fost înaintate 312 acte de reacționare.

În interesele minorilor și altor persoane social-vulnerabile au fost expediate spre examinare în instanțele de judecată 664 acțiuni civile în sumă de 12.996.203 lei.

Subiectele cele mai frecvent abordate de petiționari se referă la condițiile dificile de trai, activitatea pretins nesatisfăcătoare a organelor publice în teritoriu, inclusiv la prestarea serviciilor de asistență socială, insuficiența locurilor de muncă și nivelul necorespunzător de protecție a muncii, încălcarea dreptului de proprietate, altor drepturi ale omului.

Protecția copiilor constituie un segment distinct al activității procurorului, fapt determinat de obligația statului de a le asigura ocrotire eficientă și un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

În perioada anului 2013 procurorii au intensificat *activitatea de promovare a justiției prietenoase copiilor*, care constituie una din sarcinile prioritare ale Procuraturii. Procuratura Generală a amenajat spații pentru audierea, în condiții speciale, a copiilor implicați în procesul penal în calitate de victimă/martor ai infracțiunii. A fost finalizată amenajarea Camerelor de audiere a minorilor în sediile procuraturilor raioanelor Anenii Noi, Leova, Ocnița, Orhei, Soroca și Călărași. Pentru facilitarea deplasării minorilor și a persoanelor care îi însoțesc către locul desfășurării audierii au fost achiziționate unități de transport.

Concomitent, organele Procuraturii și-au adus contribuția la perfecționarea mecanismului de audiere a minorilor participanți la procesul penal, pe calea revizuirii redacției art.110¹ Cod de procedură penală, inițiată în scopul asigurării implicării în audierea copiilor victime/martori ai infracțiunii doar a persoanelor special instruite în acest sens.

Analiza situației privind asigurarea protecției copilului împotriva infracțiunilor, constată indici statistici în scădere. Astfel, în anul 2013 *victime ale infracțiunilor au fost 892 copii*, în timp ce în 2012 au fost comise față de copii 1319 infracțiuni. Spre regret, este în creștere numărul copiilor

victime ale abuzului sexual în familie. Astfel în 2013 copiii au fost abuzați sexual în familie în 33 cazuri (în 2012-25 cazuri), inclusiv de către tatăl biologic-13 cazuri, concubinel mamei -11 cazuri și de către alte rude – 9 cazuri.

În anul 2013 *au fost pornite 2143 cauze penale în privința minorilor*. În instanța de judecată au fost remise 790 cauze penale în privința minorilor, în 984 cauze penale urmărirea penală a fost încetată. Au fost *reținuți 35 minori*, arestul preventiv fiind aplicat în privința a *24 minori*.

În vederea promovării reformelor în sistemul de justiție juvenilă, a fost supusă analizei *activitatea procurorilor de exercitare a dreptului discreționar de liberare de răspundere penală a minorului și aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ*, eficacitatea acestor măsuri, precum și identificarea mecanismului de îmbunătățire a utilizării eficiente a măsurilor de constrângere cu caracter educativ față de copiii în conflict cu legea. Evaluarea a indicat lipsa cadrului legal adecvat reglementării regimului juridic al măsurilor de constrângere cu caracter educativ. În acest sens a fost sesizat Ministerul Justiției și informat Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului asupra necesității dezvoltării sistemului de măsuri cu caracter educativ și îmbunătățirii mecanismului de aplicare a acestor măsuri. În prezent aceste probleme constituie obiect de examinare a grupului de lucru interdepartamental, constituit de către Ministerul Justiției, la care participă și reprezentanții ai Procuraturii Generale.

2.4. Respectarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului

În perioada anului 2013, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (în continuare CtEDO) a pronunțat **19** hotărâri de condamnare a Republicii Moldova, privind:

- Încălcarea art. 2 (dreptul la viață) coroborat cu art. 3 (interzicerea torturii) sub aspect procedural – 2 hotărâri (Eduard Popa vs R. Moldova și Timuș și Țăruș vs R. Moldova). În hotărârea Timuș și Țăruș vs R. Moldova, CtEDO a statuat și încălcarea art. 2 CEDO sub aspect material ca urmare a decesului persoanei în urma acțiunilor poliției care a utilizat mijloace letale (armă de foc) și art. 3, sub aspect material, ca urmare a maltratării persoanei de către poliție înainte ca acesta să fie împușcat. Constatările Curții în ultima speță sunt importante și pentru prima dată constatate în cauzele contra Moldovei, fiind diferită de cauza Ghimp și alții vs. Moldovei din 30 octombrie 2012);

- Încălcarea art. 3 (interzicerea torturii) coroborat cu art. 14 (interzicerea discriminării) și în conjuncție cu art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) – 3 hotărâri (Eremia și alții vs. R. Moldova, Mudric vs. R. Moldova și B. vs. R. Moldova). Aceste 3 hotărâri vizează cauzele de violență domestică, examinate pentru prima dată de Curte în spețele contra Moldovei (Eremia și alții vs. Moldova fiind prima hotărâre în acest sens, pronunțată de CtEDO în privința statului);

- Încălcarea art. 3 CEDO, sub aspect material și procedural în ceea ce privește constatarea faptelor de maltratări a reclamanților în custodia poliției și investigațiile ineficiente demarate după depunerea plângerilor la nivel național de către reclamanți – 4 hotărâri (Ipati vs. Moldova, Iurcu vs. Moldova, Mihail Gorea vs. Moldova și Feodorov vs. Moldova). În cazul Ipati vs. R. Moldova, Curtea a mai constatat și încălcarea art. 3 sub aspectul condițiilor inumane de detenție, precum și încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) – sub aspectul cenzurării corespondenței în timpul detenției sale;

- Cât privește constatarea condițiilor inumane de detenție în sensul art. 3 CEDO, Curtea a condamnat statul în alte 2 cazuri (Mitrofan vs. Moldova și Segheti vs. Moldova). De asemenea, în hotărârea Mitrofan vs. Moldova, Curtea a mai constatat și încălcarea art. 6§1 CEDO (dreptul la un proces echitabil) prin prisma omisiunii instanțelor naționale de drept penal care au condamnat reclamantul pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 Cod penal (neglijența în serviciu) să motiveze corespunzător deciziile și să dea răspuns la motivele invocate de reclamant în instanță.

- Încălcarea art. 3 CEDO, sub aspect procedural privind investigațiile ineficiente demarate de autoritățile statului la alegerile reclamantului de maltratare din partea unor persoane terțe – 1 hotărâre (Ceachir Tamara vs. Moldova);

- Încălcarea art. 3 sub aspectul investigațiilor ineficiente a alegerilor de viol, invocate de reclamant – 1 hotărâre (N.A. vs. R. Moldova);

- Încălcarea art. 5§1 (dreptul la libertate și siguranță), sub aspectul deținerii ilegale a persoanei în detenție după emiterea încheierii de comutare a pedepsei închisorii cu cea a amenzii – 1 hotărâre (Danalachi vs. R. Moldova);

- Încălcarea art. 6§1 sub aspectul violării securității raporturilor juridice – 4 hotărâri (Beșliu vs. Moldova, Strugaru vs. Moldova, Pietriș S.A. și Lipcan vs. Moldova). Beșliu vs. R. Moldova se referă la încălcarea securității raporturilor juridice în materie penală, manifestată prin admiterea de către CSJ a recursului în anulare depus de partea vătămată la încheierea judecătorului de instrucție, care a menținut ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale în privința reclamantei. Este prima hotărâre de acest fel împotriva Republicii Moldova în care Curtea constată încălcarea securității raporturilor juridice în materie penală, atunci când recursul în anulare depus de către terți este admis de către CSJ. În cazurile Strugaru, Pietriș S.A. și Lipcan, Curtea a mai constatat și încălcarea art. 1 Protocol 1 (protecția proprietății) – toate aceste cazuri referindu-se la încălcarea securității raporturilor juridice cu caracter civil;

- Într-o singură hotărâre, CtEDO a dispus încasarea prejudiciului material ca urmare a constatării anterior a violării art. 6§1 și art. 1 Protocol 1 CEDO – Agurdino vs. R. Moldova (satisfacție echitabilă).

Suma totală dispusă de CtEDO cu titlu de satisfacție (inclusiv costuri și cheltuieli) în baza hotărârilor constituie **318.687,5 Euro**.

În anul 2013, CtEDO a pronunțat 35 de decizii de radiere în cauzele contra Moldovei inițiate în fața Curții. Din acest număr, în 13 cazuri Curtea a dispus încasarea sumei totale de **179200 Euro**, ca urmare a acceptării de către reclamanți a propunerilor Guvernului de reglementare amiabilă a cauzelor sau de recunoaștere unilaterală a pretențiilor. În celelalte cazuri, Curtea a declarat cererile inadmisibile din diferite cauze (termen depășit, nefondate, lipsa utilizării remediilor la nivel național sau reclamanții au refuzat sau omis să își susțină în continuare pretențiile în fața Curții). Per total, Guvernul a fost somat în 2013 să achite reclamanților suma de **497887,5 Euro**.

Modificările operate de Parlament în anul 2012 la Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești și la Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești au determinat adoptarea unor măsuri organizatorice la nivelul Procuraturii Generale, în vederea asigurării îndeplinirii atribuțiilor ce derivă din respectivele legi la examinarea sesizărilor Ministerului Justiției și la prezentarea rapoartelor motivate în cadrul procedurilor aflate pe rolul instanțelor de judecată.

În acest scop au fost elaborate liniile directoare privind modalitatea de examinare a sesizărilor Ministerului Justiției, ca urmare a dispunerii de către instanțele judecătorești naționale a încasării sumelor din bugetul de stat în folosul reclamanților în baza Legilor nr. 1545/98 și 87/2011, precum și ale solicitărilor aceleași autorități referitor la prezentarea rapoartelor motivate conform art. 4 alin. (2) din legea nr. 87/2011.

În conformitate cu prevederile art.2 alin.(5) din Legea nr. 87 din 21.04.2011 și ale art. 20 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, Procuratura Generală a inițiat **4 acțiuni** în ordine de regres în privința persoanelor cu funcții de răspundere, acțiunile sau inacțiunile culpabile ale căroră au condiționat încasarea în folosul reclamanților din contul bugetului de stat a sumei totale de **150.086 MDL**.

2.5. Asigurarea legalității în Forțele Armate

În perioada anului 2013 procurorii și-au concentrat eforturile în vederea asigurării respectării cadrului legislativ în unitățile Forțelor Armate, inclusiv a drepturilor fundamentale ale militarilor și fortificării disciplinei militare. Astfel, cu o tematică diversă ce a încadrat toate ramurile Forțelor Armate, procurorii militari au efectuat **192** controale.

Drept urmare a investigațiilor efectuate au fost pornite **41** cauze penale, înaintate **73** de sesizări și **142** recursuri. Au fost pornite **6** procese contravenționale, expediate autorităților centrale și publice locale **178** note informative.

Controlul înmatriculării cetățenilor la cursul de instruire a unor catedre militare a scos în vileag încălcări de ordin penal. Pentru evitarea serviciului militar în termen, dobândirea livretului militar și alte facilități la angajare, 7 recruți au prezentat certificate false de posesie a studiilor superioare în scopul înmatriculării. Pe faptele depistate au fost pornite 7 cauze penale conform art. 361 Cod penal.

În rezultatul inspectării ordinii de drept la realizarea înlesnirilor acordate participanților la acțiunile de luptă în conflictul armat de pe Nistru (a. 1992) s-a depistat că mulți cetățeni au confecționat, deținut și utilizat legitimații false de participant la acțiunile de luptă în baza cărora au beneficiat ilegal de mijloace financiare sub formă de indemnizații alocate de către Casa Națională de Asigurări Sociale cauzând prejudicii statului în sumă de **71000** lei. Pe faptele expuse au fost pornite **24** cauze penale conform prevederilor art.361 Cod penal.

O stare incertă persistă și pe segmentul reglementării activității Reprezentanțelor militare, instituite de Guvern în anul 1992, pentru fabricarea și livrarea producției cu destinație militară. Astfel, activează **4** reprezentanțe militare în cadrul unor agenți economici cu statut de Societăți pe Acțiuni și care la momentul actual țin mai mult de sectorul privat. Reprezentanții militari sunt remunerați din bugetul public al Ministerului Apărării (circa **270000** lei anual). Agenții economici au tranzacții de zeci de milioane lei cu întreprinderile Federației Ruse datorită criteriului de monitorizare a procesului tehnologic de către specialiștii militari. Însă, agenții economici favorizați de reprezentanțele militare nu contribuie la consolidarea segmentului apărării ce prezumă lacune în actele normative de reglementare a subiectului. Conducerea Ministerului Apărării a fost sesizată în vederea întreprinderii măsurilor de înaintare a unor propuneri către Guvern pentru revizuirea cadrului normativ ținând cont de interesele consolidării segmentului apărării naționale.

Incertitudini în Forțele Armate au fost atestate și la capitolul mobilizării. În anul 2008, după licitația publică, întreprinderea de stat CRIS „REGISTRU” și-a asumat angajamentul contractual contra **500000** lei privind crearea și punerea în practică a programului electronic - Registrul de Stat a Resurselor de Mobilizare (**R.S.R.M.**) pentru Ministerul Apărării. **R.S.R.M.** se reprezintă un sistem unic integrat de evidență automatizată a resurselor de mobilizare și totodată parte integrantă a Sistemului național informațional pe segmentul „Administrarea și controlul de stat”. Până la finele anului 2008 banii au fost achitați, iar programul electronic nu a fost implementat din cauza operatorului economic.

La capitolul încorporării recruților în Forțele Armate pentru anii 2011 – primăvara 2013 au fost depistate încălcări comise de către factorii de decizie în domeniu: Comisiile medico-militare teritoriale, Comisiile de recrutare-încorporare, Comisia de Stat pentru încorporare, implicați la realizarea procesului de încorporare. În perioada vizată au fost retrocedați **358** militari în termen pe diverse motive de boală preexistentă la încorporare (tuberculoză, hepatită B, C, maladii psihice). Asupra încălcărilor depistate a fost sesizată Comisia de Stat pentru Încorporare.

Derogări de la lege au fost depistate și la gestionarea activelor în cadrul Trupelor de Carabinieri. Ministrul Afacerilor Interne a transmis din gestiunea unității militare nr. 1001 a Trupelor de Carabinieri în administrarea Inspectoratului Național de Patrulare un edificiu cu terenul aferent de 0,25 ha în mun. Chișinău. Odată cu amplasarea Inspectoratului Național de Patrulare pe teritoriul u/m 1001, atât efectivul cât și comandamentul unității sunt limitați în desfășurarea activităților de instruire aplicativă la pregătirea de luptă, precum și este încălcat regimul de acces restricționat pe teritoriul unității militare. Autoritatea centrală - Ministerul Afacerilor Interne a fost sesizat pe caz.

Pe parcursul anului 2013 procurorii militari au înregistrat și examinat **524** sesizări cu privire la infracțiuni. Urmărirea penală a fost începută în **248** cazuri, s-a refuzat în începerea urmăririi penale în **236** cazuri, iar în **39** cazuri, materialele au fost expediate după competență.

În instanța de judecată au fost expediate **117** cauze penale în privința a **163** persoane, iar pe **120** cauze urmărirea penală a fost încetată. Liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională a fost aplicată în **53** cauze penale (art.55 CP). După competență au fost expediate **51** cauze penale. În cadrul urmării penale, factorilor de decizie le-au fost înaintate **37** sesizări cu privire la cauzele și condițiile care au dus la comiterea infracțiunilor. Acuzarea de stat a fost reprezentată pe **110** cauze penale. Sentințe de condamnare au fost deliberate pe **101** cauze în privința a **135** militari.

În anul 2013, militarii Forțelor Armate au săvârșit **200** infracțiuni din care **163** infracțiuni de către militarii Armatei Naționale și **37** infracțiuni de către militarii Trupelor de Carabinieri, adică cu **70** infracțiuni mai multe comparativ cu anul 2012. Cele mai răspândite categorii de infracțiuni în Forțele Armate țin de încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari (art.369 CP) - **61** din care în Armata Națională – **49**, în Trupele de Carabinieri – **12**; dezertări – **42** din care în Armata Națională – **39**, în Trupele de Carabinieri – **3**; acte de violență săvârșite asupra militarului – **32** din care în Armata Națională – **14**, în Trupele de Carabinieri – **18**; abuzuri în serviciu – **9** din care în Armata Națională – **8**, în Trupele de Carabinieri – **1**; și alte infracțiuni militare – **8**. Din infracțiunile de drept comun predomină cele de furt din averea proprietarului, jafuri, acte de huliganism, etc. În total în activitățile infracționale în anul 2013 au fost implicați **202** militari. În perioada de raport în Armata Națională au fost înregistrate **4** cazuri soldate cu decesul militarilor.

2.6. Respectarea legilor în locurile de recluziune și executării hotărârilor judecătorești

În perioada anului 2013, procurorii au efectuat 340 controale (instituții penitenciare - 135; birourile de probațiune – 205; IUP – 76; instituții judiciar-psihiatrice - 4), soldate cu înaintarea a 119 sesizări și recursuri, în privința a 2 colaboratori ai instituțiilor penitenciare au fost inițiate proceduri disciplinare.

Totodată, au fost verificate respectarea legislației și modul de achitare a mijloacelor financiare în DTPSE DIP MJ, pentru transferul condamnaților în Republica Moldova în vederea continuării executării pedepselor penale; legalitatea transferurilor bănești de pe contul de peculiu al condamnaților altor persoane; controlul achizițiilor efectuate de DIP MJ; controlul legalității deținerii condamnaților în Izolatoarele de urmărire penală; respectarea legislației de către Birourile de Probațiune la executarea pedepsei penale sub formă de suspendare condiționată a executării pedepsei (art.90 Cod penal); analiza executării pedepsei penale sub formă de amendă penală etc.

În perioada de referință procurorii au examinat 957 petiții. Din numărul total de petiții examinate, doar 133 au fost admise. Procurorii au participat la 4048 ședințe judiciare, în condițiile art.469 Cod de procedură penală. Întru asigurarea transparenței activității procurorilor, au fost efectuate 87 măsuri de profilaxie.

Capitolul III EXERCITAREA ȘI CONDUCEREA URMĂRIIRII PENALE

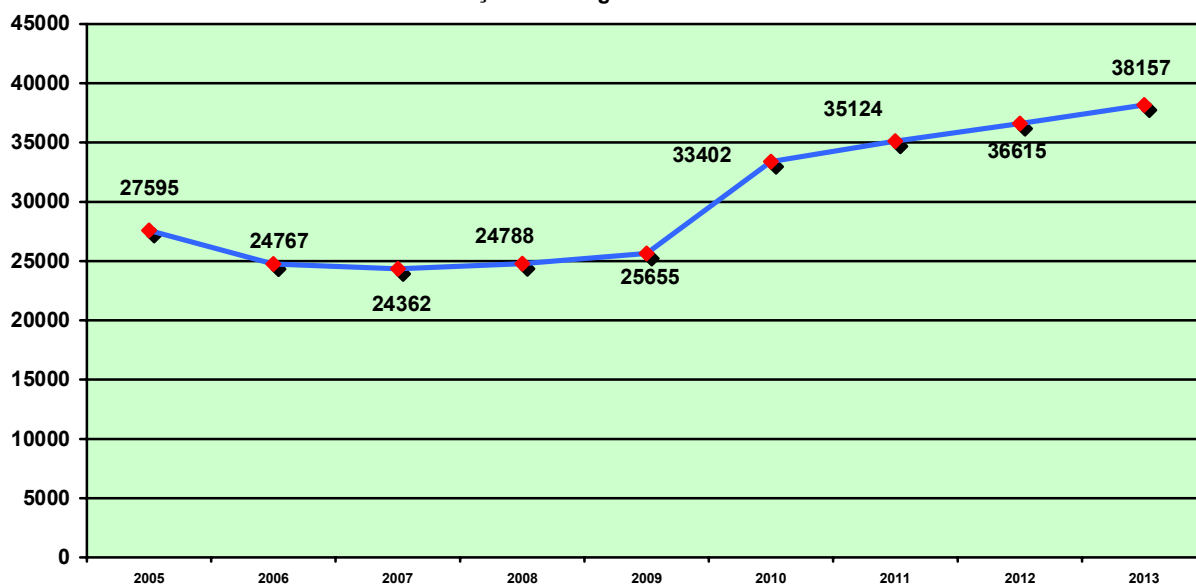
3.1. Analiza situației infracționale.

Starea infracționalității conform categoriilor de infracțiuni

În anul 2013 pe teritoriul țării au fost înregistrate **38157** infracțiuni, ce constituie o majorare cu **1542** a numărului infracțiunilor înregistrate, comparativ cu perioada anului 2012.

Astfel, nivelul stării criminalității (exceptând localitățile din stânga Nistrului) a atestat o creștere în proporție de **4,21 %**.

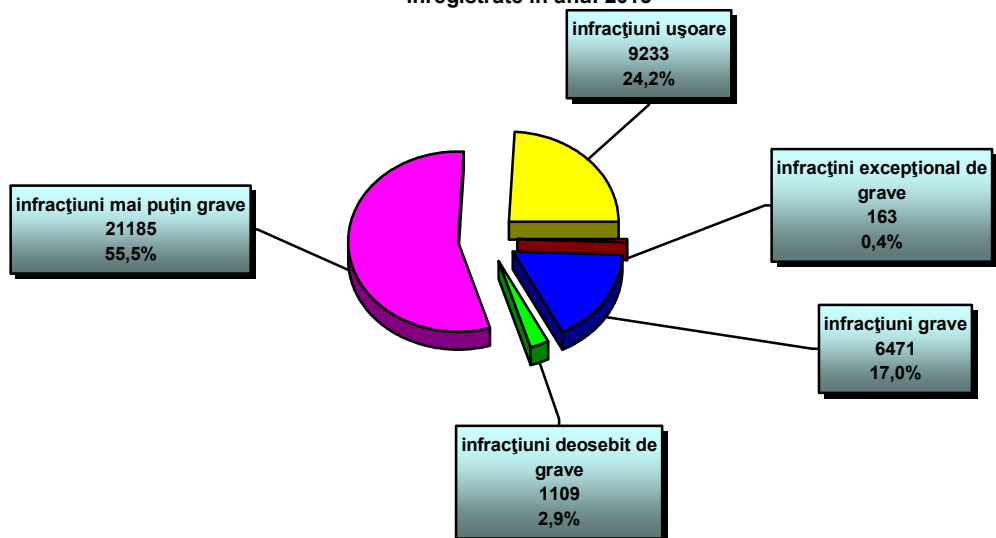
Dinamica infracțiunilor înregistrate în anii 2005 - 2013

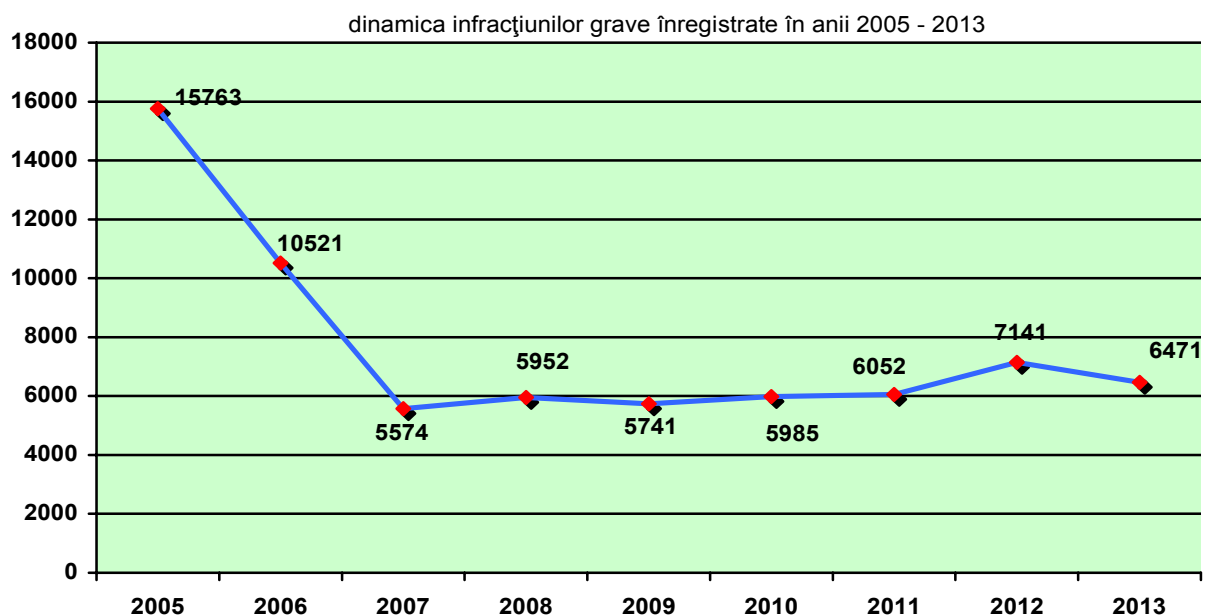
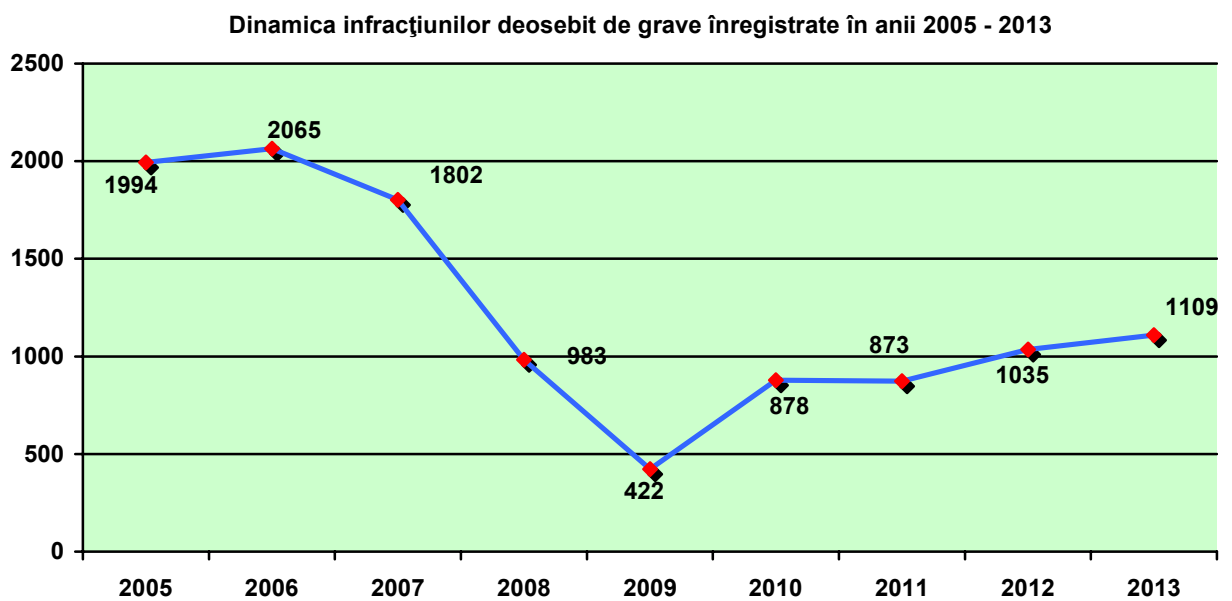
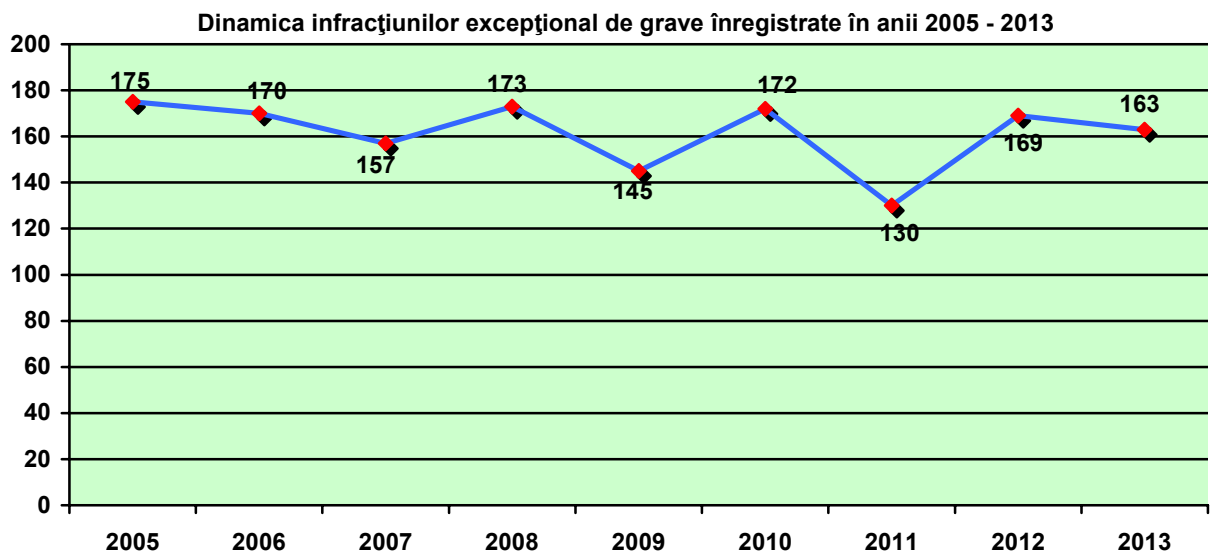

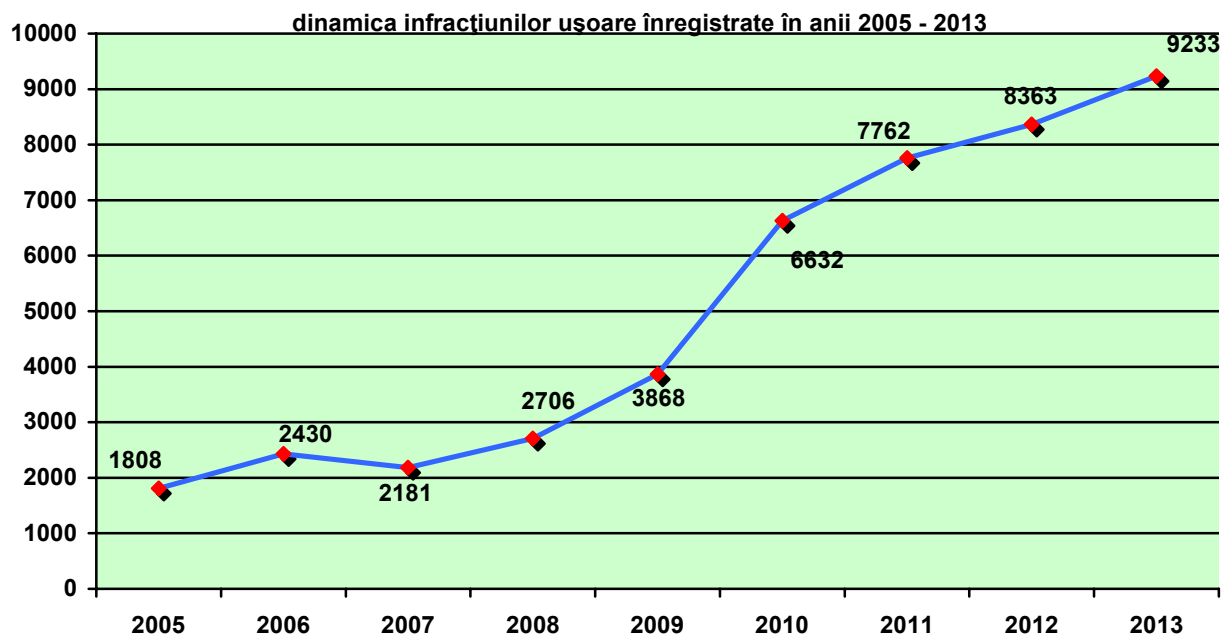
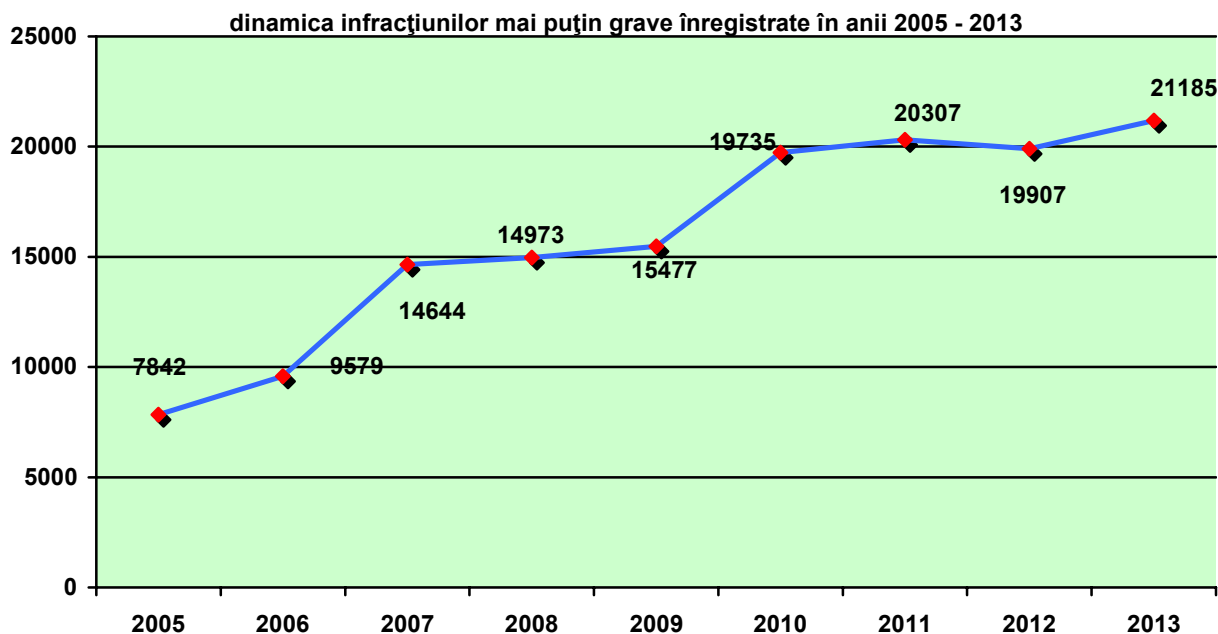
Ponderea semnificativă în creșterea infracționalității revine crimelor mai puțin grave, numărul cărora s-a majorat cu **1278 cazuri** (6,42 %), crimelor ușoare - cu **870** (10,4 %), după care urmează cele deosebit de grave - cu **74** (7,15 %).

În scădere se află infracțiunile grave cu **670 cazuri** (-9,38%) și excepțional de grave cu **6** (-3,55%).

Coraportul categoriilor de infracțiuni înregistrate în anul 2013

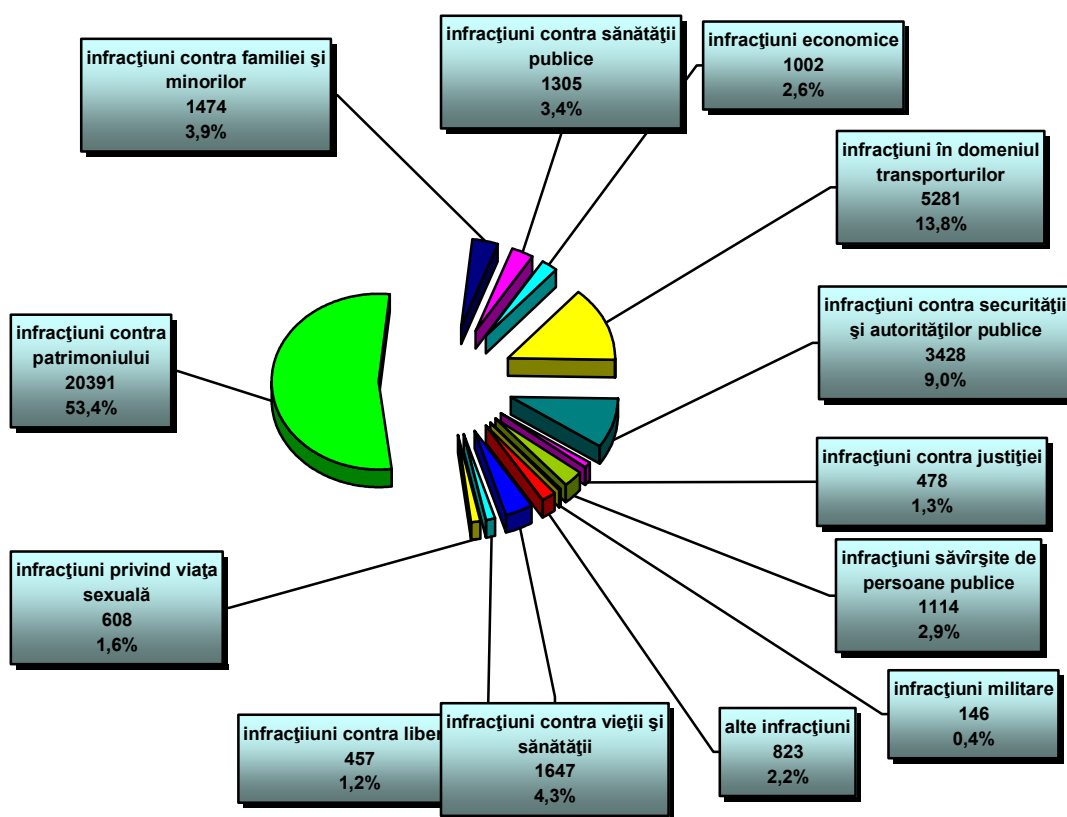
Analiza nivelului criminalității în baza categoriilor de infracțiuni a reliefat o dinamică ascendentă, fiind constatată o **creștere** la unele din acestea, după cum urmează:

- infracțiunile contra familiei și minorilor cu 521 cazuri (54,67 %);
- infracțiunile contra patrimoniului cu 1640 cazuri (8,75%) *inclusiv furturile cu 1084 cazuri (7,58%), escrocheriile cu 414 cazuri (25,08%), pungășiile cu 201 cazuri (37,22%), infracțiunile de șantaj cu 24 cazuri (37,5%),*
- infracțiunile în domeniul transporturilor cu 451 cazuri (9,34%);
- infracțiunile contra securității publice cu 111 cazuri (7,33%), *inclusiv infracțiunile de huliganism cu 160 cazuri (12,46%);*
- eschivările de la achitarea plăților vamale cu 33 cazuri (-220%);
- infracțiunile militare cu 18 cazuri (14,06%);
- infracțiunile contra justiției cu 45 cazuri (10,39%);
- infracțiunile contra autorităților publice cu 173 cazuri (10,61%);
- *coruperile pasive cu 54 cazuri (34,39%).*

În scădere se află:

- infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei cu 108 cazuri (-6,15%), *inclusiv omorurile cu 8 cazuri (-3,59%), vătămările intenționate grave ale integrității corporale cu 1 caz (-0,31%), vătămări intenționate medii ale integrității corporale cu 168 cazuri (-18,52%);*
- infracțiunile economice cu 926 cazuri (-48,03 %), *inclusiv fabricarea și punerea în circulație a banilor falși cu 812 cazuri (-70,24 %);*
- infracțiunile privind viața sexuală cu 9 cazuri (-1,46%), *inclusiv violuri cu 11 cazuri (-3,06%);*
- infracțiunile săvârșite de persoane publice cu 105 cazuri (-8,61%);
- infracțiunile privind circulația ilegală a drogurilor cu 411 cazuri (-26,89%);
- infracțiunile de contrabandă cu 12 cazuri (-7,36%);
- tâlhăriile cu 21 cazuri (-12,57%); jafurile cu 31 cazuri (-2,64%);
- infracțiunile de încălcare a regulilor de securitate a circulației rutiere cu 90 cazuri (-9,16%);
- infracțiunile săvârșite de grupări organizate cu 21 cazuri (-21,65%).

Coraportul categoriilor de infracțiuni care caracterizează starea criminalității în anul 2013

Starea criminalității conform divizării teritoriale

Per ansamblu, în țară, pentru perioada de referință, se atestă un nivel majorat al stării criminalității în majoritatea unităților administrativ-teritoriale.

Numărul infracțiunilor înregistrate **se află în creștere** esențială comparativ cu perioada analogică a anului precedent în următoarele raioane: Fălești cu **208** de infracțiuni (50,24%); Cahul cu **160** de infracțiuni (17,54%); Călărași cu **154** de infracțiuni (30,5%); Drochia cu **137** de infracțiuni (27,08%); Orhei cu **115** de infracțiuni (12,09%); Ialoveni cu **112** de infracțiuni (14,81%); Nisporeni cu **92** de infracțiuni (28,31%); Căușeni cu **89** de infracțiuni (12,61%); Edineț cu **85** de infracțiuni (15,8%); Comrat cu **70** de infracțiuni (13,65%); Soroca cu **68** de infracțiuni (9,63%); Cimișlia cu **67** de infracțiuni (20,12%); Hâncești cu **67** de infracțiuni

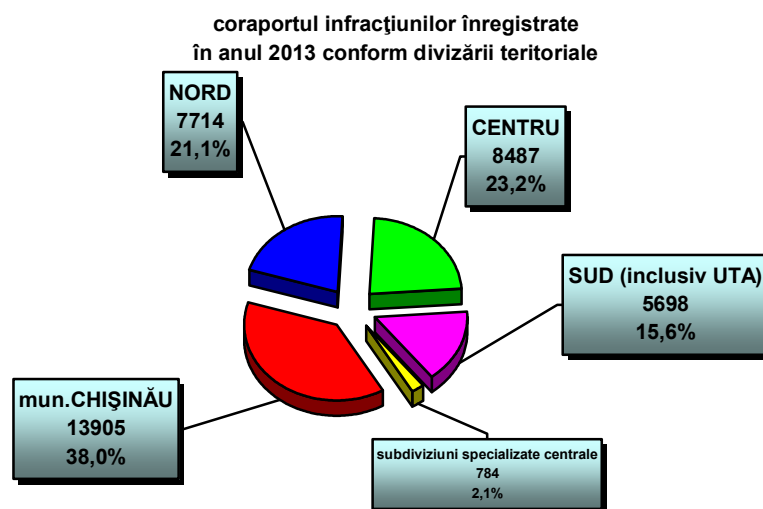
(7,43%); Florești cu **64** de infracțiuni (14,29%); Rezina cu **52** de infracțiuni (12,18%); Cantemir cu **49** de infracțiuni (10,94%); Vulcănești cu **44** de infracțiuni (19,91%).

La fel, creșterea nivelului de infracțiuni înregistrate s-a atestat în raioanele Strășeni cu **38** de infracțiuni (5,88%); Ciadîr-Lunga cu **33** de infracțiuni (6,43%); Ocnița cu **30** de infracțiuni (7,11%); Ungheni cu **27** de infracțiuni (3,39%); Dubăsari cu **18** infracțiuni (8,18%); mun. Bender cu **18** infracțiuni (7,41%); Briceni cu **13** infracțiuni (2,28%); Sângerei cu **11** infracțiuni (1,93%); Basarabeasca cu **10** infracțiuni (3,79%).

În municipiul Chișinău, de asemenea, s-a înregistrat o creștere a nivelului stării criminalității în comparație cu anul 2012, fiind înregistrate cu **741** mai multe infracțiuni (5,63%), inclusiv sect. Râșcani cu **154** infracțiuni (4,98%); sect. Buiucani cu **270** infracțiuni (9,45%), sect. Ciocana cu **327** infracțiuni (16,43%); sect. Botanica cu **270** infracțiuni (11,73%). Dar, în sectorul Centru s-a constatat o scădere cu **28** infracțiuni (9,59%).

Concomitent, s-a atestat o **scădere** a numărului infracțiunilor înregistrate în perioada de referință în raioanele: Ștefan-Vodă cu **162** de infracțiuni (22,53%); Criuleni cu **155** de infracțiuni (19,4%); Dondușeni cu **5** infracțiuni (1,37%); Râșcani cu **88** infracțiuni (20,75%); Glodeni cu **74** infracțiuni (16,93%); Leova cu **46** infracțiuni (11,17%); Anenii-Noi cu **18** infracțiuni (2,26%); mun. Bălți cu **64** infracțiuni (3,35%); Telenești cu **7** infracțiuni (1,27%); Taraclia cu **33** infracțiuni (8,78%); Șoldănești cu **43** infracțiuni (11,91%).

Conform divizării teritoriale, este de reținut că cele mai multe infracțiuni au fost înregistrate **în capitală – 38 la sută**.

Factorii criminalității în creștere

Rezumând analiza statistică a nivelului criminalității, este important a se atrage atenția că ponderea infracțiunilor înregistrate în anul 2013 **aparține infracțiunilor contra patrimoniului – 20391, în special furturi – 15378**.

Dinamica criminalității în anul 2013 a fost generată de **factori obiectivi** de diferit ordin, legislativ, instituțional, economico-financiar, social ș.a., principalii fiind:

- nivelul scăzut de trai al unor categorii de cetățeni, lipsa surselor de venit permanent, inclusiv pentru asigurarea întreținerii personale cât și a membrilor familiei, salarizarea precară, rata înaltă de șomaj, nemotivarea timpului liber, starea de criză socială, migrația masivă a populației în interiorul și în exteriorul țării, circumstanțe care au determinat în special ponderea **infracțiunilor contra patrimoniului care constituie 53,4 la sută** din numărul total de infracțiuni înregistrate, precum și **nivelul ridicat al creșterii acestor categorii de infracțiuni – cu 1640 (8,75%), inclusiv escrocheriile cu 414 cazuri (25,08%); furturile cu 1084 cazuri (7,58%), pungășiiile cu 201 cazuri (37,22%), șantajările cu 24 cazuri (37,5%), răpirile de transport cu 30 cazuri (10,91%);**

- lăsarea, pentru aceleași motive, fără supraveghere a copiilor, care în lipsa de mijloace pentru întreținere, recurg, în special, la comiterea infracțiunilor de furt;
- nivelul scăzut al conștiinței civice, lipsa culturii juridice și a încrederii în autoritatea organelor de drept și în reprezentanții acestora, atitudinea lipsită de responsabilitate față de răspunderea penală, contravențională a unor categorii de cetățeni, ce duce la comiterea faptelor infracționale cu caracter violent din partea acestora, circumstanțe care au condus la creșterea numărului infracțiunilor de **huliganism cu 160 de cazuri** (12,46%) și violență în familie. De fapt criminalizarea, începând cu anul 2010, a violenței în familie, care altădată era încadrată juridic inclusiv și ca contravenții, substanțial a contribuit la creșterea numărului de infracțiuni înregistrate – **infracțiunile contra familiei și minorilor au crescut cu 54,67 % (cu 521 cazuri)**. În anul 2013 au fost înregistrate **1346** de infracțiuni prevăzute la art.201¹ din Codul penal, în anul 2012 - **818** asemenea cazuri, în anul 2011 – înregistrate **478**, iar în anul 2010 – **62** de infracțiuni de acest gen;
- criminalizarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate /Legea nr.16-XV din 03.02.2009, art.264¹ CP/, situație care a determinat numărul mare de **infracțiuni în domeniul transporturilor** - în anul 2013 au fost înregistrate **5281** asemenea cazuri (**în creștere cu 451 cazuri** față de perioada anului 2012). În special, în anul 2013 au fost înregistrate **4281** infracțiuni prevăzute la art.264¹ CP, în anul 2012 au fost înregistrate **3748** asemenea cazuri, în anul 2011 – înregistrate **3049**, în anul 2010 – înregistrate **3013**, în anul 2009 – înregistrate **1291**.
- continuarea activității infracționale de către persoanele în privința cărora a fost încetată urmărirea penală în legătură cu intervenirea împăcării părților. Pentru excluderea problemei date, Procuratura a propus încă din anul 2011 modificarea Codului penal și Codului de procedură penală, inițiativă însă care nu a fost susținută de Ministerul Justiției și rămîne o problemă pentru viitor;
- schimbarea atitudinii organelor de constatare și de urmărire penală față de problema înregistrării sesizărilor despre infracțiuni, reprezentanții acestor organe tot mai rar recurgând la fapte de neînregistrare a plângerilor și denunțurilor în favoarea bunăstării statisticii judiciare ce le afecta imaginea profesională. Acest fenomen se datorează atât promptitudinii activității procurorilor de combatere a astfel de practici negative, inclusiv și prin mijloace de ordin penal, cât și politicii corecte și legale promovată în ultimul timp tot mai categoric de conducerea instituțiilor de resort, în special MAI;
- schimbarea atitudinii reprezentanților organelor de urmărire penală față de instituția pornirii urmăririi penale, care pornesc procedurile în strictă conformitate cu legea. Reieșind din reglementările legale și stereotipurile vechi de activitate, până în prezent, unii ofițeri de urmărire penală, dând, de fapt, dovadă de incompetență profesională prin necunoașterea legii și/sau interpretarea ei incorectă, manifestă o frică inexplicabilă față de instituția pornirii urmăririi penale, în special când din actul de sesizare, conformat după formă și conținut cerințelor legii, rezultă o bănuială rezonabilă că s-a săvârșit o infracțiune. Necitând la faptul că obiectul și scopul urmăririi penale constă în colectarea probelor cu privire la existența infracțiunii și identificarea făptuitorului, deși legea de procedură nu prevede controalele premergătoare urmăririi penale, care nu pot răspunde criteriilor unei anchete eficiente cerute de CEDO, astăzi ele încă sunt realizate de mulți reprezentanți ai organelor de urmărire penală. Concomitent, se constată că normele legale sunt tot mai des corect aplicate și, în lumina noilor modificări – completări ale Codului de procedură penală, care afectează, inclusiv și instituția pornirii procesului penal, rezervele la acest compartiment vor fi înlăturate sau semnificativ diminuate;
- neajunsuri în activitatea poliției la compartimentul prevenirii activităților infracționale, în ceea ce privește întreprinderea măsurilor de ordin profilactic pentru a exclude implicarea în săvârșirea infracțiunilor a persoanelor absolvite de răspundere. În prevenția infracțiunilor trebuie să fie implicate toate autoritățile statului, nu numai cele ce servesc realizării justiției, ci și cele ce asigură sau contribuie la asigurarea securității economice și sociale a țării, toate eforturile urmând a fi conjugate și coordonate de autoritățile responsabile;
- ineficiența parțială a politicii punitive a statului, aplicată de sistemul judecătoresc, diminuarea sancțiunilor stabilite pentru majoritatea categoriilor de infracțiuni, ceea ce a avut ca

rezultat recidiva în rândul făptuitorilor, deoarece este prestabilită practica că în majoritatea dintre cazuri se aplică pedepse nonprivative de libertate;

- lipsa unor studii și investigații criminologice complexe ale stării criminalității în țară, atât sub aspectul prevenției cât și cel al combaterii, precum și lipsa unor autorități competente specializate în acest sens.

3.2. Exercițarea urmăririi penale

În perioada de referință, procurorii au exercitat urmărirea penală pe **6465** de cauze penale, prioritar cauzele vizând infracțiuni de omor și viol, cele de corupere, luare de mită, trafic de influență și infracțiuni săvârșite de persoane cu funcții de răspundere, precum și infracțiunile comise de către minori, etc.

De asemenea, procurorii au exercitat urmărirea penală în cauze penale în care s-a constatat efectuarea tendențioasă a urmăririi penale de către ofițerii de urmărire penală sau alte circumstanțe care au impus necesitatea retragerii cauzelor penale din gestiunea ultimilor.

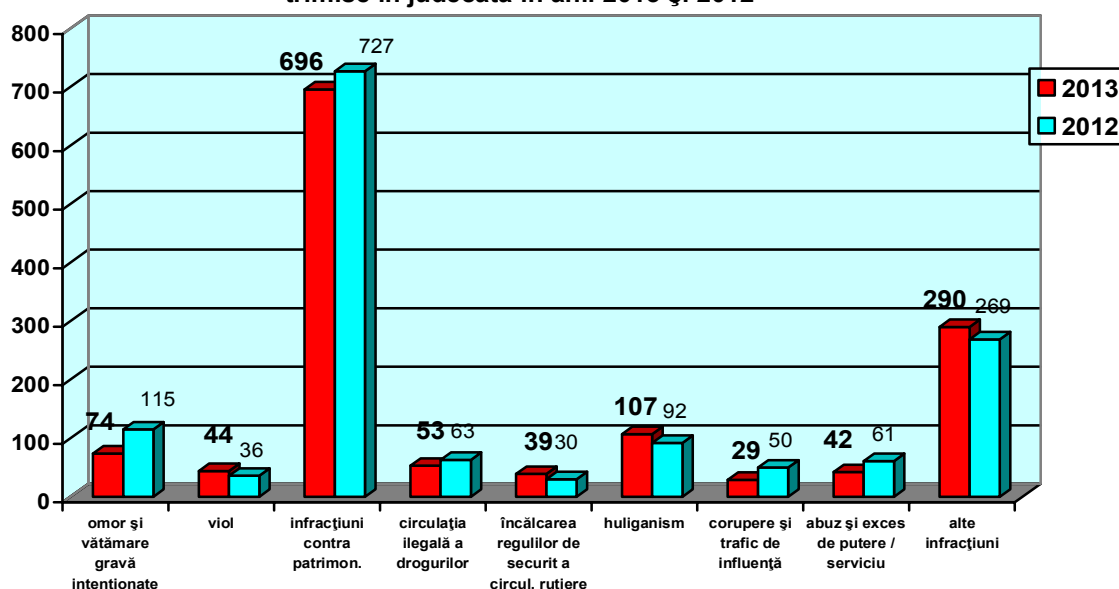
Din numărul total de cauze penale aflate în gestiunea nemijlocită a procurorilor, urmărirea penală a fost terminată în **3238** de cauze.

Au fost expediate în instanța de judecată **1565** de cauze penale privind comiterea a **1920** de infracțiuni de către **2183** de persoane, din care **22** în privința colaboratorilor de poliție și **790** în privința minorilor.

Justiției au fost deferite **55** cauze privind omucideri intenționate, **5** cauze despre trafic de ființe umane și copii, **19** cauze despre cazuri de vătămare intenționată gravă a integrității corporale și sănătății, **44** cauze despre viol, **696** cauze despre infracțiuni contra patrimoniului, **53** cauze despre circulația ilegală a drogurilor, **7** cauze despre contrabandă și eschivarea de la achitarea plăților vamale, **39** cauze despre încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, **107** cauze despre huliganism, **29** cauze despre infracțiuni de corupție și trafic de influență, **42** cauze despre abuz și exces de putere, **17** cauze despre tortură, **93** cauze despre infracțiuni militare, **24** cauze despre infracțiuni contra justiției, alte categorii de infracțiuni.

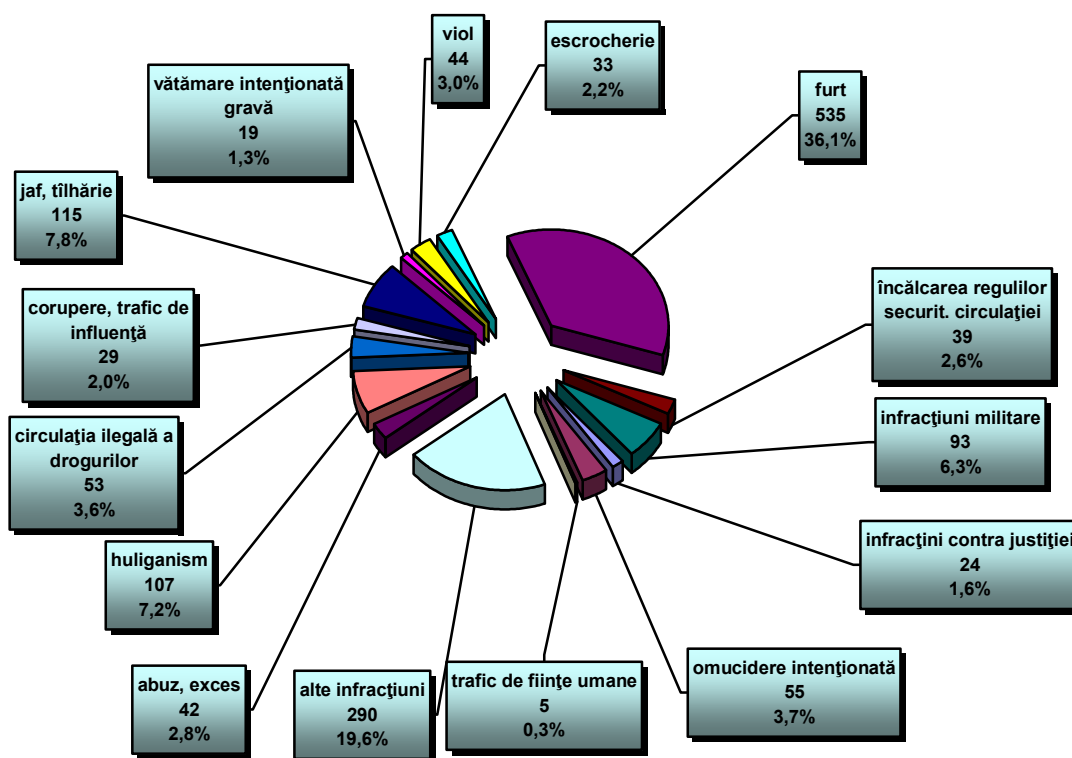
În procedura acordului de recunoaștere a vinovăției au fost deferite justiției **123** de cauze penale privind comiterea a **155** de infracțiuni.

coraportul cauzelor penale aferent categoriilor de infracțiuni care au fost trimise în judecată în anii 2013 și 2012

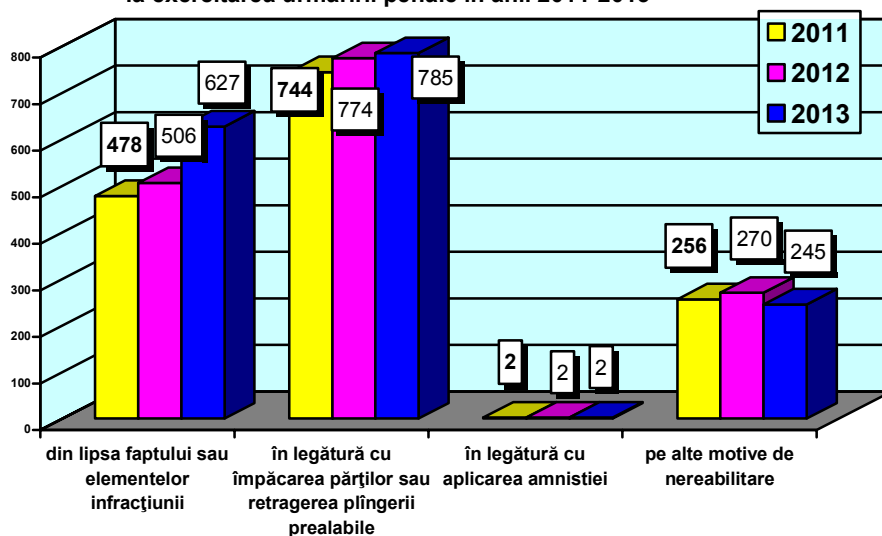

Coraportul cauzelor penale care au fost finalizate cu rechizitoriu în anul 2013

S-a încetat urmărirea penală în **1662** de cauze, inclusiv în **627** de cauze din lipsa faptului sau elementelor infracțiunii, **785** de cauze în legătură cu împăcarea părților și retragerea plângerii prealabile, **2** cauze în baza actului de amnistie și **245** de cauze din alte motive de nereabilitare, inclusiv în legătură cu liberarea de răspundere penală și tragere la răspundere contravențională în baza art.55 din Codul penal.

coraportul datelor privind motivele dispunerii de către procurori a soluțiilor de încetare a urmării penale sau de clasare a cauzei penale la exercitarea urmării penale în anii 2011-2013

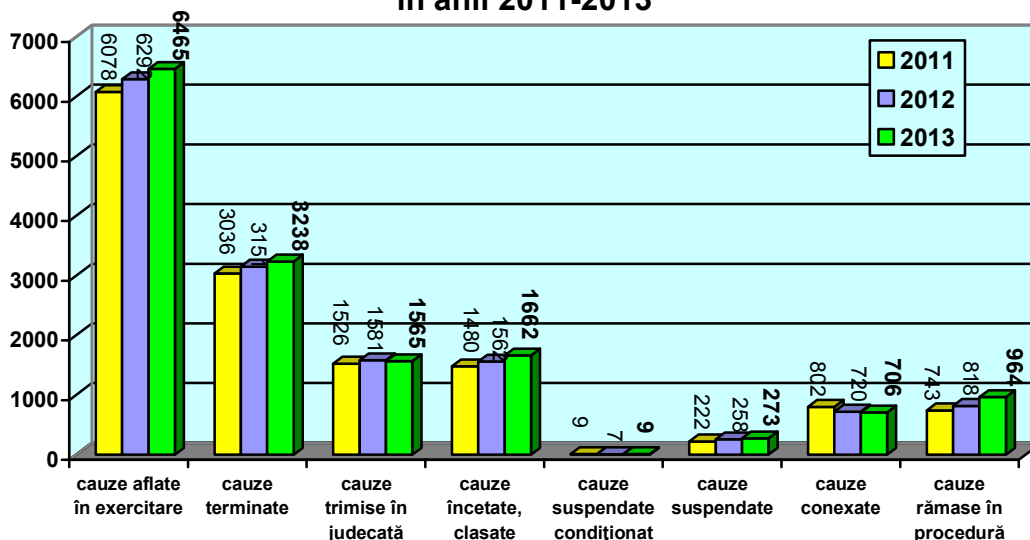
Condiționat a fost suspendată urmărirea penală în **9** cauze penale. Procurorii au dispus suspendarea urmăririi penale, în baza art.287¹ din Codul de procedură penală, în **273** de cauze, inclusiv în **126** de cauze în legătură cu sustragerea persoanelor de la urmărirea penală și în **142** de cauze în legătură cu neidentificarea autorilor infracțiunilor.

În gestiunea procurorilor au rămas **964** de cauze, în care sunt bănuite și/sau învinuite **534** de persoane.

Activitatea efectuată în acest domeniu, comparativ cu situația din ultimii doi ani, poate fi redată prin următoarele date cuprinse în tabelul ce urmează:

	exercitarea urmării penale	anul 2013	anul 2012	anul 2011
1.	urmăriri penale exercitate	6465	6292	6078
2.	cauze terminate	3238	3151	3036
3.	cauze încetate, clasate	1662	1562	1480
a	<i>din lipsa elementelor infracțiunii</i>	627	506	478
b	<i>Împăcarea părților</i>	785	774	744
c	<i>pe amnistie</i>	2	2	2
e	<i>pe alte motive de nereabilitare</i>	245	270	256
4.	cauze trimise în judecată	1565	1581	1526
	<i>infracțiuni incriminate</i>	1920	1949	1936
	<i>în privința minorilor</i>	790	819	800
	<i>persoane inculpate</i>	2183	2153	2099
	<i>în privința polițiștilor</i>	22	53	42
	<i>în procedură flagrantă</i>	1	1	1
	<i>cu acord de recunoaștere a vinov.</i>	123	308	334
5.	cauze conexate	706	720	802
6.	cauze suspendate condiționat	9	7	9
7.	cauze suspendate	273	258	222
	<i>pe eschivare</i>	126	116	129
	<i>neidentificarea făptuitorilor</i>	142	140	89
8.	cauze rămase în gestiune	964	818	743
	<i>cu persoane bănuite, învinuite</i>	534	484	369
9.	plângeri examinate, privind contestarea acțiunilor procurorilor / admise	2314/ 557	2272/ 629	2121/ 670

Coraportul datelor privind exercitarea urmării penale în anii 2011-2013

La compartiment ar fi de specificat că pe anumite categorii de infracțiuni nu este motivat ca anume procurorul să exercite nemijlocit urmărirea penală, fiind suficient ca el să conducă această activitate.

3.3. Conducerea urmăririi penale

Pe parcursul anului 2013 procurorii au condus urmărirea penală în 55452 de cauze, dintre care au terminat cercetările pe 20363 de cauze.

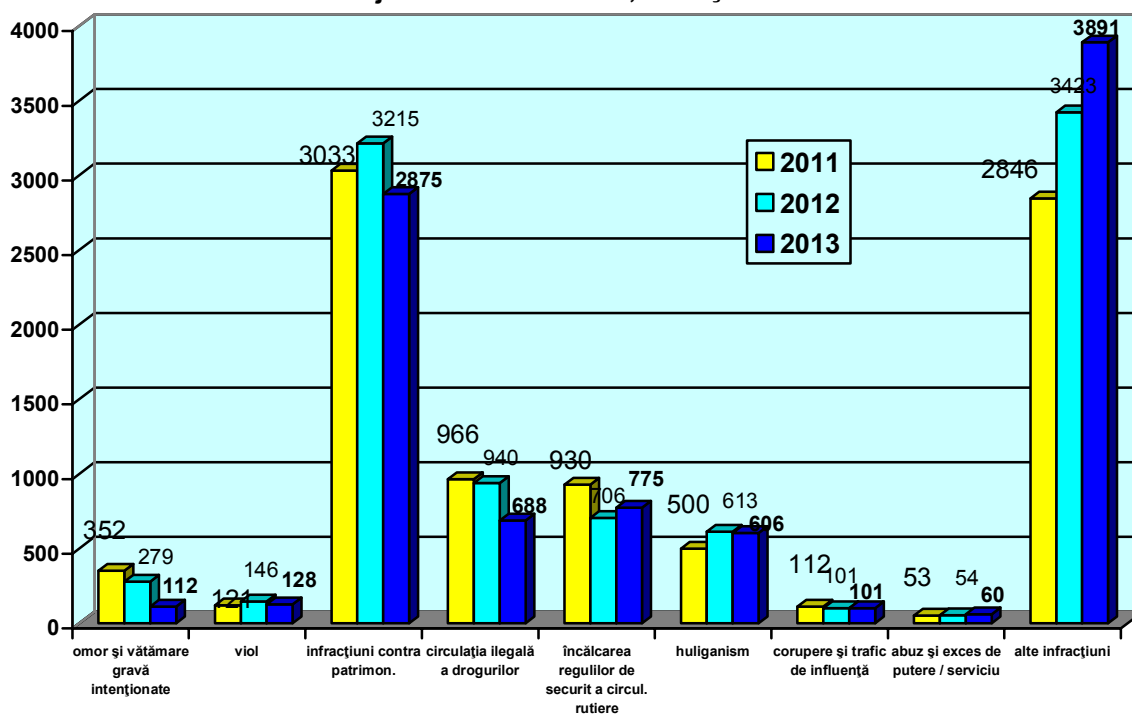
Au fost expediate instanței de judecată 9797 de cauze penale privind comiterea a 11034 de infracțiuni de către 11107 de persoane.

Justiției au fost deferite 112 cauze despre omucideri intenționate, 112 cauze despre trafic de ființe umane și copii, 191 cauze despre cazuri de vătămare intenționată gravă a integrității corporale și sănătății, 128 cauze despre viol, 534 cauze despre infracțiuni de jaf și tâlhărie, 2875 cauze despre infracțiuni contra patrimoniului, 1794 cauze despre infracțiuni de furt, 534 cauze despre infracțiuni de escrocherie și delapidarea averii străine, 688 de cauze despre circulația ilegală a drogurilor, 36 cauze despre evaziuni fiscale și infracțiuni financiar-bancare, 43 cauze despre contrabandă și eschivarea de la achitarea plăților vamale, 775 cauze despre încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, 606 cauze despre huliganism, 101 cauze despre infracțiuni de corupție și trafic de influență, 60 cauze despre abuz și exces de putere, 115 cauze despre infracțiuni contra justiției, 3891 cauze alte categorii de infracțiuni.

Utilizarea procedurilor speciale denotă următorii indicatori:

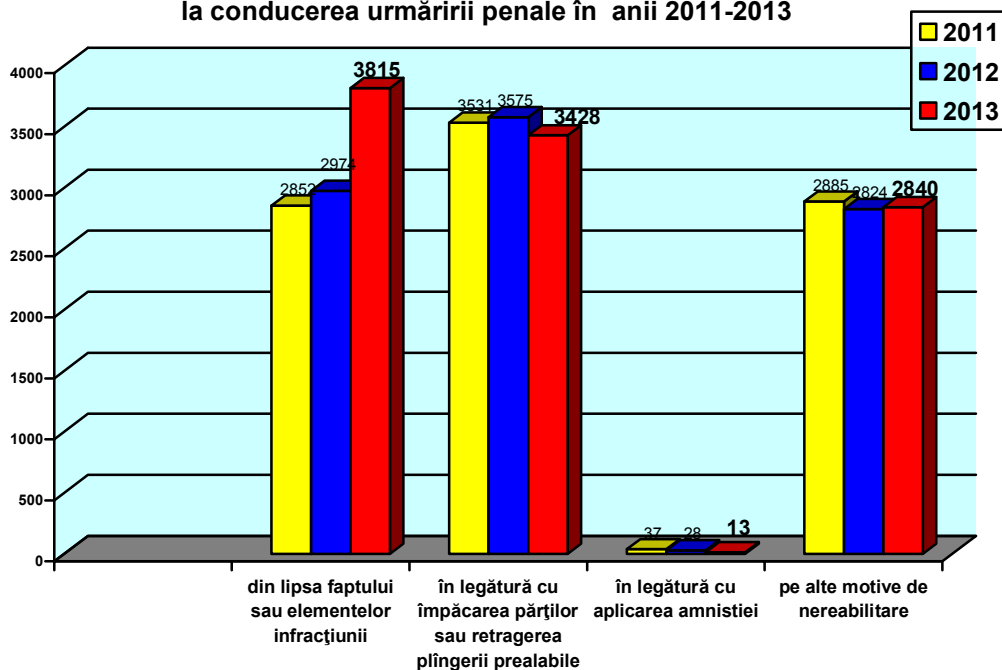
- în procedură flagrantă au fost urmărite și deferite justiției 6 cauze penale;
- cu încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției 867 cauze penale.

Coraportul cauzelor penale aferent categoriilor de infracțiuni care au fost trimise în judecată în anii 2011, 2012 și 2013

A fost încetată urmărirea penală în 10106 de cauze, inclusiv în 3815 de cauze din lipsa faptului sau elementelor infracțiunii, 3438 de cauze în legătură cu împăcarea părților și retragerea plângerii prealabile, 13 cauze în baza actului de amnistie și 2840 de cauze din alte motive de nereabilitare, inclusiv în legătură cu liberarea de răspundere penală și tragere la răspundere contravențională în baza art.55 din Codul penal.

**Coraportul datelor privind motivele dispunerii de către procurori
a soluțiilor de încetare a urmăririi penale sau de clasare a cauzei penale
la conducerea urmăririi penale în anii 2011-2013**

A fost suspendată condiționat urmărirea penală în 400 cauze penale.

De asemenea, procurorii au dispus suspendarea urmăririi penale, în baza art.287¹ din Codul de procedură penală, în 13618 de cauze, inclusiv în 1518 de cauze în legătură cu sustragerea persoanelor de la urmărirea penală și în 12100 de cauze pe motivul neidentificării făptuitorului.

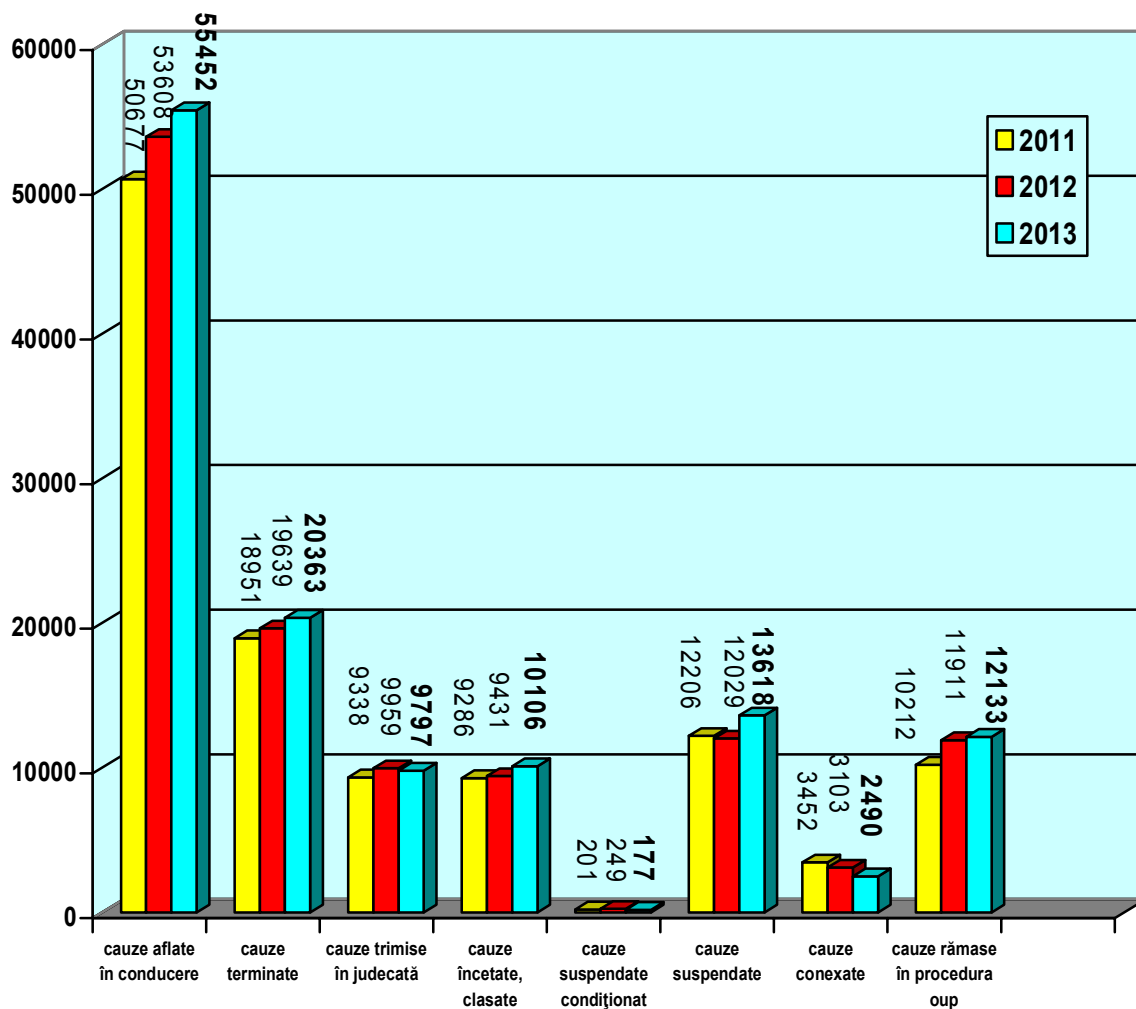
În gestiunea organelor de urmărire penală au rămas 12133 de cauze, în care sunt bănuite și învinuite 3617 persoane.

Activitatea efectuată în acest domeniu, comparativ cu situația din ultimii trei ani, poate fi redată statistic prin următoarele cifre, reflectate în tabelul și diagramele ce urmează:

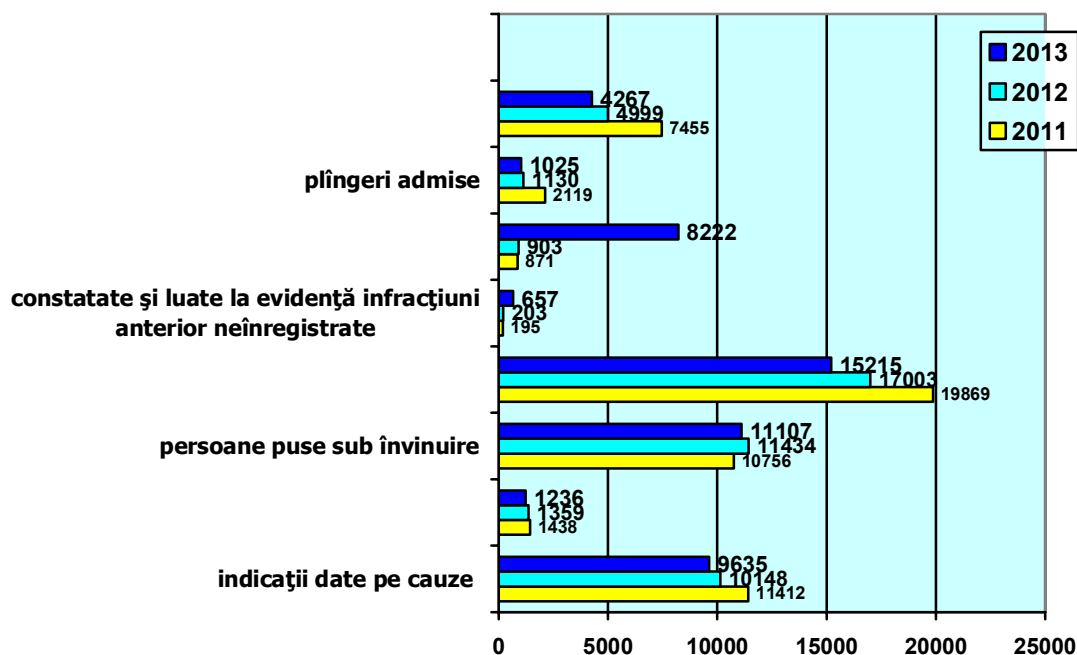
	conducerea urmăririi penale	anul 2013	anul 2012	anul 2011
	urmăriri penale conduse	55452	53608	50677
	hotărâri de neîncepere a urmăririi penale	15215	17003	19869
	cauze terminate	20363	19639	18951
	cauze încetate, clasate	10106	9431	9286
	<i>lipsa elementelor infracțiunii</i>	<i>3815</i>	<i>2974</i>	<i>2852</i>
	<i>împăcare</i>	<i>3438</i>	<i>3575</i>	<i>3531</i>
	<i>amnistie</i>	<i>13</i>	<i>28</i>	<i>37</i>
	<i>alte motive de nereabilitare</i>	<i>2840</i>	<i>2824</i>	<i>2885</i>
	cauze trimise în judecată	9797	9959	9338
	<i>acțiuni incriminate</i>	<i>11034</i>	<i>11512</i>	<i>11142</i>
	<i>persoane inculpate</i>	<i>11107</i>	<i>11434</i>	<i>10756</i>
	<i>procedură flagrantă</i>	<i>6</i>	<i>16</i>	<i>46</i>
	<i>acord de recunoaștere a vinovăției</i>	<i>867</i>	<i>2280</i>	<i>2616</i>
	cauze conexe	2490	3103	3452
	cauze suspendate condiționat	400	249	201
	cauze suspendate	13618	12029	12206
	<i>eschivare</i>	<i>1518</i>	<i>1428</i>	<i>1459</i>
	<i>neidentificarea făptuitorului</i>	<i>12100</i>	<i>10600</i>	<i>10734</i>
	cauze rămase în gestiune	12133	11911	10212
	<i>persoane bănuite, învinuite</i>	<i>3617</i>	<i>4241</i>	<i>3071</i>
	indicații scrise date pe dosare	9635	10681	11412
	cauze restituite pentru completarea	1236	1359	1438

urmăririi			
respinse propuneri de punere a persoanei sub învinuire	141	155	203
respinse propuneri de scoatere a persoanei de sub urmărire	29	18	35
persoane puse sub învinuire	11107	11434	10756
luate la evidență infracțiuni anterior neînregistrate	657	203	195
sesizări înaintate	8222	903	871
plângeri examinate, privind contestarea acțiunilor organelor de urmărire penală / admise	4267/ 1025	4999/ 1130	7455/ 2119

Coraportul datelor privind conducerea urmăririi penale în anii 2011-2013

Coraportul datelor privind activitățile exercitate de procurori la conducerea urmăririi penale în 2011-2013

3.4. Criminalitatea juvenilă

Tendințele și structura delicvenței juvenile denotă o dinamică relativ constantă pe parcursul ultimilor 5 ani, în anul 2013 fiind înregistrată o ușoară creștere a numărului cauzelor penale pornite, comparativ cu perioada analogică a anului precedent. Circa 80-85% din infracțiunile comise de minori sunt cele patrimoniale. Într-un număr mai mic, dar se comit de către minori și infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, infracțiuni privind ordinea publică, violuri, infracțiuni legate de droguri, etc.

În privința minorilor au fost pornite **2143** urmăririi penale. Cercetările au fost terminate în **1776** cauze care au privit **2037** infracțiuni comise de minori. În instanța de judecată cu rechizitoriu au fost trimise **790** dosare care au privit **1015** crime, în **2** cauze s-a dispus suspendarea condiționată a urmăririi penale, iar **984** cauze în privința **1020** infracțiuni au fost încetate, inclusiv **96** din lipsa în acțiunile minorilor a faptului sau elementelor infracțiunii, iar majoritatea pe motive de nereabilitare: în baza art.109 CP, urmare a împăcării părților, și în baza art.104 CP, cu aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ.

La compartiment ar fi binevenit de examinat posibilitatea revizuirii competenței exclusive a procurorului de a exercita urmărirea penală în privința infracțiunilor comise de minori prin renunțarea la aceasta și revenirea la practica de conducere a urmăririi penale pe astfel de cauze, în vederea realizării calitative a competențelor ce revin la zi procurorilor, or investigarea acestor categorii de infracțiuni nu prezintă dificultăți și poate fi realizată de către reprezentanții organelor de urmărire penală sub controlul și conducerea procurorului.

Pe parcursul perioadei de raport au fost *reținuți 35 minori*, arestul preventiv fiind aplicat în privința a *24 minori*.

Analiza situației privind asigurarea protecției copilului împotriva infracțiunilor, constată indici statistici în scădere. Astfel, în anul 2013 *victime ale infracțiunilor au fost 892 copii*, în timp ce în 2012 au fost comise față de copii 1319 de infracțiuni. Spre regret, este în creștere numărul copiilor victime ale abuzului sexual în familie.

Se constată încă lipsa unei rețele adecvate de servicii de resocializare și reabilitare a copiilor victime ale abuzului și violenței. Această activitate continuă să rămână preponderent pe seama organizațiilor non-guvernamentale, care acordă sprijin și asistență psihologică profesională, însoțită și de plasament provizoriu a copiilor aflați în dificultate.

3.5. Combaterea corupției

Ultimii patru ani au reprezentat o perioadă deosebită pentru Republica Moldova, prin prisma realizărilor democratice, inclusiv obiectivelor stabilite în domeniul prevenirii și combaterii corupției, cu scopul diminuării influenței acestui fenomen asupra tuturor nivelelor societății și domeniilor vieții sociale.

Potrivit rezultatelor Indicelui de Percepție a Corupției 2013 (IPC), un studiu ce clasifică 177 de state ale lumii în funcție de nivelul de corupție perceput în sectorul public, Republica Moldova a înregistrat un scor de 3,5 puncte din 10, coborând 18 poziții în clasament, pe locul 102 față de poziția 94 în 2013, când IPC a constituit 3,6 puncte.

Programul de activitate al Guvernului pentru anii 2011-2014 „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, **Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2012-2015**, aprobat prin Hotărârea nr.289 din 07.05.2012, cît **Strategia Națională Anticorupție aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.154 din 21.07.2011**, au trasat drept priorități reforma justiției și consolidarea sistemului național de integritate și de luptă împotriva corupției, stabilind printre obiectivele de guvernare:

- reforma organelor de drept, delimitarea competențelor acestora în investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție și a celor conexe;
- reformarea și instituirea unui sistem judecătoresc integru, eficient, profesionist și independent, conform practicilor europene, în vederea asigurării unei justiții imparțiale, funcționale și transparente;
- crearea unui cadru legislativ și instituțional eficient de prevenire și de combatere a corupției în sistemul public;
- reevaluarea instituției imunității deputaților pentru a se permite investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție și a celor conexe (în conformitate cu exigențele art.30 al Convenției ONU împotriva corupției (New-York, 31 octombrie 2003), ratificată prin Legea nr.158-XVI din 6 iulie 2007);

Odată cu adoptarea Legii privind Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 a intervenit și o abordare novatoare care vine să integreze eforturile și intențiile de reformă a mai multor instituții într-un cadru unificat pentru a asigura caracterul coerent, consecvent și durabil al reformelor din sectorul justiției în ansamblu, având menirea să contribuie la consolidarea statului de drept.

Măsurile restrictive și preventive de contracarare a corupției se utilizează complementar, iar prevenirea corupției trebuie să aibă prioritate față de politicile represive. Identificând și studiind cauzele și consecințele corupției, stabilind starea acesteia, anticipând schimbările sale cantitative și calitative, activitatea preventivă trebuie să evalueze măsurile ce se impun, prin elaborarea și implementarea planurilor preventive justificate.

Unul din scopurile activității de prevenire a corupției este identificarea vulnerabilităților cadrului legislativ și instituțional național în domeniu, dar și a soluțiilor eficiente pentru excluderea acestora.

Cadrul legal în vigoare până la 27.10.2012 ce reglementa investigarea infracțiunilor de corupție și conexe acesteia, excludea posibilitatea **administrării probelor prin intermediul interceptării și înregistrării convorbirilor și a imaginilor** în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave.

În contextul prevederilor Convenției penale cu privire la corupție, Convenției ONU împotriva criminalității organizate transnaționale, Convenția privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională, Convenției Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului, Recomandării 27 FATF și altor instrumente, la care a aderat și Republica Moldova, statul nostru are obligația de a adopta măsuri legislative și alte măsuri, care permit utilizarea tehnicilor speciale de investigație necesare pentru a facilita colectarea dovezilor cu privire la infracțiunile de corupție, spălare a banilor, finanțare a terorismului, cît și alte infracțiuni, care generează venituri ilicite obiect al spălării banilor, dar și

pentru identificarea, urmărirea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională.

Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la 27.10.2012, a avut drept scop să aducă claritate la acest capitol. Astfel, redacția art. 132⁸ Cod procedură penală a prevăzut exhaustiv lista componentelor de infracțiuni pentru care se poate aplica interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor.

Însă, această redacție nu a contribuit la armonizarea legislației naționale la standardele internaționale, dar, dimpotrivă, la unele capitole a creat o neconcordanță între acestea, fiind imposibilă aplicarea celor două măsuri speciale de investigații la documentarea unor infracțiuni de corupție și conexe acesteia.

Mai mult, pe motivul neconcordanței noilor reglementări cu drepturile persoanei cu statut de bănuit, s-a creat o practică judiciară negativă de respingere a autorizării interceptării convorbirilor și imaginilor între declarant și bănuit.

În același context, pentru ajustarea legislației naționale la Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei CM/Rec (2011)10 privind **promovarea integrității în sport**, în scopul prevenirii și combaterii pariurilor ilegale și comportamentului coruptibil în sport, prin Legea nr. 38 din 21.03.2013 în Codul penal au fost introduse două componente de infracțiune – „*Manipularea unui eveniment*” (art.242¹ Cod penal) și „*Pariurile aranjate*” (art.242² Cod penal), dar și modificări la componentele de infracțiune „*Luarea de mită*” și „*Darea de mită*”, în rezultatul cărora cercul subiecților corupției în sectorul privat cuprinde și domeniul sportului. Ca rezultat, în anul 2013 organele Procuraturii au deferit justiției o cauză penală, investigată de către Centrul Național Anticorupție, despre învinuirea în comiterea infracțiunii de dare de mită a directorului unei școli sportive și a unui jurnalist, care au încercat să mituiască antrenorul selecționatului feminin de fotbal a Moldovei, participantă în campionatul Europei U17, căruia i s-a propus mită în mărime de 8000 dolari SUA pentru a pierde în fața echipei Letoniei cu diferența de 1-2 goluri prin schimbarea componentei echipei și tacticii de joc.

În contextul **reformării instituției imunității judecătorilor**, a fost modificat art.19 referitor la inviolabilitatea judecătorului din Legea nr.544 din 20.07.95 cu privire la statutul judecătorului, astfel încât acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar în cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art.324 și art.326 ale Codului penal, iar pentru reținerea, aducerea silită, arestarea, percheziționarea judecătorului nu este necesar în caz de infracțiune flagrantă și în cazul infracțiunilor specificate la art.324 și art.326 ale Codului penal. Datorită acestor modificări a devenit posibil, în condiții de confidențialitate și în timp restrâns, de a reacționa la informațiile despre săvârșirea infracțiunilor de corupție de către judecători. Totuși, pentru moment, aceste modificări nu par să soluționeze pe deplin problema urmăririi penale a judecătorilor, și anume din următoarele considerente:

- investigarea infracțiunilor de corupție presupune folosirea pe larg a măsurilor (tehnicilor) speciale de investigație, inclusiv interceptarea și înregistrarea comunicărilor, în scopul administrării probelor. Această măsură specială este, *de jure*, inaplicabilă la investigarea infracțiunilor prevăzute de art.326 alin. alin. (1), (1¹) și (2) din Codul penal și, *de facto*, la minim aplicată în cadrul investigării infracțiunilor prevăzute de art.324 și art.326 alin.(3) din Codul penal din cauza impedimentelor create de cadrul legal ce reglementează instituția bănuitului.

- la investigarea *post factum* a majorității actelor de corupție comise de judecători practic este dificil de a proba pretinderea, acceptarea, primirea, extorcarea așa-zisei „recompense sau avantaj ilicit” și, în acest caz, fiind întrunite elementele unor alte componente de infracțiune, ca pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii, abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, neglijența în serviciu, există un risc sporit de a nu obține acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale.

- se păstrează imunitatea parlamentară, dar și a altor categorii de subiecți pentru anumite situații.

Totodată, urmează a fi menționate eforturile Centrului Național Anticorupție și ale Procuraturii de redirecționare a investigațiilor anticorupție spre documentarea cazurilor corupției mari, astfel, deși există dificultăți, insinuări și acuzații de angajamente de ordin politic, în gestiunea ofițerilor de urmărire penală, procurorilor și judecătorilor sunt dosare penale ce vizează acțiunile de corupție ale persoanelor publice de rang înalt, a șefilor instituțiilor administrației publice centrale și miniștri, persoane care altădată erau practic de neatins, cu imunitate totală.

Astfel, procuratura anticorupție a remis pe parcursul anului 2013 instanțelor de judecată trei cauze penale despre învinuirea a trei judecători pentru comiterea coruperii pasive, doi din ei fiind reținuți în flagrant imediat după primirea mijloacelor bănești. Unul din ei, în complicitate cu un avocat, au pretins și au primit 2.000 euro pentru emiterea unei sentințe de achitare în privința a doi condamnați, iar cel de-al doilea a pretins de la un reclamant prin intermediul avocatului o sumă nedeterminată de bani în vederea scoaterii de pe rol a cererii reclamantului și a primit în acest scop mijloace bănești în mărime de 200 dolari SUA. Al treilea judecător, în complicitate cu un angajat al instanței, au pretins și au primit de la un contravenient bunuri materiale în valoare de 6450 lei MD, precum și bani în sumă de 500 lei MD, pentru pronunțarea hotărârilor de încetare a două procese contravenționale.

În practica de urmărire penală deja există cauze penale expediate în judecată în 2013 în privința unui ex-ministru al finanțelor, a șefului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, fiind aplicate un șir de tehnici speciale, a fost posibilă documentarea a unui spectru mai larg de infracțiuni, inclusiv abuz în serviciu, favorizarea coruperii pasive și încălcarea inviolabilității vieții personale. De rînd cu aceștia, instanței au fost deferiți secretarul general adjunct al Guvernului Republicii Moldova, învinuit de favorizarea coruperii pasive, un inspector fiscal învinuit de săvîrșirea coruperii pasive, un inspector al Centrului Național Anticorupție învinuit de comiterea falsului în acte publice și încălcarea inviolabilității vieții personale, alte două persoane - de comiterea încălcarea inviolabilității vieții personale.

Un impediment în combaterea fenomenului corupției, îl reprezintă dejucarea eforturilor organului de urmărire penală și Procuraturii depuse la investigarea infracțiunilor de corupție, de către unii participanți ai procesului penal sau chiar de către însăși instanțele de judecată.

Alte deficiențe sunt generate de **practica judiciară și cadrul legal ce reglementează unele aspecte ale sancționării infracțiunilor de corupție și conexe acestora**, caracterul descurajator al pedepselor aplicate, posibilitatea legală de liberare de răspundere penală în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave și neaplicarea pedepselor complementare pentru aceste categorii de infracțiuni.

3.5.1 Urmărirea penală pe cazuri de corupție

Pe parcursul anului 2013 organele Procuraturii și organele de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne și Centrului Național Anticorupție au pornit **350** de cauze penale privind infracțiuni de corupție (inclusiv 231 cauze privind coruperea pasivă, 27 cauze privind coruperea activă, 89 cauze privind traficul de influență, 2 cauze privind luarea de mită și 1 cauză pentru dare de mită), **283** de cauze privind comiterea infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu și **246** de cauze privind comiterea infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.

Din numărul total al cauzelor penale aflate în gestiunea organelor Procuraturii și organelor de urmărire penală ale Centrului Național Anticorupție și Ministerul Afacerilor Interne, pe parcursul anului 2013 au fost deferite justiției:

- **59** de cauze în privința a 71 de persoane privind comiterea infracțiunii de corupere pasivă;
- **20** de cauze în privința a 24 de persoane privind comiterea infracțiunii de corupere activă;
- **50** de cauze în privința a 51 de persoane privind comiterea infracțiunii de trafic de influență;
- **1** cauză în privința a 2 persoane privind comiterea infracțiunii de dare de mită;
- **57** de cauze în privința a 75 de persoane privind comiterea infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu;
- **45** de cauze în privința a 63 de persoane privind comiterea infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.

Respectiv, din numărul total al acestor **232** de cauze penale, **71 (sau 31%)** au fost investigate de către procurori, **132 (sau 57%)** de către Centrul Național Anticorupție și **29 (sau 12%)** de către Ministerul Afacerilor Interne.

3.5.2 Acuzarea de stat în instanțele de judecată pe cauzele de corupție

Scopul politicii represive anticorupție constă în identificarea unor măsuri de coerciție efective din partea statului, urmare a aplicării cărora să resimtă efectele atât persoana în privința căreia acestea se aplică, cât și întreaga societate, pentru a adopta o atitudine intolerantă față de fenomenul corupției.

Pe parcursul anului 2013, instanțele de judecată de fond au finisat examinarea judiciară în fond a **160** de cauze penale privind infracțiuni de corupție și conexe celor de corupție, în privința a **181** de persoane. Pe rol în instanțele de fond au rămas la finele anului 2013 - 264 de cauze penale.

Urmare a reprezentării acuzării de stat, de către instanțele de judecată, în anul 2013 pe cauzele penale privind infracțiunile de corupție au fost pronunțate sentințe, pe categorii de infracțiuni, conform datelor tabelii ce urmează:

art. din Codul penal	256	324	325	326	333	334
infracțiuni inculpate	2	39	24	71	4	-

Printre cauzele penale privind infracțiunile de corupție examinate în fond, asemenea anilor precedenți, predomină cele privind traficul de influență (71 de cauze sau 49,33%) și coruperea pasivă (39 de cauze sau 26,37%), urmate de coruperea activă (24 de cauze sau 19,8%), luarea de mită (4 cauze).

Analiza statutului persoanelor recunoscute vinovate de comiterea infracțiunilor de corupție, relevă că întâietatea o dețin colaboratorii de poliție cu 29 la număr, după care urmează 18 sentințe în privința oficialilor publici, 4 sentințe în privința colaboratorilor serviciului vamal, 2 sentințe în privința a 2 procurori și 76 în privința persoanelor din alte categorii.

Urmare a reprezentării acuzării de stat, de către instanțele de judecată în aceeași perioadă pe cauzele penale privind infracțiunile conexe corupției au fost pronunțate sentințe, pe categorii de infracțiuni, conform datelor tabelii ce urmează:

art. din Codul penal	327	328	335	181¹	191	196	303	330¹
infracțiuni inculpate	29	24	3	0	20	1	0	0

Printre cauzele penale privind infracțiunile conexe celor de corupție examinate în fond predomină cele privind abuzul de putere sau abuzul de serviciu (29 de cauze sau 37,66%), excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (24 de cauze sau 31,17%) și delapidarea averii străine (20 de cauze sau 26%). Potrivit subiectului infracțiunilor conexe celor de corupție, în anul curent au fost pronunțate sentințe în privința a 47 oficiali publici, 8 colaboratori de poliție și 23 persoane din alte categorii.

Analiza aplicării pedepselor penale pe cauzele despre corupție și conexe denotă faptul că cea mai mare pondere o reprezintă pedepsele sub formă de amendă – în privința a **73** de persoane, după care urmează amenda și închisoarea cu aplicarea art. 90 Cod penal – în privința a **26** de persoane, pedeapsa închisorii cu aplicarea art. 90 Cod penal – în privința a **21** de persoane, pedeapsa închisorii cu executarea reală a pedepsei - în privința a **15** persoane. Pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate a fost aplicată în perioada respectivă în privința a **60** de persoane.

Totodată, pe parcursul anului 2013 au fost pronunțate 16 sentințe de achitare în privința a 19 persoane.

Referitor la coraportul dintre numărul sentințelor de condamnare și achitare pronunțate pe cauzele penale privind infracțiunile de corupție sau conexe acestora, acestea se mențin la un nivel ridicat din următoarele considerente:

- categorii specifice de cauze penale, unde este necesară demonstrarea intenției persoanei la săvârșirea infracțiunii de corupție sau conexe acesteia;

- perceperea dificilă de către instanța de judecată a prejudiciului cauzat de către inculpat ca rezultat al săvârșirii unei infracțiuni de corupție sau conexe acesteia. Spre exemplu, în calitate de prejudiciu este invocată diminuarea imaginii autorității publice, perturbarea bunei activități a autorității respective, precum și atentarea la relațiile de buna desfășurare a activității de către autoritatea publică propriu-zisă, ceea ce instanțele judecătorești nu întotdeauna acceptă, iar în asemenea situații hotărârile cu caracter explicativ, avizele consultative și recomandările Curții Supreme de Justiție ar trebui să contribuie la crearea unei practici pozitive uniforme;

- subiecți specifici ai infracțiunii, care de obicei sunt caracterizați pozitiv, au studii superioare (în unele cazuri, câte două instituții absolvite) sau postuniversitare, au o anumită poziție socială, un anumit statut;

- dificultăți la documentarea infracțiunilor de corupție și conexe acestora, care necesită atât resurse umane, cât și tehnice importante pentru desfășurarea măsurilor speciale de investigații specifice o perioadă îndelungată de timp;

- lipsa martorilor sau nedorința divulgării faptelor de comportament corupțional de către colegii sau subalternii inculpatului. Aspectul dat este generat și de refuzul suspendării provizorii din funcție de către administrația instituției, neîncrederea în sistemul judecătoresc, nedorința generării unui conflict cu inculpatul.

Procesul penal în cauzele privind infracțiunile de corupție și cele conexe a fost încetat în privința a 46 de persoane. În mai mult de jumătate de cazuri, procesul penal a fost încetat în baza art. 55 Cod penal, cu liberarea persoanei de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională, un indice mult prea mare, luând în considerație recomandările instituțiilor internaționale referitoare la practica de combatere a corupției. Aceste practici negative constituie o metodă de a evita aplicarea pedepsei complementare, și respectiv, eliberarea din funcție a persoanelor condamnate, îndeosebi pentru fapte de corupție.

Studiul categoriilor de pedepse aplicate în perioada raportată de către instanțele de judecată, denotă un număr prea mare de cauze penale despre corupție sau conexe acestora încetate în instanțele de judecată. În egală măsură, merită a evidenția și faptul că încetarea proceselor penale în judecată, de regulă, are loc în temeiul art.55 Cod penal și are aplicabilitate în privința infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave. Această stare de fapt nu este conformă directivelor stipulate în recomandările Grupului de state contra corupției (GRECO). Astfel, pentru fapte de corupție se impun pedepse eficiente, în formă de amenzi și privațiune de libertate, cu aplicarea obligatorie a pedepselor complementare. În conformitate cu recomandările GRECO, pedepsele complementare constituie un imperativ, aplicarea cărora urmează a fi solicitată de acuzatorii de stat chiar și atunci când aceasta nu este prevăzută de sancțiunea articolelor în cauză, deoarece art. 65 alin. (3) Cod penal prevede că, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, poate fi aplicată ca pedeapsă complementară și în cazurile când nu este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru infracțiunile din Partea specială a Codului penal, dacă, ținând cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități, instanța de judecată va considera imposibilă păstrarea de către acesta a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. Cel mai frecvent, pedepsele complementare nu se aplică în privința medicilor, cadrelor didactice care se fac vinovate de comiterea infracțiunilor de corupție. O astfel de atitudine încurajează persoanele din aceste sfere să comită repetat infracțiuni de acest gen și mențin percepția de impunitate.

3.6. Combaterea traficului de ființe umane

În anul 2013 procurorii au desfășurat multiple activități în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane conform celor patru elemente ale politicilor anti-trafic recunoscute ca fundamentale la nivel internațional: protecție, parteneriat, pedepsire, prevenire.

În domeniul **protecției** victimelor traficului de ființe umane în anul 2013 de către procurori și ofițeri de urmărire penală ai Centrului pentru combaterea traficului de persoane al MAI, în condițiile Legii cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, a fost dispusă protecția a 8 persoane recunoscute ca victime ale traficului de ființe umane. Victimele traficului au fost referite către instituțiile Sistemului național de referire, beneficiind de asistență medicală, materială și juridică.

În această ordine de idei, în conformitate cu prevederile *art.29 alin.(3)* al Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, au fost întreprinse măsuri întru sporirea nivelului profesional al ofițerilor de urmărire penală și a procurorilor care au competență la investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, fiind organizate multiple cursuri de instruire, în colaborare cu ambasada SUA, organizațiile neguvernamentale naționale și cele internaționale.

În domeniul dezvoltării parteneriatului și fortificării interacțiunii între diferite instituții cu atribuții în domeniul combaterii traficului de ființe umane în decursul a 12 luni ale anului 2013 au fost întreprinse anumite acțiuni.

Astfel, în conformitate cu prevederile *art.11, alin.(8)* al Legii privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Procuratura Generală a efectuat analiza respectării legislației privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, despre ce a fost informat Comitetul național.

În perioada de referință, în vederea coordonării activității desfășurate de către organele de drept în domeniul combaterii traficului de ființe umane, pe lângă Procurorul General au fost organizate 2 ședințe ale Consiliului Coordonator, în cadrul cărora au fost abordate mai multe subiecte.

De asemenea, în contextul cooperării inter-instituționale la nivel național, Procuratura Generală a participat la întocmirea raportului anual al Comitetului național privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova pentru anul 2012.

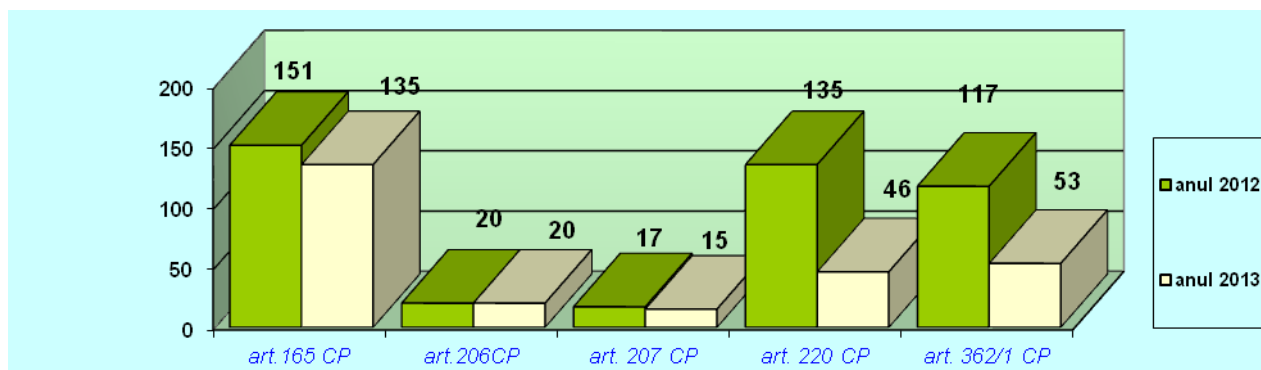
Procuratura în comun cu DIICOT România, Procuratura Federală a Regatului Belgia și Eurojust, cu susținerea TAEX, la 8-9 aprilie 2013 au organizat atelierul de lucru „Particularități practice de activitate a echipelor comune de investigare” la care au fost instruiți 27 procurori.

La invitația Secretariatului permanent al Comitetului Național pentru combaterea traficului de ființe umane, reprezentanții Procuraturii Generale au participat la ședința de prezentare și validare a raportului Drepturi, restabilire, recuperare: compensarea victimelor traficului de ființe umane în Republica Moldova.

Concomitent, în activitatea de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, procurorii au colaborat cu reprezentanții sectorului neguvernamental, precum și cu organizațiile internaționale, cum ar fi Centrul internațional „La Strada”, Centrul pentru combaterea traficului de femei, Ambasada SUA în Republica Moldova, Organizația Internațională pentru Migrațiune, Misiunea OSCE în Republica Moldova și altele.

În domeniul **pedepsirii** traficului de persoane, în special referindu-ne la *urmărirea penală* s-a constatat, că în perioada anului 2013 au fost înregistrate în total pe țară - 269 de infracțiuni ce se referă la categoria respectivă, inclusiv:

- *trafic de ființe umane* – 135 de infracțiuni;
- *trafic de copii* – 20 de infracțiuni;
- *scoaterea ilegală a copiilor din țară* – 15 infracțiuni;
- *proxenetism* – 46 de infracțiuni;
- *organizarea migrațiunii ilegale* – 53 de infracțiuni.

În perioada anului 2013 la nivel de țară au fost identificați 169 de traficanți cu vârste cuprinse între 18 și 60 ani, din care: bărbați – 97 (58%), femei – 72 (42%).

În aceeași perioadă au fost identificate 233 victime ale traficului de persoane. Raportând numărul de victime per numărul de cazuri identificate în perioadele de comparație, constatăm că numărul de victime per caz identificat este în ușoară descreștere (în anul 2012 - 266 victime pe 151 cauze penale, iar în anul 2013 - 233 victime pe 135 cauze penale). Acest fapt poate reprezenta un prim semnal al dezvoltării continue a parteneriatului cu ONG-urile de profil și societatea civilă, în vederea sporirii gradului de sensibilizare și informare a acesteia.

După criteriul de gen, victimele identificate se clasifică după cum urmează: 153 sînt femei și 80 - bărbați. Comparativ cu anul 2012, observăm, menținerea ponderii de 65% pentru femei și respectiv 35% pentru bărbați. Acest fapt vine să mențină ipoteza conform căreia femeile sunt în continuare categoria cea mai vulnerabilă, dar și convenabilă pentru traficanți. Cu excepția exploatării prin muncă, unde femeile constituie cca 27% din victime, în rest procentajul victimelor de gen feminin este dominant: 100% - din victimele exploatare sexual, și cca 71 % - din totalul victimelor exploatare prin cerșit.

În raport cu scopul traficării, 112 persoane (toate femei) au fost exploatare în scop *sexual*, iar 98 în scop de exploatare prin *muncă* (72 bărbați și 26 femei). Deși aparent se observă o diminuare privind identificarea victimelor în scop de exploatare prin muncă comparativ cu perioada primului semestru, totuși raportând numărul de victime per numărul de cazuri identificate în perioadele de comparație, constatăm că tendința ascendentă în acest sens, se menține.

De asemenea, au fost identificate 21 de persoane (15 femei și 6 bărbați) traficate în scop de exploatare prin *cerșit*, precum și 2 cazuri de trafic de persoane în scop de *prelevare de organe*.

În ce privește **țările de destinație**, constatăm că deși dimensiunea geografică a infracțiunii de trafic este diferită, cea mai mare pondere 94% o dețin cazurile de trafic de persoane în exteriorul țării, însă în comparație cu perioada analogică a anului trecut, traficul intern se află în ușoară creștere, cu o pondere de cca 6% din numărul victimelor, comparativ cu 5% în anul 2012.

Principalele țări de destinație ale traficului extern (din perspectiva numărului de victime) continuă să fie Federația Rusă, Turcia și Emiratele Arabe Unite. Federația Rusă continuă să fie principala țară de destinație pentru trafic de persoane în scop de exploatare atât sexuală, cât și prin muncă - 141 de persoane (sau cca 61% din numărul total de victime) traficate preponderent în scop de exploatare prin muncă în special bărbați urmat de exploatare sexuală exclusiv femei și cerșit 16 persoane. În comparație cu perioada precedentă, constatăm că numărul de persoane traficate în scop de exploatare sexuală în Ciprul de Nord este în creștere. Motivul principal este exploatarea de către infractori a conflictului regional respectiv, lipsa controlului asupra regiunii date care creează oportunități pentru desfășurarea activităților infracționale. În ce privește Turcia, aceasta rămâne a fi una din principalele țări de destinație privind exploatarea sexuală, chiar dacă ultimii ani se înregistrează o scadență în direcția dată.

În anul 2013 ca și în anul precedent, au fost înregistrate 20 de infracțiuni de trafic de copii. În instanța de judecată au fost exediate 8 cauze cu referință la infracțiunea de trafic de copii.

Constatăm că traficul intern de copii continuă să fie pe primul loc cu 15 copii identificați (sau 52% din totalul copiilor victime) fiind exploatați în scop sexual și prin muncă, urmată de

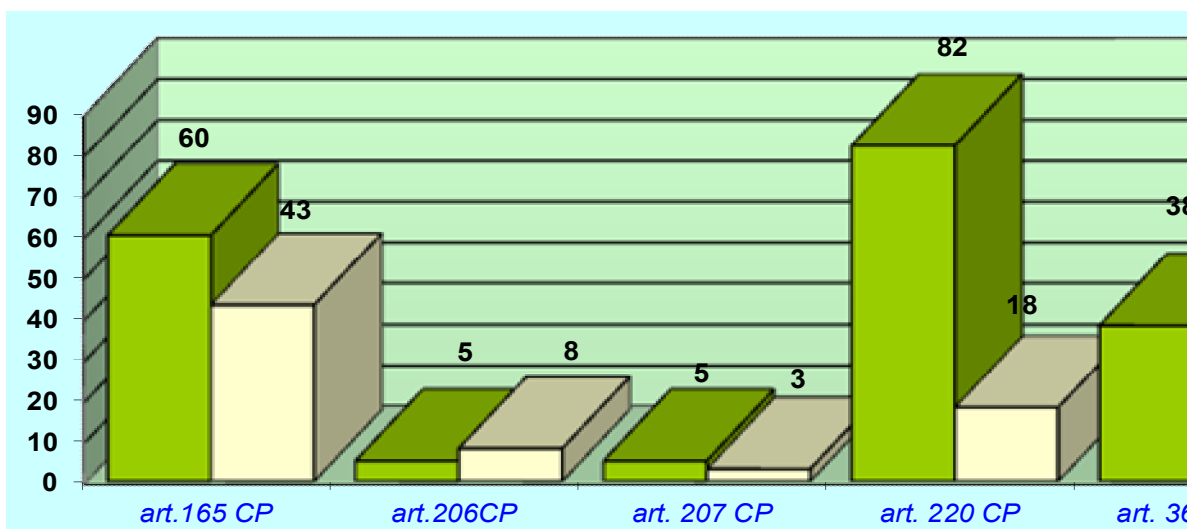
Federația Rusă – 11 copii (3 scop de cerșit, 6 - exploatare sexuală și 2 copii – exploatare prin muncă), Turcia cu 2 copii traficați în scop de exploatare sexuală și Ciprul de Nord, un copil traficat în scop de exploatare sexuală.

În ce privește traficul extern de copii în scop de exploatare sexuală – toți copii sunt de gen feminin cu vârsta de 16-17 ani, iar în cazul exploatării prin cerșit, copii sunt de ambele genuri însă cu vârste mult mai fragile cuprinse între 5 ani – 16 ani. În plan intern, traficul de copii se comite preponderent în scop de exploatare sexuală, iar victimele sunt – băieți cu vârsta cuprinsă între 13-14 ani și fete – 15-17 ani. Toți copii provin din familii social-economic vulnerabile, lipsiți de îngrijirea reală a părinților astfel sunt lăsați să supraviețuiască de unii singuri, fapt care facilitează și sporește gradul de normalizare a abuzurilor și violențelor comise împotriva lor.

În decursul anului 2013 urmărirea penală a fost terminată în 98 cauze penale, din care 85 cauze terminate cu rechizitoriu și expediate în instanțele de judecată pentru examinare în fond, iar pe 13 cauze urmărirea penală a fost clasată.

Din numărul total de 85 de cauze penale trimise în judecată :

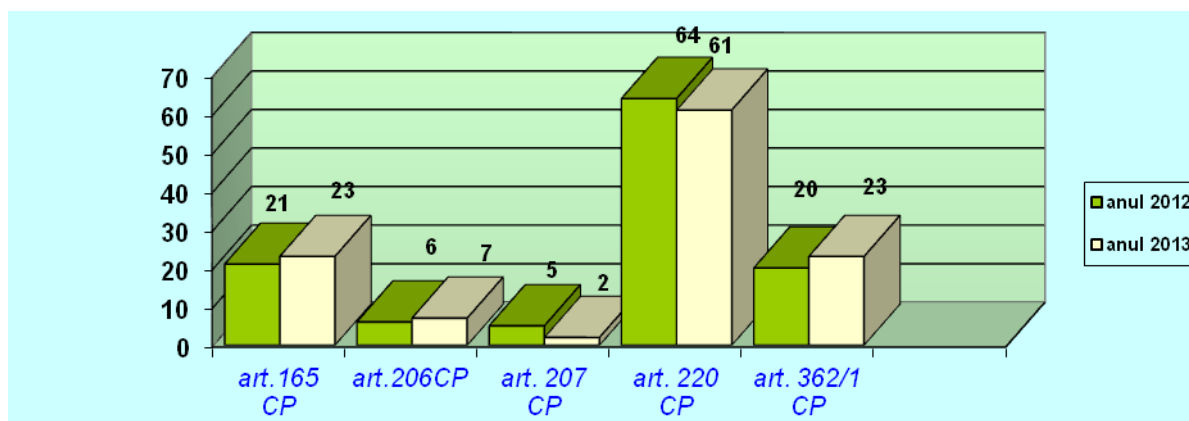
- 43 de cauze penale se referă la infracțiunea de *trafic de ființe umane*;
- 8 cauze se referă la infracțiunea de *trafic de copii*;
- 3 cauze se referă la infracțiunea de *scoatere ilegală a copiilor din țară*;
- 18 cauze se referă la infracțiunea de *proxenetism*,
- 13 cauze se referă la infracțiunea *organizarea migrației ilegale*.

În perioada de referință instanțele de judecată au finisat examinarea a 116 cauze penale din categoria traficului de persoane, în privința a 151 de inculpați, inclusiv:

- 23 de cauze penale privind *traficul de ființe umane* în privința a 27 de inculpați;
- 7 cauze penale privind *traficul de copii* în privința 12 persoane;
- 2 cauze privind *scoaterea ilegală a copiilor din țară* în privința a 2 persoane;
- 61 de cauze penale de *proxenetism* în privința a 81 de inculpați;
- 23 de cauze de *organizarea migrației ilegale* în privința a 29 de persoane.

Dinamica comparativă a numărului de sentințe pronunțate de către instanțele de judecată în anul 2013 și anul 2012 cu privire la cauzele ce sunt atribuite la categoria celor de trafic de persoane este redată de diagrama ce urmează:

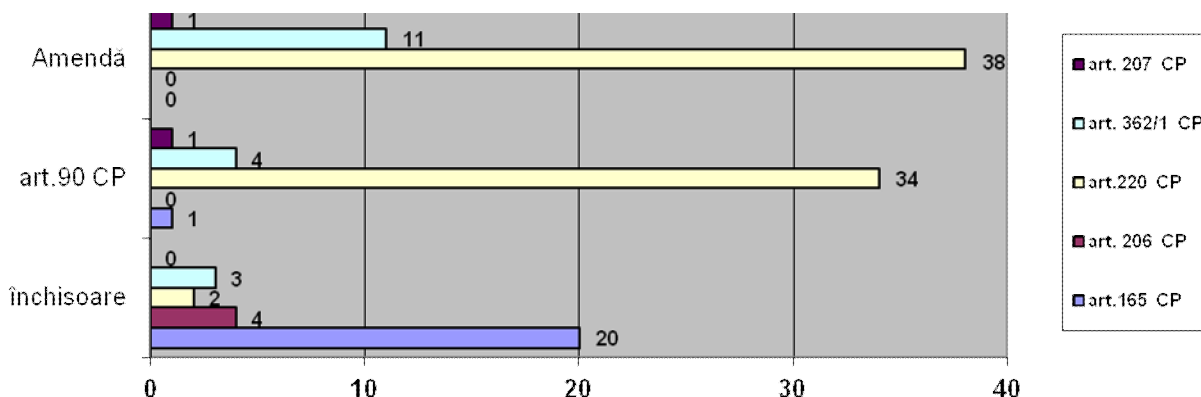

Referindu-ne la *categoriile de pedepse* aplicate de către instanțele de judecată se poate constata, că din cele 119 persoane în privința cărora au fost pronunțate sentințe de condamnare, pedeapsa închisorii a fost aplicată față de 29 de persoane, din care :

- 20 de persoane au fost condamnate pentru comiterea *traficului de ființe umane*,
- 4 persoane pentru comiterea infracțiunii de *trafic de copii*,
- 2 persoane pentru comiterea infracțiunii de *proxenetism*;
- 3 persoane pentru *organizarea migrației ilegale*.

Totodată, față de 40 de persoane a fost aplicată pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei

Amenda a fost aplicată ca pedeapsă pentru 50 de persoane condamnate.

Nefiind de acord cu soluțiile adoptate de judecători, 23 de sentințe în privința la 33 de persoane au fost contestate de procurori în Curtea de Apel.

Referindu-ne la cazurile investigate în anul 2013 menționăm orientarea eforturilor spre investigarea cazurilor ce se referă la activitatea grupărilor criminale, care sunt specializate în trafic de ființe umane și trafic de copii în scop de exploatare sexuală. Un alt obiectiv în anul 2013 l-a constituit depistarea și cercetarea cazurilor de trafic de persoane în scop de exploatare în muncă.

Un alt aspect important în activitatea organelor de drept în domeniu este prevenirea cazurilor de trafic de ființe umane prin activități de monitorizare, campanii de conștientizare, educație și instruire.

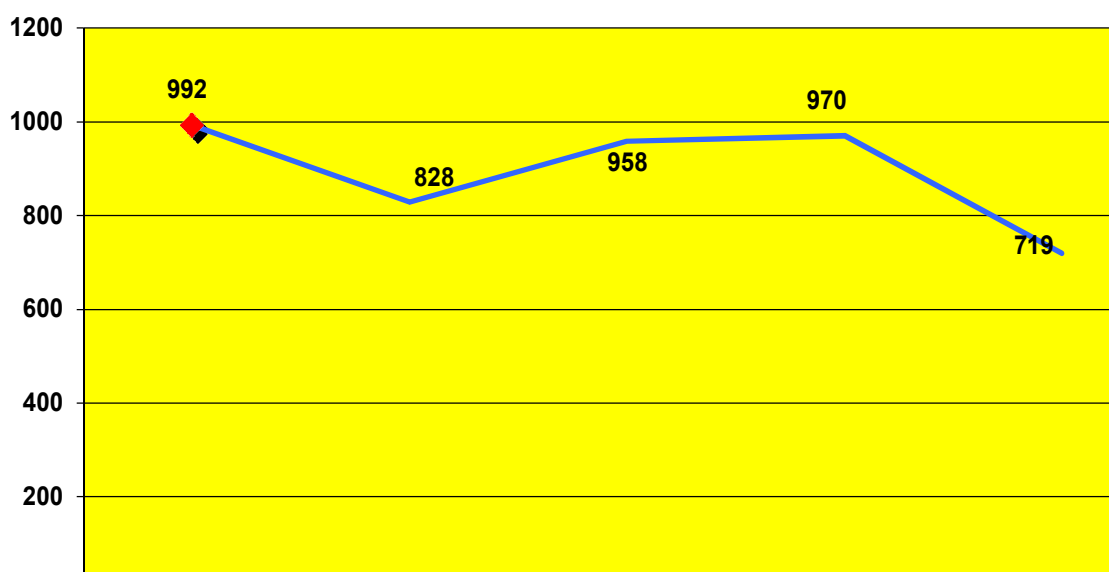
Întru realizarea acestor obiective este necesară și asigurarea transparenței în activitatea organelor de drept, pentru a susține aspirațiile promovate în cadrul campaniilor de conștientizare și educație, prin elucidarea eforturilor întreprinse de organele de drept în vederea combaterii oricărei manifestări a traficului de persoane. Astfel, în conformitate cu principiul transparenței activității desfășurate, pe parcursul anului 2013 de către colaboratorii Procuraturii au fost mediatizate peste 67 subiecte cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.

3.7. Combaterea torturii și relelor tratamente

Analizând, comparativ cu anii precedenți, sesizările despre tortură și alte rele tratamente parvenite în organele Procuraturii în anul 2013 (a se vedea tabelul de mai jos) se constată schimbarea esențială a situației, înregistrându-se o diminuare semnificativă a numărului acestora (cu 251 sau cu 26% mai puține) comparativ cu anul 2012, indiciul atingând cel mai jos nivel din perioada anilor 2009 – 2013 (a se vedea diagrama privind dinamica sesizărilor).

Perioada	Categoriile de sesizări înregistrate (conform articolelor din Codul penal):					Total:
	art.309	art.166 ¹ alin.(1), (2) (art.328 alin.(2), (3))	art.166 ¹ alin.(3), (4) (art.309 ¹)	art.368	art.370 (cu aplicarea violenței)	
anul 2009	22	630	310	-	30	992
anul 2010	19	491	284	2	32	828
anul 2011	43	587	295	26	7	958
anul 2012	18	518	391	37	6	970
anul 2013	20	533	130	36	-	719

*dinamica sesizărilor despre tortură și alte rele tratamente
înregistrate în anii 2009 - 2013*

Din datele statistice prezentate supra, constatăm că, ponderea sesizărilor despre comiterea celei mai grave forme a relelor tratamente – tortura, este în descreștere, în schimb s-a mărit cota sesizărilor privind celelalte tipuri de maltratare.

Astfel, dacă actele de tortură nu au fost eradicate în totalitate, în special din inspectoratele de poliție, atunci cel puțin ele au fost reduse drastic.

O tendință similară se atestă și în cazul analizei categoriilor de sesizări în baza cărora a fost pornită urmărirea penală:

Perioada	Categoriile de sesizări în baza cărora a fost pornită urmărirea penală (conform art. din Codul penal):					Total cauze penale pornite:
	art.309	art.166 ¹ alin.(1), (2); art.328 alin.(2), (3)	art.166 ¹ alin.(3), (4); art.309 ¹ (tortura)	art.368	art.370 (cu aplicarea violenței)	
anul 2009	1	97	40	1	20	159
anul 2010	-	54	46	2	24	126
anul 2011	-	58	28	19	3	108
anul 2012	1	55	54	27	3	140
anul 2013	2	86	37	32	-	157

Majorarea numărului sesizărilor în care se reclamă maltrătarile în variantele tratamentului inuman sau degradant nu constituie în sine însăși o creștere numerică a acestor cazuri, ci mai degrabă o apropiere a cifrelor cazurilor înregistrate cu cele care se pretind că au fost comise. Cu alte cuvinte, a fost redusă latența raportării cazurilor de aplicare a acestor tipuri de tratamente, situație care s-a datorat inclusiv acțiunilor de informare a societății civile despre autoritatea care se ocupă de investigarea cazurilor de tortură și rele tratamente, creșterea încrederii în asigurarea efectuării unor investigații imparțiale, etc.

Pe parcursul anului 2013 procurorii au dispus refuzul în pornirea urmăririi penale în **540** cazuri. În rezultatul examinării sesizărilor, s-a dispus pornirea urmăririi penale în **157** cazuri.

Starea de fapt la capitolul examinării sesizărilor după articolele din Codul penal și hotărârile adoptate pe parcursul anului 2013 se reflectă în următorul tabel:

art. din Codul penal	Sesizări în gestiunea procurorilor		Hotărâri de refuz adoptate în baza art.275 pct.1)-3) din CPP		Hotărâri de refuz adoptate în baza altor temeuri		Cauze penale pornite		sesizări în procedură la 01.01.2014	
	sesizări	autosesizări	sesizări	autosesizări	sesizări	autosesizări	sesizări	autosesizări	sesizări	autosesizări
art.309	6	14	5	12			1	1		1
art.166 ¹ alin.(1)	267	129	217	120	1	1	37	5	12	3
art.166 ¹ alin.(2)	112	25	68	20			40	4	4	1
art.166 ¹ alin.(3)	44	39	32	31			11	8	1	
art.166 ¹ alin.(4)	37	10	24	5			13	5		
art.368	31	5	2	2			29	3		
TOTAL	497	222	348	190	1	1	131	26	17	5
	719		538		2		157		22	

Caracteristica sesizărilor reieșind din statutul pretinsei victime a torturii sau altor rele tratamente

Analiza sesizărilor despre tortură și alte forme de maltratare, înregistrate de procurori în anul 2013, relevă că în majoritatea cazurilor acțiunile care depășesc în mod vădit cadrul legal, sunt admise în special față de persoanele suspecte, bănuite, învinuite că ar fi comis infracțiuni sau condamnate pentru fapte penale. Astfel, din numărul total de sesizări înregistrate în această perioadă (719), în **425** s-a pretins aplicarea relelor tratamente în privința acestei categorii de victime, ceea ce reprezintă **59%**.

În **70** de cazuri au fost înaintate alegeri despre rele tratamente față de contravenienți, ceea ce constituie **10%**.

Astfel, în comparație cu anul trecut, s-a micșorat numărul cazurilor când se pretinde aplicarea relexor tratamente față de persoanele supuse răspunderii penale și contravenționale.

Totodată, în **49** sesizări, s-au invocat fapte de maltratare aplicate altor participanți la procesul penal sau contravențional, cum ar fi cei cu statut de victimă, parte vătămată, martor. Cota acestor sesizări constituie **7%**.

În **175** de sesizări, adică aproximativ în fiecare a patra sesizare, s-au reclamat cazuri de violență aplicată altor persoane, cărora nu le era imputată săvârșirea de infracțiuni sau contravenții și nu aveau un statut procesual.

În perioada de referință, în **24** plângeri depuse la Procuratură au figurat minorii în calitate de victime ale relexor tratamente, comparativ cu **39** înregistrate în anul 2012.

Repartizarea numerică a sesizărilor după criteriul locului comiterii faptelor de tortură și alte rele tratamente

Din totalul de 719 de sesizări, rezultă că cele mai frecvente abuzuri sunt pretinse a fi săvârșite în stradă sau în alte locuri publice (237, adică fiecare a treia sesizare sau 33%).

Dacă în anul 2012 cele mai multe sesizări indicau că în perioada aflării lor în incinta clădirilor inspectoratelor de poliție, polițiștii aplică cel mai des metode interzise, inumane, umilitoare și degradante, atunci în anul 2013 această locație s-a plasat pe locul doi, fiind înregistrate **195** de astfel de sesizări sau **27%**. Totuși, după o micșorare evidentă a numărului acestor cazuri, subliniem că riscul de intimidare și de rele tratamente în perioada aflării persoanei în aceste localuri este încă unul accentuat.

Astfel, polițiștii sunt tentați din ce în ce mai des să aplice relexor tratamente anume în alte locuri de cît inspectoratele de poliție, această concluzie rezultă din majorarea ponderii acestor reclamații.

O astfel de tendință s-ar datora măsurilor întreprinse în vederea împiedicării săvârșirii relexor tratamente în localurile subdiviziunilor de poliție, cum ar fi:

- demararea procesului de amenajare a unor birouri destinate pentru audierea persoanelor bănuite de săvârșirea infracțiunilor și contravențiilor. În urma amenajării birourilor vizate, se interzice audierea persoanelor bănuite în alte birouri și încăperi de serviciu, de cît în cele special amenajate în acest scop. Este de menționat că practic în cadrul fiecărei subdiviziuni teritoriale sau specializate de poliție se identifică încăperile respective;

- instalarea tehnicii video în inspectoratele de poliție, în izolatoarele și camerele de detenție provizorie, în scopul curmării acțiunilor colaboratorilor de poliție și a deținuților, cu înregistrarea imaginilor.

Deși, la moment mai sunt încă multe rezerve la capitolul implementării acestor măsuri, cum ar fi stocarea și păstrarea pentru un termen prea scurt a informației de pe camerele video etc., totuși aceste măsuri își ating scopul, drept dovadă fiind chiar și datele statistice prezentate.

În alte **102** sesizări (**14%**) alegațiile despre maltratare se referă la aplicarea lor în instituțiile penitenciare.

Este îngrijorător faptul că au fost reclamate **10** cazuri de aplicare a relexor tratamente în instituțiile de învățământ. Majoritatea acestor cazuri se referă la aplicarea violențelor față de minori.

Repartizarea sesizărilor despre tortură și alte rele tratamente după criteriul scopului aplicării violenței

Analizând sesizările după acest criteriu constatăm că acțiunile de tortură și alte forme de maltratare a persoanelor se aplică pentru următoarele:

- în scopul de a pedepsi victima pentru comiterea unui act sau presupus act (**215** sesizări de acest gen sau **30%**);

- dobândirea prin metode ilegale a probelor, în scopul de a obține informații sau mărturisiri (**172** sesizări de acest gen sau **24%** din numărul total de 719 de adresări);

- exteriorizarea sentimentului de superioritate față de victimele acțiunilor sale și neglijarea regulilor generale de conduită (**160** sesizări de acest gen sau **22%**);

- utilizarea excesivă a forței în momentul reținerii persoanei, ca urmare a exercitării abuzive și fără cunoaștere a legislației și a obligațiilor de serviciu (120 sesizări din această categorie sau 17%);

- în scop de intimidare sau discriminare (52 sesizări sau 7%).

Repartizarea sesizărilor despre tortură și alte rele tratamente conform criteriului formei de violențe aplicate

Analizând specificul sesizărilor prin prisma metodelor de aplicare a actelor de tortură și rele tratamente, s-a constatat că acestea sunt structurate în special pe doi dintre indicatori.

Din totalul sesizărilor înregistrate predomină numărul celor în care acțiunile comise iau forma bătăii prin aplicarea loviturilor cu mâinile și picioarele, constituind 460 reclamații sau 64 la sută.

În perioada de referință au parvenit 80 de sesizări în care se invocă, drept metodă a violenței, aplicarea mijloacelor speciale, folosirea armei, instrumentelor speciale, altor obiecte adaptate acestui scop (bastoane, sticle de apă, cărți etc.), ceea ce reprezintă 11%.

Anume acești doi indicatori sunt cei despre care s-a menționat că se evidențiază printr-o structurare puternică a cifrelor privitor la specificul comiterii acțiunilor de tortură și rele tratamente.

Repartizarea sesizărilor despre tortură și alte rele tratamente conform criteriului gravității vătămarilor suportate

În cadrul unei analize s-a stabilit că 471 de sesizări din totalul de 719, adică în 65 la sută din cazuri victimele au suportat dureri fizice sau suferințe psihice, fără a avea leziuni vizibile pe corp. În aceeași ordine de idei este relevantă recomandarea Comitetului ONU Împotriva Torturii, care a accentuat necesitatea efectuării evaluărilor psihologice ale victimelor, evaluări care pot oferi dovezi critice ale abuzului în rândul victimelor torturii, din mai multe motive: tortura provoacă adesea simptome psihologice devastatoare; metodele de tortură, după cum s-a menționat, sunt adesea concepute ca să nu lase urme fizice; metodele fizice de tortură pot rezulta în constatări fizice, care pot să se resoarbă (rezolve) sau să fie lipsite de specificitate.

Astfel, în vederea creării condițiilor reale pentru realizarea acestor evaluări psihologice, prin Legea nr.66 din 05.04.2012, art.143 alin.(1) din Codul de procedură penală a fost completat cu pct.3¹⁾ care indică la dispunerea și efectuarea, în mod obligatoriu, a expertizei, pentru constatarea stării psihice, psihologice și fizice a persoanei în privința căreia se reclamă că s-au comis acte de tortură, tratamente inumane sau degradante.

De asemenea, în baza Legii nr.252 din 08.11.2012, în același Cod, art.147 a fost completat cu pct.1¹⁾ care prevede că, în cazul torturii, efectuarea expertizei complexe, cu operarea examinării medico-legale, psihologice și, după caz, a altor forme de examinare, este obligatorie. Această normă va crea condițiile necesare pentru dispunerea unei expertize complexe în cazurile de presupusă tortură, or aceasta, după cum s-a indicat, presupune atât consecințe de natură fizică, cât și consecințe de natură psihică.

Concomitent, au fost stabilite cazuri când maltratarea persoanelor s-a soldat cu vătămări:

- neînsemnate, în 180 de sesizări sau în 25%;

- ușoare, în 51 cazuri, ceea ce reprezintă 7%;

- medii, în 13 cazuri, ceea ce constituie 2%, sesizări de acest gen au fost înregistrate în următoarele procuraturi teritoriale și specializate: sect. Buiucani (3), Soroca (3) și câte una în mun. Băți, Rezina, Edineț, Șoldănești, Ciadâr-Lunga, militară Cahul, Secția combatere tortură.

A fost înregistrată 1 sesizare (în Procuratura sect.Centru) în care maltratarea persoanei ar fi dus la vătămări corporale grave.

În 3 sesizări, relele tratamente s-ar fi soldat cu decesul victimei (sect. Buiucani, raionul Rîșcani și raionul Soroca).

Repartizarea sesizărilor despre tortură și alte rele tratamente conform criteriului subiectului care a admis acțiunile ilegale cu violență

Cea mai mare parte a sesizărilor se referă la polițiști:

- acțiuni comise de polițiștii – ofițeri de investigații, **317** sesizări sau **44%** din totalul de 719 sesizări;
  - polițiști ai Inspectoratului Național de Patrulare – **81** sesizări, ceea ce reprezintă **11%**;
  - alți polițiști (inclusiv carabinieri, polițiști de frontieră), **171** de sesizări sau **24%**;
- Celelalte sesizări se referă la alți subiecți, după cum urmează:
- colaboratori ai Departamentului instituțiilor penitenciare – **94** sesizări, ceea ce reprezintă **13%**;
  - militari – **17** sesizări sau **2,3%**;
  - ofițeri de urmărire penală – **14** sesizări sau **1,9%**;
  - angajați ai Detașamentului cu destinație specială „Pantera” a Departamentului instituțiilor penitenciare – **9** sesizări sau **1,2%**;
  - procurori – **5** sesizări sau **0,6%**;
  - reprezentanți ai corpului didactic (educatori, învățători, profesori, lectori etc.) - **5** sesizări sau **0,6%**;
  - alte persoane cu funcții de răspundere, publice sau cu demnitate publică – **3** sesizări sau **0,4%**;

Au fost înregistrată doar **2** sesizări despre rele tratamente din partea lucrătorilor medicali și **1** – despre maltratare comisă de către angajații Centrului Național Anticorupție.

Finisarea urmăririi penale, expedierea dosarelor în instanța de judecată și judecarea acestora

Pe parcursul anului 2013, *per ansamblu* au fost remise cu rechizitoriu în instanța de judecată 49 cauze penale, indice similar cu cel realizat în anul 2012, când au fost remise spre examinare instanței de judecată – 46 cauze penale, majorarea constituind doar cu 6,5%. Totuși, evaluarea în plan comparativ a statisticilor denotă concluzia că se menține tendința de majorare a numărului dosarelor penale expediate în instanța de judecată (a.2011 – 36 cauze penale, a.2012 – 46 cauze penale, a.2013 – 49 cauze penale.)

Argumentarea acestei situații rezidă în primul rând în consolidarea capacităților procurorilor la efectuarea investigațiilor pe cazuri de tortură și alte rele tratamente, sensibilizarea acestora la capitolul aprecierii probelor acumulate și punerea în aplicare a noilor prevederi procesuale referitoare la efectuarea expertizelor psihiatrico-psiologice.

La compartimentul hotărârilor de încetare a urmăririi penale în plan comparat se constată că numărul acestora în anul 2013 s-a majorat. Respectiv, dacă în anul 2011 a fost dispusă încetarea/clasarea urmăririi penale în 94 de cauze penale (84 - în baza art.275 pct.1)-3) din Codul de procedură penală, 8 - încetate din alte motive), în anul 2012 a fost încetată urmărirea penală în 68 de cauze (dintre care 59 au fost încetate în baza art.275 pct.1)-3) din Codul de procedură penală, iar în 9 cauze urmărirea penală a fost încetată din alte motive), atunci pe parcursul anului 2013 a fost dispusă încetarea urmăririi penale în 121 de cauze (dintre care 114 au fost încetate în baza art.275 pct.1)-3) din Codul de procedură penală, iar în 7 cauze urmărirea penală a fost încetată din alte motive).

În anul 2013 **în baza art.166/1 din Codul penal** de către instanțele de fond au fost pronunțate în total 7 sentințe în privința la 9 inculpați, dintre care 6 sentințe în privința la 8 polițiști. Din ultimele au fost pronunțate 4 sentințe de condamnare a 6 polițiști și din acestea, 1 polițist a fost condamnat real cu pedeapsa închisorii, alți 3 polițiști au fost condamnați cu pedeapsa închisorii și aplicarea art.90 din Codul penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă, alți 2 polițiști au fost condamnați la amendă. În privința la toți 6 polițiști condamnați a fost aplicată pedeapsa complementară privarea de dreptul de a activa în cadrul MAI. Un proces penal în privința unui polițist a fost încetat în conformitate cu art.55 din Codul penal, cu tragerea acestuia la răspundere administrativă. Într-un alt proces penal - 1 polițist a fost achitat. La 31.12.2013 în restanță în instanțele de fond, în temeiul art.166/1 din Codul penal se aflau 13 cauze penale în privința la 18 persoane.

În baza art. 309¹ din Codul penal de către instanțele de fond au fost pronunțate în total 10 sentințe în privința la 28 inculpați. Dintre acestea, au fost pronunțate 3 sentințe de condamnare în privința la 5 polițiști și toți 5 au fost condamnați cu pedeapsa închisorii, cu aplicarea art.90 din

Codul penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă, de asemenea în privința la toți 5 polițiști a fost aplicată pedeapsa complementară privarea de dreptul de a activa în cadrul MAI. Au fost încetate 2 procese penale în privința la 5 polițiști în temeiul art.391 din Codul de procedură penală. Instanțele de fond au pronunțat 4 sentințe de achitare în privința la 7 polițiști. Sentințele de achitare au fost contestate cu apel de către acuzatorii de stat în instanța de judecată ierarhic superioară. La 31.12.2013 în restanță în instanțele de fond, pe rol, în temeiul art.309¹ din Codul penal se aflau 13 cauze penale în privința la 20 persoane.

În baza art.328 alin.(2) și (3) din Codul penal de către instanțele de fond în total au fost pronunțate 15 sentințe în privința la 29 persoane. Toate sentințele au fost pronunțate în privința colaboratorilor de poliție, inclusiv, 8 sentințe în privința la 9 polițiști au fost de condamnare, iar dintre ultimele, 1 polițist a fost condamnat real la pedeapsa închisorii, 3 polițiști au fost condamnați cu pedeapsa închisorii, cu aplicarea art.90 din Codul penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă, alți 5 polițiști au fost condamnați la amendă. În privința la 8 polițiști condamnați a fost aplicată pedeapsa complementară privarea de dreptul de a activa în cadrul MAI. Au fost pronunțate 4 sentințe de încetare a procesului penal în privința la 15 polițiști în temeiul art.391 din Codul de procedură penală. Au fost adoptate 3 sentințe în care au fost achitați 5 polițiști. La 31.12.2013 pe rol, în instanțele de fond, în temeiul art.328 alin.(2), (3) din Codul penal se aflau 14 cauze în privința la 15 persoane.

În baza art.368 din Codul penal de către Judecătoria militară au fost pronunțate 17 sentințe de condamnare în privința la 20 militari, dintre care 16 militari au fost condamnați la închisoare, cu aplicarea art.90 din Codul penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă, iar 4 militari au fost condamnați la amendă. În aceste cauze în privința la 4 militari a fost aplicată pedeapsa complementară privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate de natura celeia de care s-au folosit la săvârșirea infracțiunii.

Situația la acest capitol este reflectată în tabelul ce urmează:

art. din Codul penal	TOTAL sentințe / persoane	Condamnare sentințe / persoane			Încetare sentințe / persoane	Achitare sentințe / persoane
		pedeapsă reală	prin aplicarea art.90 din C.p.	amendă		
art.166/1	7 9	1 1	2	2 2	1 1	1 1
art.309	- -	- -	-	- -	- -	- -
art.309/1	10 28		3		2 6	5 17
art.328 alin.2, 3	15 29	1 1	3	4 5	4 15	3 5
art.368	17 20		13 16	4 4		
TOTAL	49 86	2 2	21 28	10 11	7 22	9 23

Analizând aceste date statistice, concluzionăm că toate politicile aplicate de către statul nostru în ultimii patru ani, îndreptate spre combaterea relelor tratamente de către persoanele oficiale, au avut un impact pozitiv, în special diminuarea numărului cazurilor de tortură, care prezintă cel mai mare grad prejudiciabil din această categorie de infracțiuni.

Totodată, statistica demonstrează că sunt încă rezerve nevalorificate în domeniul prevenirii și combaterii altor forme de rele tratamente, deoarece nu a avut loc o scădere a faptelor ce

reprezintă tratament inuman sau degradant. În scopul conlucrării eficiente cu societatea civilă, în vederea oferirii posibilității informării din prima sursă a procuraturii despre fapte de tortură și alte rele tratamente, numerele „telefoanelor de încredere”, la care persoanele pot contacta procurorii, au fost publicate în ziarele din localitățile țării, au fost remise spre afișare în organele administrației publice locale, au fost plasate pe pagina electronică a Procuraturii Republicii Moldova. Practică răspândită în cadrul poliției de a nu asigura drepturile, relația strânsă între sentimentele de lipsă de siguranță personală și percepțiile asupra pregătirii deficitare a polițiștilor, indică asupra necesității de a reforma continuu organul polițienesc, incluzând cerințe profesionale mai stricte, chiar și pregătirea în domeniul drepturilor omului. Reformarea poliției ar trebui însoțită de o campanie publică, care să permită atât polițiștilor cât și cetățenilor să își cunoască drepturile, dar și obligațiunile în rapoartele și situațiile ce se pot produce zilnic.

3.8. Investigarea infracțiunilor în domeniul informaticii și de telecomunicații

Determinarea rolului care îi revine Procuraturii în cadrul procesului de combatere a infracționalismului, inclusiv în domeniul prevenirii și combaterii criminalității informatice prevăzute de art.4 a Legii privind prevenirea și combaterea criminalității informatice nr.20 din 03.02.2009 prin care, Procuratura Generală:

- coordonează, conduce și exercită urmărirea penală,
- dispune, în cadrul desfășurării urmăririi penale, la solicitarea organului de urmărire penală sau din oficiu, conservarea imediată a datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informatic, față de care există pericolul distrugerii ori alterării,
- reprezintă învinuirea, în numele statului, în instanță de judecată în modul prevăzut de lege și a ordinului Procurorului General nr.15/28 din 19 februarie 2014.

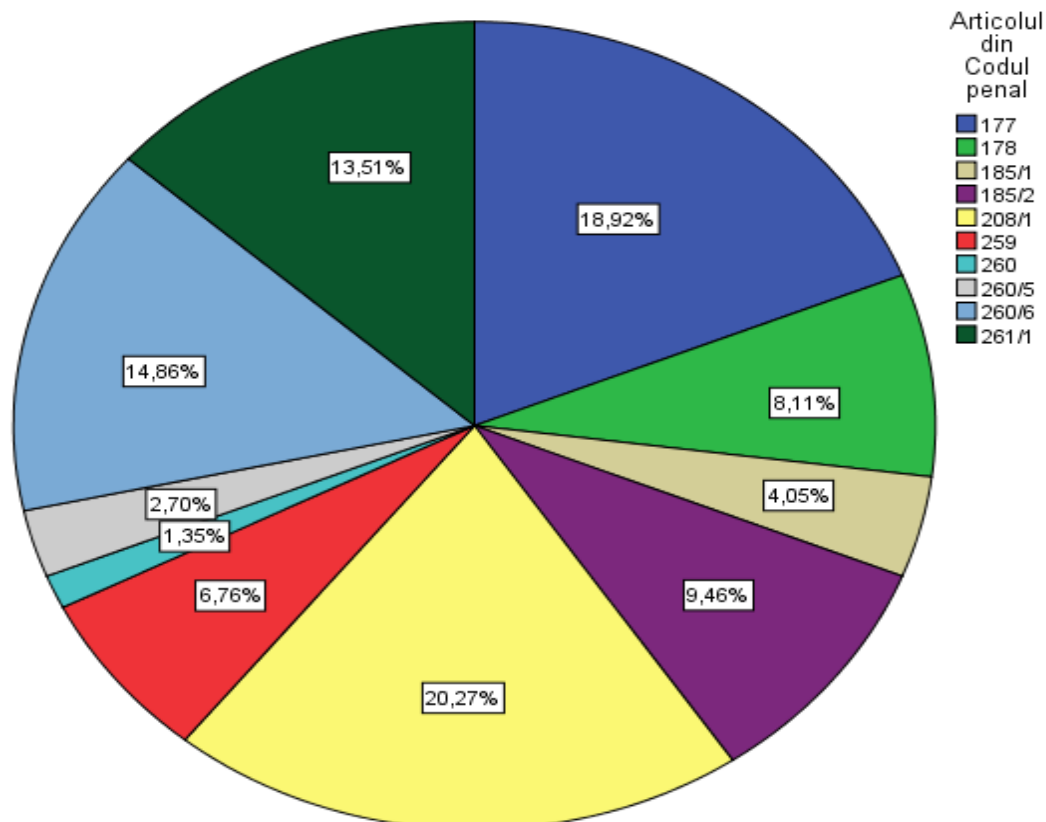
În anul 2013 au fost pornite **74** cauze penale privind infracțiunile cibernetice fiind un număr record față de anii precedenți, când numărul acestora era în medie - **32**.

Evoluția cauzelor penale la acest compartiment pentru anii 2003-2013:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
177	2	2	3	2	2	2	4	4	7	12	14	54
178	0	0	1	1	2	0	4	10	8	10	6	42
185/1	0	1	25	60	38	20	41	16	7	2	3	213
185/2	0	0	0	0	0	0	2	3	3	4	7	19
185/3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
208/1	0	0	0	0	0	1	1	0	4	6	15	27
259	0	0	0	2	2	4	2	1	0	1	5	17
260	0	1	1	1	0	0	0	1	3	0	1	8
260/1	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	4
260/3	0	0	0	0	0	0	0	3	2	3	0	8
260/4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
260/5	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	6
260/6	0	0	0	0	0	0	1	1	3	5	11	21
261	0	1	3	0	2	2	1	1	1	0	0	11
261/1	0	1	1	1	1	0	1	3	4	2	10	24
Total	2	6	37	67	47	29	58	45	44	47	74	456

În anul 2013 au fost pornite **15 (20%)** cauze penale în baza art. 208¹ din Codul penal (pornografie infantilă), din care în 13 cauze penale a fost dispusă conexarea într-o singură procedură pe motivul legăturii între acestea după modul comiterii prin distribuirea de fișiere care conțin înregistrări video și imagini din categoria pornografiei infantile în rețeaua „INTERNET”, pe baza principiului „de la egal la egal”, fără utilizarea unui server central de date, cu folosirea unor programe speciale, **14 (19%)** cauze penale au fost pornite în baza art. 177 din Codul penal

(încălcare a inviolabilității vieții personale), a câte **11 (15%)** cauze penale în baza art.260¹ și art.261¹ din Codul penal (fraudarea informatică și accesarea ilegală a rețelelor și sistemelor de telecomunicații).

În lumea tehnologiilor informaționale păstrarea confidențialității informațiilor personale a devenit un lucru tot mai greu. Diferite rețele de socializare sunt o pradă ușoară pentru infractorii cibernetici, fiind deseori atacate de hackeri. Armele răufăcătorilor virtuali sunt diverse: malware – (softuri create pentru a se infiltra în computere private fără acordul sau știința proprietarilor), phishing – (infracțiune care urmărește obținerea, prin înșelăciune electronică, a parolilor sau a numelor de identificare de la diverși clienți ai unor bănci), spam – (mesaje nedorite). Orice site poate deveni ținta hackerilor. Obiectivul infractorilor cibernetici nu este atât virusarea pentru destabilizarea sistemului electronic al aparatului, ci se tinde spre instalarea unui program, care să permită culegerea de informații confidențiale, în vederea utilizării lor ulterioare în scop meschin, cupidant.

Utilizatorii și rețelele de socializare favorizează deschiderea profilelor on-line a unor persoane care nu sunt înregistrate ca utilizatori. Ei folosesc datele personale ale unor persoane pentru a le crea câte un profil în aceste rețele de socializare. Acest lucru se întâmplă chiar dacă indivizii respectivi nu au oferit ei înșiși informațiile. Este bine de știut, că multe site-uri adună și distribuie informații privitoare la persoane, fără a le cere acordul.

Cu un potențial de 800 de milioane de utilizatori, rețeaua de socializare „Facebook” este considerată cea mai mare, dar tot ea este și campionul la critici când este vorba de securitatea utilizatorilor, precum că nu ar proteja intimitatea celor care o folosesc, că nu apăra datele personale ale utilizatorilor minori, că ar folosi într-un mod neacceptabil publicitatea care apare pe site sau că ar viola drepturile de autor.

Pe acest fundal se atestă o creștere continuă a numărului cauzelor penale pornite în baza art.177 din Codul penal, pe faptul încălcării inviolabilității vieții personale care în comparație cu anul 2003 a crescut de 7 ori. În ultimul timp Procuratura este tot mai des sesizată despre falsificarea profilurilor personale de pe rețelele de socializare:

<http://www.facebook.com/>, <http://odnoklassniki.ru/>, <http://my.mail.ru/>, <http://www.youtube.com/>, <http://www.myspace.com/>, <http://photobucket.com/>, <http://www.wetpaint.com/>, <http://hi5.com/>, <http://www.singlespleasures.com/>, <http://www.neogen.ro/>, <http://www.trilulilu.ro/>, ș.a.

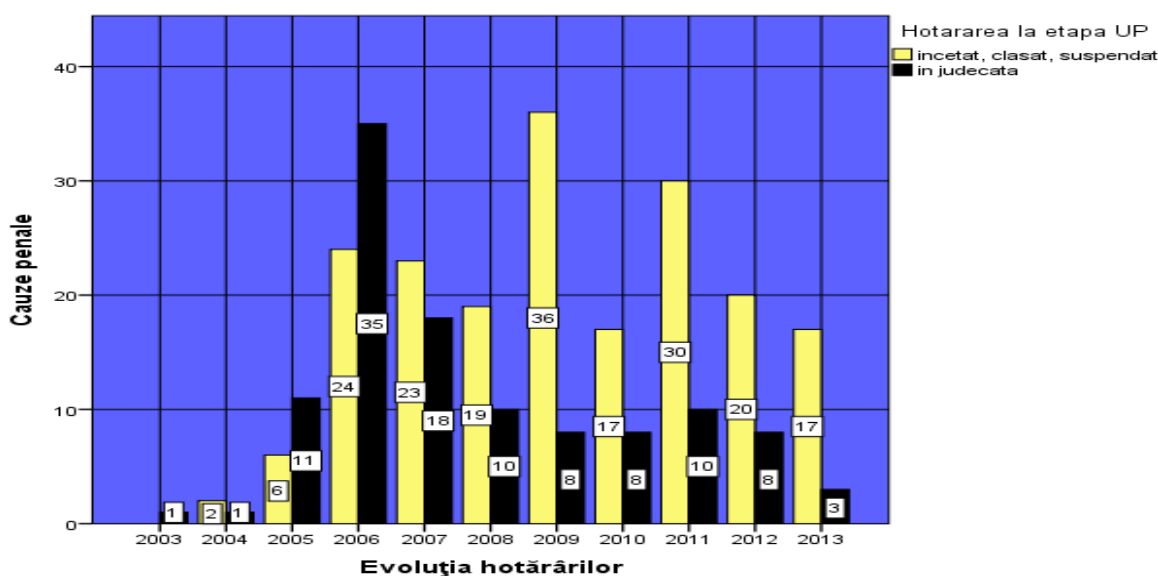
Prin urmare, de la începutul anului 2013 în adresa Procuraturii au parvenit multiple plângeri de la persoane care invocă plasarea conținutului pornografic, denigrator, indecent, a datelor cu caracter personal, corespondenței străine.

Datorită modificărilor operate, în vara anului 2013, în Codul penal la art. **185¹**, care prevede răspunderea pentru încălcarea dreptului de autor și drepturilor conexe, fiind introdus scopul obligatoriu de profit al faptei, a avut loc diminuarea constantă a numărului cauzelor penale pornite pe faptul încălcării dreptului de autor și conexe, adică de 6 ori în raport cu anul 2006.

Ca rezultat al dezvoltării tehnologiilor în domeniul informaticii și de telecomunicații, în anul 2013 de 19 ori sunt a crescut nivelul infracțiunilor în domeniul informaticii, iar în domeniul de telecomunicații creșterea este de 5 ori mai mare în comparație cu anul 2004.

În perioada de raport, de către organele Procuraturii au fost expediate în judecată pentru examinare în fond – **3** cauze penale din numărul total de cauze cu privire la infracțiunile cibernetice, iar în **17** cauze s-a dispus clasarea cauzei penale, încetarea sau suspendarea urmăririi penale.

Datele statistice sunt reflectate în tabelele de mai jos:

Analiza cauzelor penale examinate în instanțele de judecată în anul **2013** a constatat că o cauză penală privind criminalitatea cibernetică, în mediu durează de la intentarea dosarului și până la pronunțarea unei sentințe judecătorești în instanța de fond în jur de **240** zile calendaristice sau în jur la **8** luni.

Potrivit dinamicii aplicării pedepselor în cauzele penale de acest gen, în anul 2013 sunt înregistrate 3 condamnări, o încetare și nici o achitare.

Din punct de vedere organizatoric în anul 2013, la inițiativa Procuraturii Generale, a fost elaborat Planul comun de acțiuni în domeniul prevenirii și combaterii criminalității informatice pentru perioada anilor 2013-2015 și aprobat prin Ordinul interdepartamental (nr. 60 din 11.09.2013/nr. 112 din 16.09.2013/nr. 93 din 23.09.2013/nr. 355 din 16.09.2013/nr. 13/2792 din 19.09.2013/nr. 72 din 19.09.2013/nr. 471-O din 27.09.2013/nr. 31 din 30.09.2013/nr. 48 din 16.09.2013/nr. 149 din 30.09.2013/nr. 01-09/06 din 30.09.2013/nr. 49/A din 30.09.2013 (publicat în Monitorul Oficial nr.228-232/1532 din 18.10.2013).

Acesta a fost contrasemnat de către organele de forță și autoritățile publice centrale, fiind elaborate și avizate mai multe inițiative de ajustare a legislației naționale cu prevederile Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001, cu prevederile Recomandării nr. R (87) 15 a Comitetului de Miniștri ai statelor membre a Uniunii Europene ce reglementează utilizarea datelor personale în sectorul polițienesc din 17 septembrie 1987, a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 27

noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală, ajustarea la prevederile Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale și a Protocolului adițional la Convenție și accentuarea de modificare a prevederilor art. 208¹ din Codul penal (pornografie infantilă), în vederea agravării răspunderii penale pentru această infracțiune, implementarea recomandărilor Uniunii Europene, Consiliului Europei, OSCE referitoare la utilizarea tehnologiilor informaționale în domeniul prevenirii și combaterii criminalității informatice, ș.a.

În concluzie, Procuratura a stabilit următoarele obiective prioritare:

Realizarea Planului comun de acțiuni în domeniul prevenirii și combaterii criminalității informatice;

➤ Generalizarea anuală a stării de fapt privind examinarea infracțiunilor informatice, infracțiunilor în domeniul comunicațiilor și infracțiunilor privind încălcarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe și prezentarea acestora Consiliului Suprem de Securitate;

➤ Crearea CERT-urilor în cadrul structurilor responsabile de securitatea cibernetică și determinarea unui mecanism de cooperare și coordonare la nivel de stat.

➤ Stabilirea și verificarea sectoarelor vulnerabile în care există riscuri de comitere a fraudelor în domeniul telecomunicațiilor și informaticii. Asigurarea funcționării mecanismului de semnalare a crimelor ciberneticice;

➤ Desfășurarea unei campanii de informare a societății civile asupra securității informaționale, a crimelor ciberneticice, mijloacelor de reacțiune împotriva crimelor ciberneticice, protejarea proprietății intelectuale, a dreptului de autor și a drepturilor conexe, a măsurilor organizatorice în domeniul securității informaționale și riscurilor la administrarea resurselor informaționale;

➤ Implementarea recomandărilor Uniunii Europene stipulate, a Consiliului Europei, și OSCE referitoare la domeniul tehnologiilor informaționale;

➤ Extinderea cooperării cu instituțiile internaționale de profil în acțiunile de prevenire și combatere a criminalității ciberneticice.

3.9. Aportul activității operative de investigații în combaterea criminalității

În perioada anului 2013 organele Procuraturii au fost orientate la exercitarea sistematică a controlului executării legilor de către subdiviziunile specializate care efectuează activitatea specială de investigații și a legalității hotărârilor adoptate, controlul îndeplinirii sarcinilor, legalitatea și temeinicia pornirii, încetării dosarelor speciale, respectării drepturilor și libertăților persoanei în cadrul efectuării activității speciale de investigații.

Astfel, de către procurorii abilitați pe parcursul perioadei de raport au fost controlate 122 de dosare speciale, în rezultatul cărora au fost date 11 indicații, pornite 26 de cauze penale.

În scopul lichidării cauzelor și condițiilor care au favorizat comiterea încălcărilor de lege conducătorilor subdiviziunilor specializate au fost înaintate 3 sesizări, în baza cărora a fost sancționat un ofițer de investigație.

La începutul lunii ianuarie 2013 pe țară se aflau anunțați în căutare 3471 de învinuiți, inculpați și condamnați, care se ascundeau de urmărirea penală, de judecată și de organele care pun în executare sentința, 93 de persoane dispărute fără urmă și 60 de cadavre depistate cu identitatea necunoscută.

În rezultatul măsurilor speciale de căutare și identificare au fost stabilite 3327 de persoane, 42 de persoane dispărute fără urmă, 4 cadavre din cele depistate cu identitatea necunoscută.

La sfârșitul perioadei analizate au rămas ca restanțe în căutare 3885 de învinuiți, inculpați și condamnați, 100 de persoane dispărute fără urmă și 61 de cadavre neidentificate.

În cadrul dosarelor speciale de către organele Procuraturii au fost examinate 32 de demersuri de începere a procedurii autorizării măsurilor speciale de investigație.

De către procurori au fost autorizate 31 de măsuri speciale de investigații, care s-au referit în raport numeric la:

❖ identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic – 13;

- ❖ urmărirea vizuală - 13;
- ❖ investigația sub acoperire – 2;
- ❖ achiziția de control – 3.

În cadrul urmăririi penale au fost examinate 3360 de ordonanțe de începere a procedurii autorizării efectuării măsurilor speciale de investigații, au fost înaintate judecătorilor de instrucție 3321 de demersuri de autorizare a măsurilor speciale de investigație, inclusiv 517 înaintate în baza ordonanțelor dispuse de procuror.

În rezultatul examinării demersurilor de către judecătorii de instrucție au fost respinse autorizarea îndeplinirii măsurilor speciale de investigații în 70 de cazuri.

Cele mai frecvente măsuri speciale autorizate și efectuate în cadrul urmăririi penale au fost:

- ❖ interceptarea convorbirilor telefonice și a altor convorbiri -545,
- ❖ culegerea informației de la instituțiile de telecomunicații -3137,
- ❖ monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară – 59;
- ❖ documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice – 86;

De asemenea, de către procurori au fost examinate 418 demersuri privind dispunerea măsurilor speciale de investigații, înaintate de către ofițerii de investigații/ofițerii de urmărire penală în cadrul urmăririi penale, care se referă la:

- ❖ identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic – 31;
- ❖ urmărirea vizuală - 199;
- ❖ controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate – 115;
- ❖ investigația sub acoperire – 19;
- ❖ achiziția de control – 27,
- ❖ cercetarea obiectelor și documentelor – 23.

În domeniul asigurării regimului secret în organele Procuraturii permanente s-a efectuat controlul primirii, păstrării, executării și expedierii documentelor secrete, efectuarea lucrărilor de secretariat secrete, a controlului asupra activității privind integritatea dosarelor și documentelor secrete.

Totodată, în activitatea organelor Procuraturii, organelor de urmărire penală și a subdiviziunilor specializate care efectuează activitatea specială de investigații au fost stabilite și unele neajunsuri:

➤ Contrar cerințelor Instrucțiunii privind activitatea operativă de căutare și identificare, organul de urmărire penală la începerea urmăririi penale împotriva persoanelor concrete nu îndeplinește în mod obligatoriu măsurile de prevenire a unor posibile eschivări de la urmărirea penală;

➤ Atitudinea formală față de planificarea măsurilor speciale de investigație, neexecutarea la timp a măsurilor planificate;

➤ Pornirea cu întârziere de către subdiviziunile specializate a dosarelor de căutare, după primirea materialelor despre anunțarea persoanelor în căutare. În unele cazuri organul de căutare stabilind locul aflării persoanelor căutate, nu întreprind careva măsuri de reținere a lor, fie anunțarea în căutare internațională, interstatală când sunt date despre plecarea acestora peste hotarele țării;

➤ Conlucrarea insuficientă a organului de urmărire penală cu subdiviziunile specializate la descoperirea infracțiunilor, relevarea atentatelor criminale, prevenirea sau curmarea infracțiunilor, atitudinea formală în unele cazuri a ofițerilor de investigații față de executarea dispozițiilor date de organul de urmărire penală, neutilizarea pe larg a posibilităților activității speciale de investigații la depistarea infracțiunilor, identificarea făptuitorilor care le-au comis, la acumularea probelor.

Capitolul IV CONTRIBUIREA LA ÎNFAPTUIREA JUSTIȚIEI

4.1. Reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată. Date statistice, analiza în dinamică

Pentru anul 2013, pe întreaga dimensiune a segmentului judiciar-penal, și-au păstrat actualitatea obiectivele principale ce țin de identificarea cauzelor penale aflate pe rolul instanțelor de judecată în care persistă riscuri de pronunțare a sentințelor de achitare sau, după caz, de încetare pe temeiuri de reabilitare, reducerea cazurilor de pronunțare a sentințelor de achitare, diminuarea fenomenului negativ al tergiversării judecării cauzelor penale, intensificarea aplicabilității noilor institute procesual-penale, cum ar fi acordul de recunoaștere a vinovăției, examinarea cauzelor penale în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, implementării noilor prevederi ale legii penale, unificarea practicii de procuror ce ține de investigarea cauzelor penale de corupție, tortură, trafic de ființe umane, infracțiuni comise de persoane publice și persoane cu funcție de răspundere, ridicarea calității reprezentării învinuirii în instanțele de judecată, promovarea unor politici penal - punitive adecvate, etc.

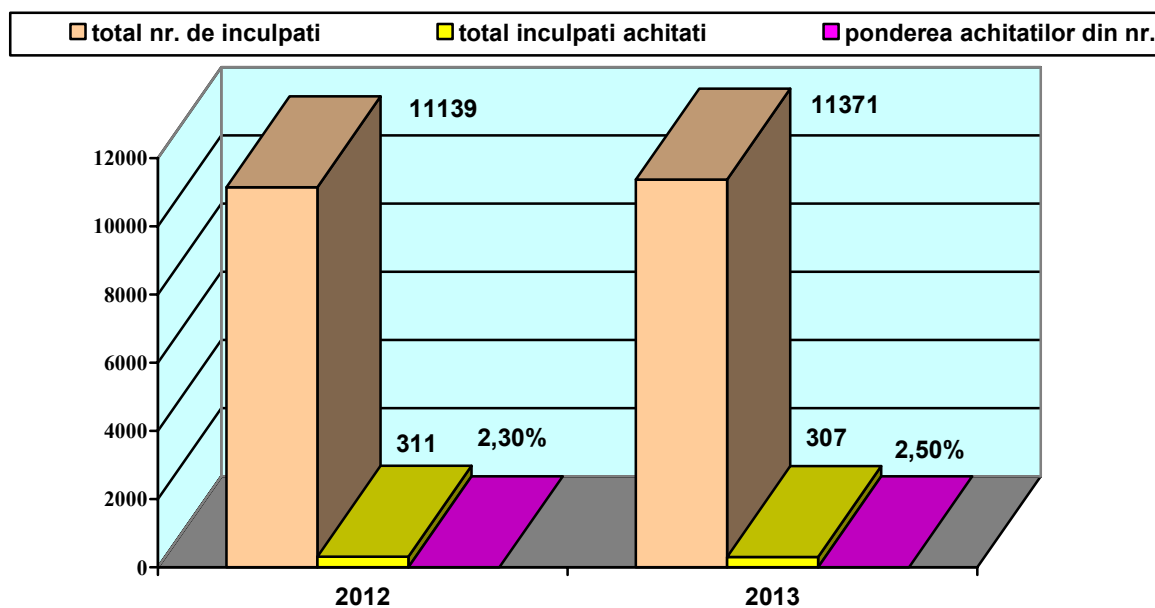
În condițiile funcționării în cadrul Procuraturii Generale a subdiviziunii specializate în implementarea Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, s-a reușit eficientizarea activității de colaborare instituțională cu Agentul guvernamental, în aspectul formulării unor concluzii plauzibile pe marginea observațiilor înaintate de către Înalta Curte de la Strasbourg.

În perioada de raport se atestă o creștere a numărului cauzelor penale examinate cu pronunțarea sentinței. În această ordine de idei, menționăm că este în creștere numărul sentințelor de condamnare a persoanelor, dar și a celor de încetare a procesului penal.

În cauzele penale soluționate cu sentință, au fost pronunțate hotărâri după cum urmează:

- de condamnare – 7732 de sentințe în privința a 8903 de inculpați;
- de achitare – 242 de sentințe în privința a 307 de persoane;
- de încetare a procesului penal – 1715 de sentințe în privința a 2107 de inculpați;
- de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical – 57 de sentințe în privința a 57 de persoane.

Din procentajul categoriilor de sentințe pronunțate în perioada de referință, în raport cu anul 2012, rezultă o creștere a ponderii sentințelor de condamnare și creștere neesențială a sentințelor de achitare.

Pe parcursul anului 2013, organele Procuraturii au declarat împotriva sentințelor ilegale și neîntemeiate **1113** de apeluri și recursuri în privința a **1330** de persoane. Din numărul total al apelurilor și recursurilor declarate de către procurori, **523** au fost admise. În context, cota admiterii apelurilor și recursurilor declarate de către procurori constituie **47%**.

În Curtea Supremă de Justiție procurorii au declarat **466** de recursuri ordinare în privința a 624 de persoane, iar din ele, **213** au fost admise, **111** respinse. Totodată, au fost declarate **17** recursuri în anulare, din care 11 au fost admise iar **3** respinse.

În conformitate cu prevederile Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în scopul reabilitării persoanelor supuse represiunilor în perioada de raport, au fost soluționate **654** cereri de reabilitare. În baza cererilor depuse de către cetățeni au fost întocmite certificate de reabilitare în privința a **643** persoane, cu reabilitarea acestora.

În scopul reabilitării persoanelor supuse represiunilor prin condamnări judecătorești, din oficiu, de către Procurorul General și adjuncții săi au fost declarate la Curtea Supremă de Justiție **26** recursuri în anulare împotriva hotărârilor judecătorești adoptate în privința a **49** persoane, fiind solicitată casarea acestor hotărâri, încetarea proceselor penale și reabilitarea condamnaților.

Urmare a studierii dosarelor persoanelor deținute în primii ani de după cel de al doilea Război Mondial în lagărele sovietice de filtrare, Procuratura a declarat ca victime ale represiunilor politice și reabilitat prin concluziile sale **106** persoane.

4.2. Pedepsele penale

Pe parcursul anului 2013, datele cu privire la practica punitivă, se prezintă după cum urmează:

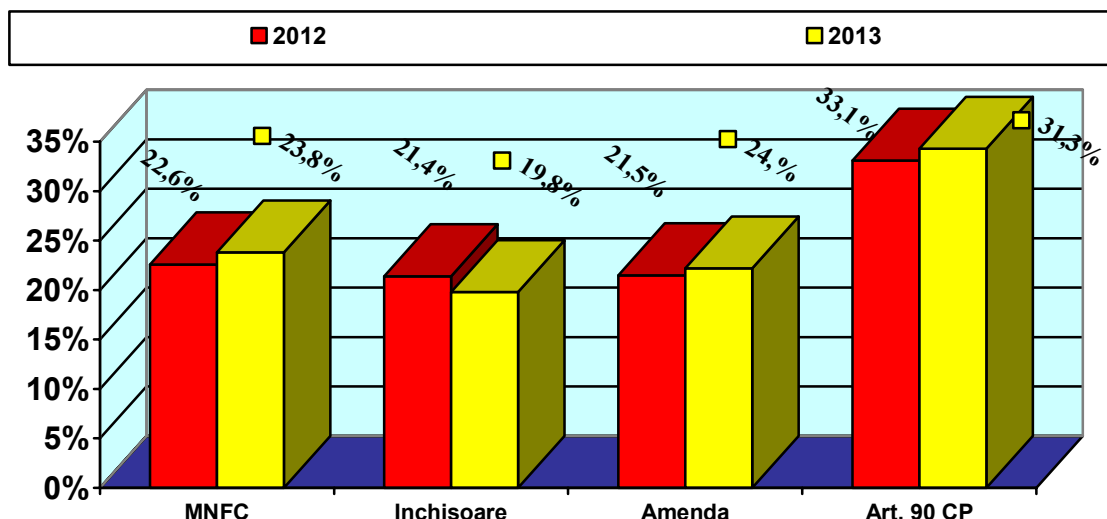
- **1763** persoane condamnate la închisoare, sau **19,8%**;
- **1980** persoane condamnate la amendă, sau **22,2%**;
- **3053** persoane condamnate la închisoare cu suspendare conform art. 90 Cod penal, sau **34,3%**;
- **2017** persoane condamnate la muncă neremunerată, sau **22,7%**.

În ultimii ani, procentajul mediu al persoanelor condamnate la amendă a fost următorul: în anul 2011 - 21,2%; 2012 – 21,6% și 22,2% în anul 2013.

În ce privește categoria de pedeapsă munca neremunerată în folosul comunității, în ultimii ani se constată un grad redus de aplicabilitate, pe parcursul anului 2013 quantumul acesteia fiind practic același ca și în anii precedenți.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei sub formă de închisoare a constituit o pondere de 34,3%, astfel realizându-se o creștere neînsemnată față de anii precedenți

Procentajul comparativ al aplicării categoriilor de pedepse, din numărul total al persoanelor condamnate, pentru perioada anului 2013 și perioada anului 2012, se prezintă după cum urmează:

Pedeapsa în formă de închisoare a cărei executare este suspendată condiționat pe anumite termene de probă conform art. 90 Cod penal, a constat o creștere nesemnificativă în anul 2013, la fel a crescut aplicabilitatea pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

Totuși, constatăm că, pe parcursul perioadei de referință, pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității este aplicată cu rezerve de către instanțele de judecată, iar mecanismul punerii în aplicare a acestei pedepse este încă inefficient.

4.3. Proceduri speciale

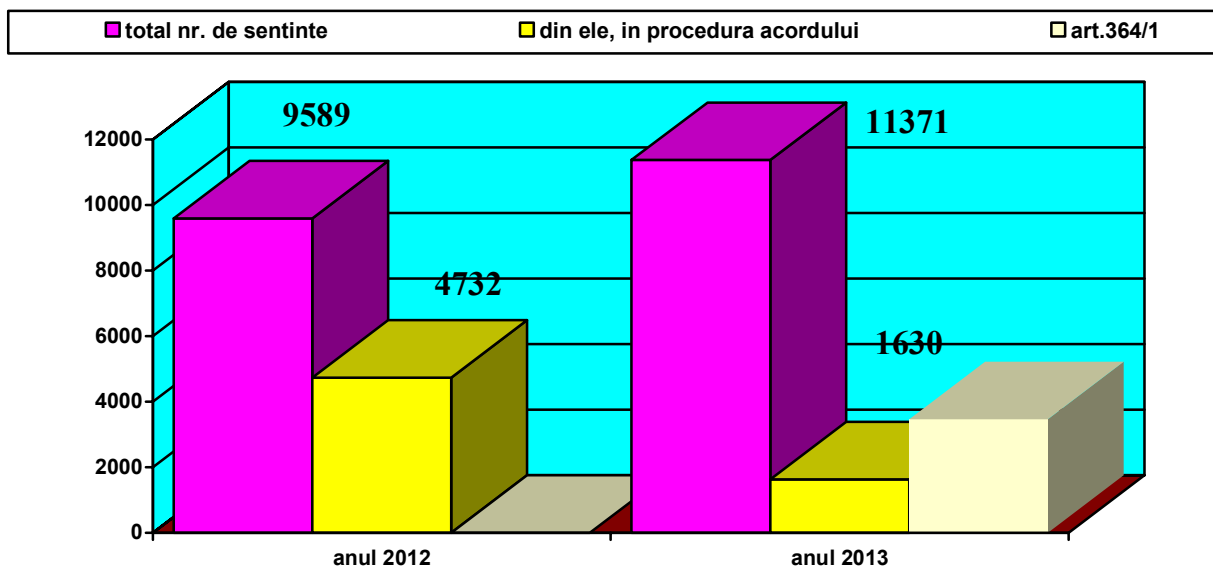
În perioada anului 2013 a fost constatată o descreștere considerabilă a numărului cauzelor penale examinate în procedură specială a acordului de recunoaștere a vinovăției. Astfel, în procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, s-au examinat **1630** de cauze penale în privința a **1820** de persoane, sau **16,8%** din numărul total al cauzelor penale soluționate cu sentință. Acest fapt este explicabil, în mare parte, prin operarea modificărilor la Codul de procedură penală și introducerea art.364/1 – care prevede judecarea cauzelor în baza probelor administrate la urmărirea penală.

La acest capitol, constatăm că, aplicabilitatea prevederilor art. **364/1** Cod de procedură penală a cunoscut o evoluție spectaculoasă pe parcursul anului 2013.

Astfel, în procedura prevăzută de art.364/1 Cod de procedură penală pe parcursul anului 2013, potrivit datelor statistice prezentate de procurorii zonali, au fost examinate **3462** de cauze penale sau **36%** din numărul total de cauze.

Acest indicator adăugat la numărul cauzelor penale examinate în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției constituie o rată de **53%** din numărul total de cauze ce se judecă în procedură simplificată.

Aplicabilitatea institutului acordului de recunoaștere a vinovăției, precum și a judecării cauzei în baza probelor administrate la urmărirea penală pentru perioada anului 2012 și perioada de 12 luni a anului 2013, se prezintă după cum urmează:

Organele Procuraturii urmează să mențină tendința de examinare a cauzelor penale în procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, precum și examinarea cauzelor penale în baza probelor administrate la urmărirea penală, să aplice pe larg prevederile dreptului discreționar, urmând a se obține concentrarea eforturilor asupra calității și eficienței actului de justiție în cauzele penale de o complexitate și rezonanță sporită.

În condițiile actuale, procurorii aplicând pe larg discreția la soluționarea cauzelor penale, adoptă hotărâri definitive într-un număr tot mai mare de cauze privind infracțiuni din categoria celor ușoare sau mai puțin grave, fapt care în consecință ar determina micșorarea numărului cauzelor penale din aceste categorii, expediate în instanța de judecată, ar reduce esențial

cheltuielile în vederea desfășurării proceselor penale. Concomitent, instanțele urmează să fie sesizate cu examinarea judiciară doar a cauzelor penale despre infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave.

4.4. Contribuirea procurorului la înlăptuirea justiției pe cauze civile

În perioada anului 2013, de către organele Procuraturii în instanțele de judecată au fost înaintate 847 acțiuni civile în valoare totală de 69003439 lei, din care au fost examinate 894 de acțiuni, în valoare de 35979916 lei. Din numărul total al acțiunilor examinate 590 au fost admise, valoarea acestora constituind 29.714.558 lei.

În instanța de drept comun au fost înaintate 822 de acțiuni în valoare de 68998514 lei, fiind examinate 832 de acțiuni cu valoarea acestora în mărime de 35967042 lei și au fost admise 549 de acțiuni în valoare de 29701684 lei.

Instanța economică a examinat 4 acțiuni, fiind admise 3.

În judecătoriiile militare au fost înaintate 2 acțiuni în valoare de 4925 lei, acestea fiind examinate și admise integral.

În procedura contenciosului administrativ au fost înaintate 23 de cereri de chemare în judecată în vederea recunoașterii ilegalității actelor administrative, fiind examinate 56 de cereri (inclusiv din anii precedenți), din care 36 au fost admise.

Caracterul acțiunilor civile intentate în baza cererii înaintate de procuror, sunt:

- **formarea și executarea bugetului – 27 acțiuni**, în valoare de 5383379 lei, fiind examinate 23 acțiuni în valoare de 12438625 lei, din care au fost admise 15 acțiuni în valoare de 12255822 lei;

- **protecția proprietății aflate în posesiunea exclusivă a statului – 12 acțiuni** în valoare de 1441686 lei, fiind examinate 8, în valoare de 1809249 lei, din care 4 au fost admise în valoare de 659503 lei;

- **perceperea sumelor în beneficiul agenților economici în al căror capital statutar statul are cota parte – 22 acțiuni** în valoare de 4827900 lei, fiind examinate 27 de acțiuni, valoarea acestora fiind de 12365154 lei, din ele 24 au fost admise, valoarea acțiunilor admise fiind de 11968346 lei;

- **declararea nulității actelor autorităților publice, persoanelor oficiale sau funcționarilor – 40 acțiuni**, în valoare de 28741600 lei, fiind examinate 60 (inclusiv din anii precedenți) în valoare de 7949 lei și admise 36 în sumă de 7949 lei;

- **perceperea în bugetul statului a bunurilor dobândite ilicit** – au fost examinate 4 acțiuni în valoare de 635940 lei;

- **repararea prejudiciului de către persoanele care au comis infracțiunea** – 22 acțiuni – în valoare de 6096553 lei, fiind examinate 5 în valoare de 86955 lei din care admise 4 acțiuni în valoare de 40925 lei;

- **în interesul minorilor, pensionarilor și altor persoane – 664 acțiuni** în valoare de 12996203 lei, fiind examinate 551 de acțiuni în sumă de 6214659 lei, din care admise 385 de acțiuni în valoare de 4520334 lei.

La acest capitol se necesită urmărirea modului executării hotărârilor adoptate, de alt fel, multe din acestea rămân a fi doar pronunțate.

4.5. Delicte contravenționale

La compartimentul delictelor contravenționale urmează de menționat că, potrivit prevederilor Codului contravențional, procurorul participă la procesul contravențional în limitele competenței stabilite de cod. Procurorul este în drept: să pornească procesul contravențional; să aplice în cazurile prevăzute de lege sancțiune contravențională; să solicite aplicarea de către instanța de judecată a unei sancțiuni contravenționale; să participe la examinarea cauzei în instanța de judecată atunci când procesul contravențional a fost pornit de el; să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator; să atace decizia agentului constator sau a instanței de judecată; să exercite alte drepturi prevăzute de lege.

În perioada anului 2013, de către organele Procuraturii au fost intentate 2044 de proceduri contravenționale.

Din numărul total al procedurilor contravenționale – 189 de proceduri au fost înaintate în instanța de judecată cu participarea procurorului, din care 79 de proceduri au fost admise, 4 proceduri au fost respinse, iar 20 de proceduri au fost încetate.

Conform competenței procurorului în domeniul contravențional au fost examinate 4083 de proceduri în privința a 4125 de persoane, suma penalităților încasate fiind de 663446 lei, fiind executate 2500 hotărâri. Din numărul procedurilor contravenționale examinate 672 au fost încetate.

De asemenea au fost înaintate 154 contestații împotriva deciziilor agentului constator, 68 de proceduri fiind admise, iar 22 de proceduri au fost respinse.

Pe parcursul anului 2013 au fost înaintate 36 de recursuri împotriva hotărârilor judecătorești contravenționale, din care – 4 recursuri au fost admise, iar 9 recursuri au fost respinse.

Capitolul V

OBIECTIVE PENTRU ANUL 2014

Bilanțul activității desfășurate de organele Procuraturii pe parcursul anului 2013, analiza stării de fapt, succesele și rezervele înregistrate, impun trasarea următoarelor obiective prioritare în planificarea și organizarea activității și executarea eficientă a atribuțiilor și competenței procurorilor în anul 2014.

5.1. În domeniul apărării intereselor generale ale societății, drepturilor și libertăților cetățenilor:

- controlul legalității gestionării fondului silvic;
- legalitatea gestionării mijloacelor financiare ale Fondului Ecologic Național;
- monitorizarea respectării legilor în Forțele Armate;
- generalizarea practicii și asigurarea legalității în domeniul protecției drepturilor copiilor;
- generalizarea activității de recunoaștere și punere în aplicare a sentințelor statelor străine și transferul condamnaților pentru continuarea executării pedepsei în Republica Moldova;
- verificarea activității Birourilor de probațiune în domeniul executării pedepselor non-privative de libertate;
- verificarea legalității achizițiilor publice efectuate de Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției;
- controlul legalității adoptării hotărârilor în ordinea art.274 CPP de către inspectoratele de poliție asupra informațiilor remise de penitenciare ca organ de constatare;
- verificarea respectării legilor la executarea pedepselor în instituțiile penitenciare, oficiile de executare și izolatoarele de urmărire penală.

5.2. În domeniul urmăririi penale:

- intensificarea activității în domeniul cooperării și asistenței juridice internaționale;
- înlăturarea deficiențelor din activitate, utilizarea procedurilor speciale pentru simplificarea procesului penal și axarea eforturilor pe cauzele penale ce contribuie pozitiv la combaterea criminalității și asigurarea ordinii de drept;
- crearea și asigurarea activității echipelor comune de investigații și de urmărire penală;
- asigurarea respectării termenului rezonabil în faza prejudiciară a procesului penal;
- utilizarea procedurilor legale pentru unificarea practicii judecătorești și de urmărire penală, în special prin utilizarea eficientă a institutului recursului în interesul legii;
- contribuirea la realizarea reformei procesual-penale și instituționale a Procuraturii, perfecționarea cadrului normativ național și instituțional în domeniul urmăririi penale.

5.3. În domeniul contribuției la înfăptuirea justiției:

- reducerea numărului de cazuri soldate cu achitarea persoanelor și a cazurilor de încetare a proceselor penale în instanțele de judecată, în special, cele ce au drept consecință reabilitarea inculpaților;
- accentuarea calității efectuării urmăririi penale și reprezentării învinuirii în instanțele judecătorești și implementarea unor pârghii eficiente în vederea ridicării responsabilității acuzatorilor de stat și a procurorilor conducători vis-a-vis de consecințele pe care le generează adoptarea sentințelor de achitare, respectiv de încetare a procesului penal, verificarea cauzelor și motivelor care au generat adoptarea unor astfel de hotărâri;
- implementarea unor măsuri menite să disciplineze corpul de procurori în vederea eradicării fenomenului tergiversării judecării cauzelor penale în instanțele de fond și apel, prin aplicarea mai promptă a tuturor pârghiilor prevăzute de legislația în vigoare;
- monitorizarea continuă și intensificarea activității de control, în special, asupra pedepselor aplicate, în cauzele penale de tortură, trafic de ființe umane, corupție și cele conexe corupției, contrabandă și circuitul ilegal al substanțelor narcotice, violența în familie, pornografie infantilă și pedofilie în raport cu gravitatea faptei, pericolul social sporit, rezonanța socială și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și altor persoane;
- intensificarea activității de unificare a practicii de procuror și celei judiciare pe anumite categorii de infracțiuni;
- eficientizarea și asigurarea transparenței procesului de înfăptuire a justiției penale;
- intensificarea dialogului instituțional între Direcția judiciară și Agentul Guvernamental la formularea poziției Republicii Moldova în fața Curții europene;
- amplificarea și eficientizarea procesului de comunicare a practicii CEDO către procuraturile teritoriale și specializate.

Capitolul VI CONCLUZII

În anul precedent, activitatea Procuraturii Generale a decurs în ritm obișnuit, cu aplicarea procedurilor clasice, caracteristice Procuraturii, dar și cu executarea altor sarcini care au reieșit din fenomenele și realitățile cu care s-a confruntat Republica Moldova.

Monitorizarea rezultatelor activității organelor Procuraturii în anul 2013, indică, că în pofida lacunelor, neajunsurilor și problemelor cu care s-a confruntat Procuratura, s-a reușit menținerea ritmului de modernizare, consolidarea capacităților instituționale, cristalizarea practicilor și metodelor noi de activitate, fapt ce va asigura activitatea adecvată a instituției pe viitor, garantând executarea funcțiilor și competențelor în conformitate cu cerințele Constituției și cerințele actuale ale societății.

În plan general, corpul de procurori și-a executat obligațiile, dând dovadă că este conștient de importanța rolului ce-i revine fiecărui procuror în asigurarea supremației legii și apărarea ordinii de drept, justificând încrederea acordată instituției de cetățeni, societate și autoritățile statale.

Procuratura dispune de un potențial înalt și devotament profesional pentru realizarea funcțiilor și competențelor sale, în conformitate cu prevederile Constituției, legislației naționale și internaționale, participând plener la implementarea Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției, în corespundere cu cerințele actuale ale societății.

În domeniul instituțional sunt necesare reforme în vederea eradicării manifestărilor de corupție, asigurării standardelor și mecanismelor de integritate, comunicării publice și transparenței, colaborării cu organele internaționale și naționale, instituirii colaborării bilaterale cu omologii din alte state.

Procesul de modernizare a Procuraturii urmează să includă investiții materiale, financiare și umane considerabile, dar va asigura capacități, dotări și rezultate corespunzătoare cerințelor și realităților social-economice actuale.